

**ПРОЕКТ НА
ДОКЛАД ЗА ГОРИ С ВИСОКА
КОНСЕРВАЦИОННА СТОЙНОСТ
НА ТЕРИТОРИЯТА НА ТП ДГС „СМОЛЯН”**

гр.Смолян, 2026 год.

Проучването се извършва във връзка с определяне на горите с висока консервационна стойност (ГВКС) за територията на ТП ДГС „Смолян“ и в изпълнение на принцип 9 от националния стандарт за отговорно управление на горите в България (2025 V2.0), с код на сертификат PBN-FM/COC-004997 в сила от 03.03.2025г. Инвентаризацията и проучванията се извършват съгласно указанията на Националното ръководство за определяне, стопанисване и мониторинг на гори с висока консервационна стойност в България, актуализирана версия, октомври 2016 г.

В Националното ръководство е дадена дефиниция за ГВКС, включваща в себе си шест различни характеристики на гората или комбинации от тях, които определят нейната консервационна стойност. В общ план ръководството дава и насоки за управление и стопанисване, които ще запазят или повишат тези консервационни стойности. При разработката на настоящия документ, екипът се е ръководил изцяло от определенията, праговете и оценките посочени в Националното ръководство. Посочени са указания за стопанисване и мониторинг, които са разписани конкретно и съобразно спецификата на горите и начина на управление на проучваната територия. При промени в ГСП (горскостопанския план) на ДГС да се интегрират резултатите от изследването и препоръчаните горскостопански мероприятия в него. Това ще допринесе за адекватно стопанисване на горските екосистеми в района и за изпълнение изискванията на стандартите за горска сертификация

Общата площ на ТП ДГС "Смолян" е 28 368,3 ha, от които държавна собственост - 17 249,7 ha, общинска собственост – 1734,7 ha, частна собственост – 6 882,7 ha, в т.ч. частни физически лица - 5 703,9 ha, частни юридически лица – 1 178,8 ha, съсобственост – 2 501,2 ha. През годините има движение от различни видове собственост в държавна собственост.

Информацията за площите на горските територии по видове собственост в обхвата на дейност на ТП ДГС "Смолян", въз основа на отчетната форма на 1 ГФ към 31.12.2025 год., е отразена в долупоместената таблица:

вид собственост	отчет към 31.12.2024 г.,ха	отчет към 31.12.2025 г.,ха	разлика (+ -)
Държавни горски територии	17070	17069	- 1
Общински горски територии	828	828	
Гори на физически лица	7 124	7 125	+1
Гори на юридически лица	1 038	1 038	
Гори на религиозни организации	35	36	+ 1
Гори на МОСВ	212	212	
Гори върху земеделски територии:в т.ч.	2 273	2 273	
- държавни	275	275	
- общински	906	906	
- частни физически лица	987	986	-1
- частни юридически лица	69	69	
- религиозни организации	37	37	
ОБЩО за ТП ДГС"Смолян"	28 581	28 581	

Към края на 2025 г. на територията на ТП ДГС "Смолян" общата площ на горите – собственост на Община- гр. Смолян е 1 734 ха., в т.ч. 906 ха са гори върху земеделски територии.

Територията на ТП „ДГС Смолян”, попада в границите на община Смолян, обхваща землищата на: с. Орешец, с. Стража, с. Лъка, с. Подвис, с. Река, с. Селище, с. Търън, с. Требище, с. Бостина, с. Соколовци, с. Момчиловци, с. Левочево, с. Мугла и част от землищата на гр. Смолян, с. Киселичево, с. Кремене, с. Турян, с. Полковник Серафимово и с. Стойките.

На север стопанството граничи с ТП „ДГС Девин”, ТП „ДГС Акад. Николай Хайтов”, ТП „ДГС Широка Лъка” и ТП „ДЛС Кормисош”, на изток с ТП „ДГС Славейно” и ТП „ДГС Златоград”, на юг с ТП „ДГС Смилян” и с държавната граница на Република Гърция и на запад с ТП „ДГС Триград”.

Територията на стопанството се характеризира с типично планински релеф, със силно изразена разчлененост и големи превишения. Той се определя от Переликския и Преспанския дял на Западните Родопи и разклоненията Букова планина и Кайнадински рид. В западната и средната част преобладават много стръмните до урвисти склонове и остри била, а в останалата си част (в района на с.Момчиловци и с.Левочево) билата са по-къси, заоблени и по-полегати, с много стръмни до стръмни склонове.

ТП „Държавно горско стопанство Смолян” е разположено в източната част на Западни Родопи и обхваща планинските склонове на реките Черна и Бяла. Река Черна е най-голямата река преминаваща през стопанството и се влива в река Арда.

Най-високата точка на стопанството се намира в подотдел 40 - „г” вр. Кузуютак 2109.5 м.н.в., (ГСУ Смолян). Най-ниската надморска височина – 650 м., е в местност Ляса, където река Черна напуска границите на стопанството.

Река Черна е най-голямата река преминаваща през стопанството и се влива в р. Арда при с.Средногорци - извън границите на стопанството. Характеризира се с постоянен воден оток и е най-пълноводна през зимно-пролетния период.

Районът, в който се намира ТП ДГС "Смолян", попада в Родопската тектонска област. Срещат се масивни, метаморфни и седиментни скали. Масивните скали са с най-голямо разпространение и са предимно риолити. Метаморфните са: гранитогнайси, гнайси и мрамори, а седиментните скали са представени от варовици, пясъчници, мергели и шисти.

Климатът в района на ТП ДГС "Смолян" се формира при наличие на средиземноморско влияние, нахлуващо по долината на р.Арда и р.Черна.

По-голямата част от площта на стопанството попада в Европейско-континентална област, Преходно-континентална климатична подобласт, Планински климатичен район-среднопланинска част.

Почвите са представени от следните типове: кафява горска, тъмноцветна горска, рендзина – обикновена.

На територията на ТП „ДГС Смолян” по време на теренните проучвания, върху преобладаващата част от земите на горските територии, не е констатирано наличието на интензивни ерозионни процеси. Само на някои ограничени по площ места са локализиран ерозионни терени. Тази ерозия е от типа площна със степен на ерозираност - I и II степен. Най-често се срещат терени от II степен на ерозираност.

Най-силно са засегнати терените по южните склонове и такива в близост до населените места.

Горите в Горскостопански участък „Смолян“ са в компактни масиви. Преобладаващата горска растителност от иглолистните видове е насаждения и култури от обикновен смърч, обикновена ела, бял бор, черен бор и зелена дугласка. От широколистните видове преобладават насаждения от бук, зимен дъб, обикновен габър, воден габър и келяв габър. С по-малко участие са също акация, бяла върба, бреза, ива, черна елша, трепетлика, дива череша, мъждрян и брекия.

Горите в Горскостопански участък „Мугла“ са в компактни масиви. Преобладаващата горска растителност от иглолистните видове е насаждения и култури от обикновен смърч, обикновена ела, бял бор и черен бор. От широколистните видове преобладават насаждения от бук. С по-малко участие са ива и офика.

Горите в Горскостопански участък „Пампорово“ са в компактни масиви. Преобладаващата горска растителност от иглолистните видове е насаждения и култури от обикновен смърч, обикновена ела и бял бор. От широколистните видове преобладават насаждения от бук, зимен дъб, обикновен габър, трепетлика, и келяв габър. С по-малко участие са също ива, дива череша, мъждрян и офика.

Горите в Горскостопански участък „Устово - Момчиловци“ са в компактни масиви. Преобладаващата горска растителност от иглолистните видове е насаждения и култури от бял бор, черен бор, обикновен смърч, обикновена ела и зелена дугласка. От широколистните видове преобладават насаждения от бук, зимен дъб, обикновен габър, воден габър и келяв габър. С по-малко участие са също бреза, ива, трепетлика, дива череша, офика, мъждрян и брекия.

Животинският свят в района на стопанството е сравнително богат като местообитанията са типично едродивечови. По-важни представители, които обитават постоянно територията и имат ловностопанско значение са: благороден елен, сърна, дива коза, дива свиня, заек. В района се срещат и сравнително много едри хищници: вълк, лисица, мечка. На територията на ТП ДГС „Смолян“ има обособен един държавен дивечовъден участък ДУ „Герзовица“.

Разнообразието на релефа, почвените характеристики и климата обуславят значително биологично разнообразие. Горските екосистеми в района са ценни в икономически, екологичен и социален аспект, тъй като поддържат богат растителен и животински свят и имат важни водорегулиращи, противоерозионни, рекреационни и естетически функции.

Основната част от горите на територията на ТП ДГС „Смолян“ са включени в различните категории ВКС. В някои случаи един и същи подотдел попада в повече от една консервационна стойност. Това прави гората в този подотдел особено значима за поддържане и повишаване на всички идентифицирани консервационни стойности. В такива случаи се прилагат препоръките и ограниченията за стопанисване и мониторинг, които имат най-строг режим по отношение на прилагането на горскостопанските дейности.

По време на процеса на идентификация на ГВКС за територията на ТП ДГС „Смолян“, екипът работи в тясно сътрудничество с ръководството на горскостопанската единица. Ръководният състав е преминал теоретично обучение за основните принципи по прилагането на методиката на Националното ръководство по определяне, управление и мониторинг на гори с висока консервационна стойност.

През периода на проучванията са проведени консултации с представители на местните власти и сдружения за определяне на значимите за местните общности горски територии и съгласуване на режимите за стопанисване. По време на срещите те са информирани за проучването и за основните принципи на горите с висока консервационна стойност и е потърсено тяхното мнение относно възможностите за прилагане.

Препоръчително е при промени в новия горскостопански план на ТП ДГС „Смолян“ да се интегрират резултатите от изследването и препоръчаните горскостопански мероприятия в него. Това ще допринесе за по-добро и екологосъобразно стопанисване на горските екосистеми в района.

ВКС 1. РАЗНООБРАЗИЕ ОТ ВИДОВЕ. КОНЦЕНТРАЦИИ НА БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ ВКЛ. ЕНДЕМИЧНИ, РЕДКИ, ЗАЩИТЕНИ И ЗАСТРАШЕНИ ОТ ИЗЧЕЗВАНЕ ВИДОВЕ, С ГЛОБАЛНО, РЕГИОНАЛНО ИЛИ НАЦИОНАЛНО ЗНАЧЕНИЕ

При определянето на тази ВКС се прави оценка на управлението на ТП ДГС „Смолян“, свързано с опазването на биологичното разнообразие и защитените територии и зони. Извършва се инвентаризация на важните за района видове с природозащитна стойност, както и въздействието на лесовъдските дейности върху тях и техните местообитания.

На национално ниво в ръководството за страната са определени следните компоненти:

- Защитени територии и защитени зони
- Застрашени, изчезващи и ендемични видове
- Критични концентрации на видове

ВКС 1.1 ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ

В България за ГВКС се смятат всички защитени територии, както следва:

1. Горски територии (ГТ) в резервати, поддържани резервати, национални паркове, защитени местности, природни забележителности, обявени по ЗЗТ;

2. ГТ в природни паркове попадащи в зони предназначени за опазване на биологичното разнообразие определени с планове за управление или паркоустройствените проекти по реда на Закона за горите (ЗГ);

3. ГТ в природни паркове, които нямат устройствени документи;

4. ГТ попадащи в защитени зони обявени по реда на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР).

1.1.1 Горски територии (ГТ) в резервати, поддържани резервати, национални паркове, защитени местности, природни забележителности, обявени по ЗЗТ;

На територията на ТП ДГС "Смолян" има обявени 12 защитени територии, които отговарят на т.1 от ВКС 1.1. Четири от тези територии са обявени като защитени местности (ЗМ), пет са обявени като природни забележителности (ПЗ), а останалите три са обявени като резервати по смисъла на Закона за защитените територии.

В границите на стопанството попада и резерват "Сосковчето", който се управлява от Регионална инспекция по околната среда и водите (РИОСВ) Смолян и резерват „Момчиловски дол“, който представлява запазена черборова гора с площ 33,56 ха. Стопанисва се от Министерството на околната среда и водите, чрез РИОСВ Смолян.

1. Резерват „СОСКОВЧЕТО“
Площ: 177,76 ха

Местоположение: Област: Смолян, **Община:** Смолян, **Населено място:** гр. Смолян
Попада на територията на следните Регионални инспекции по околната среда и водите
Смолян, ул.Дичо Петров №16

Попада на територията на следните Регионални дирекции по горите: РДГ Смолян: ТП ДГС „Смолян“

Документи за обявяване: Заповед № 508 от 28.03.1968 г.

Документи за промяна:

1. Прекатегоризация със Заповед No.РД-50 от 20.01.2006 г., на Министър: Джевдет Чакъров

2. Промяна в площта - актуализация със Заповед No.РД-111 от 06.02.2012 г.,

Цел на обявяване:

1. Девствена вековна смърчова гора

Режим на дейности:

1. В резервата се забраняват всякакви дейности, с изключение на:

- тяхната охрана;
- посещения с научна цел;
- преминаването на хора по маркирани пътеки, включително с образователна цел;
- събиране на семенен материал, диви растения и животни с научна цел или за възстановяването им на други места в количества, начини и време, изключващи нарушения в екосистемите;

Припокриване (частично или пълно): 33 по директивата за птиците: Триград-Мурсалица

Снимка: Резерват „Сосковчето“

2. Резерват „МОМЧИЛОВСКИ ДОЛ“

Площ: 33,56 ха

Местоположение: Област: Смолян, **Община:** Смолян, **Населено място:** с.Момчиловци, с.Соколовци

Попада на територията на следните Регионални инспекции по околната среда и водите
Смолян, ул.Дичо Петров №16

Попада на територията на следните Регионални дирекции по горите: РДГ Смолян: ТП ДГС „Смолян“

Документи за обявяване: Заповед № 508 от 28.03.1968 г.

Документи за промяна:

1. Прекатегоризация със Заповед No.372 от 15.10.1999 г.
2. Приемане на План за управление със Заповед No.РД-50 от 20.01.2006 г.
3. Промяна в площта - актуализация със Заповед No.РД-139 от 19.02.2013 г.,

Цел на обявяване:

1. Първична черноборова гора.

Режим на дейности:

1. До утвърждаване на план за управление в поддържаения резерват се разрешава извършване на следните дейности:

- Извеждане на санитарни сечи при съхнене на повече от 5% от дървостоя;
- Изваждане на паднала маса в резултат на природни бедствия;
- Използване на биологични средства за растителна защита.

3. Поддържаия резерват „АМЗОВО“

Площ: 0,32 хектара

Местоположение: Област: Смолян, **Община:** Смолян, **Населено място:** гр.Смолян

Попада на територията на следните Регионални инспекции по околната среда и водите Смолян, ул.Дичо Петров №16

Попада на територията на следните Регионални дирекции по горите: РДГ Смолян: ТП ДГС „Смолян“

Документи за обявяване: Заповед № 508 от 28.03.1968 г.

Документи за промяна:

1. Прекатегоризация със Заповед No.373 от 15.10.1999 г.
2. Промяна в площта - актуализация със Заповед No.РД-174 от 23.02.2012 г.,

Цел на обявяване:

1. Възстановяване на находища от блатен плаун.

4. Защитена местност „РОЖЕН“

Площ: 111,8 хектара.

Местонахождение: Област: Смолян, **Община** Смолян, **Населено място:** с.Момчиловци, с.Соколовци.

Попада на територията на следните Регионални инспекции по околната среда и водите (РИОСВ) Смолян – ул. Дичо Петров №16

Документи за обявяване: Заповед №558/06.08.1979 год. на КОПС. Код по регистър 49

Цел на обявяването: Опазване на характерен ландшафт.

Режим на дейности:

- забранява се паша на домашни животни.
- забранява се повреждане на горска растителност.
- забранява се преследване на диви животни и нарушаване на местообитанията им.
- забранява се разкриване на кариери, провеждането на минно-геоложки и други дейности, с които се поврежда или изменя ландшафтът;
- забранява се извършване на всякакъв вид строителство, освен в случаите предвидени по устройствения правилник на защитените територии.

5. Защитена местност „МОМИНА ВОДА – АХМАТИЦА“

Площ: 35.7 хектара

Местоположение: Област: Смолян, **Община:** Смолян, **Населено място:** с. Момчиловци

Попада на територията на следните Регионални инспекции по околната среда и водите, Смолян, ул. Дичо Петров № 16

Попада на територията на следните Регионални дирекции по горите: РДГ Смолян: ТП ДГС „Смолян“

Документи за обявяване: Заповед No.3813 от 12.12.1974 г.

Документи за промяна: Прекатегоризация със Заповед No.РД-317 от 31.03.2003 г. на МОСВ

Цели на обявяване: Опазване на територии с характерен ландшафт и естествени смърчови гори.

Режим на дейности:

- Забранява се извеждането на сечи, освен санитарни и ландшафтни с оглед подобряване санитарното и ландшафтното състояние на обекта. Стопанисването да се извършва съгласно устройствения проект с максимално запазване на природната обстановка;
- Забранява се пашата на добитък през всяко време;
- Забранява се откриване на кариери, къртенето на камъни, ваденето на пясък и на други инертни материали, изхвърлянето на сгурия и на промишлени отпадъци, както и всякакви действия, чрез които се нарушава или загрозява природната обстановка в тях;

6. Защитена местност „ХУБЧА“

Площ: 43.5 ха

Местоположение: Област: Смолян, **Община:** Смолян, **Населено място:** с. Соколовци, с. Левочево

Попада на територията на следните Регионални инспекции по околната среда и водите, Смолян, ул.Дичо Петров № 16

Попада на територията на следните Регионални дирекции по горите: РДГ Смолян: ТП ДГС „Смолян“

Документи за обявяване: Заповед No.РД - 524 от 12.07.2007 год.

Документи за промяна: Прекатегоризация със Заповед No.РД-645 от 15.08.2013 г. на МОСВ

Цели на обявяване: Опазване на територии с характерен ландшафт и естествени смърчови гори.

Режим на дейности:

- Забранява се строителството на сгради и пътища от републиканската пътна мрежа;
- Забранява се разкриване на кариери, промяна на водния режим и на естествения облик на местността;
- Забранява се използване на химически средства за растителна защита;
- Забранява се лагеруване и палене на огън извън определените места;
- Забранява се ловуване;
- Забранява се залесяването с неприсъщи за района дървесни видове;
- Разрешава се извеждане на сечи, предвидени в горите със специално предназначение;
- Разрешава се провеждане на ловностопански мероприятия;
- Разрешава се паша на домашни животни /без кози/ в определените с лесоустройствения проект пасищни площи;
- Разрешава се косене на сено.

7. Защитена местност „СОСКУЧАНСКИ ДОЛ“

Площ: 115.9 ха

Местоположение: Област: Смолян, **Община:** Смолян, **Населено място:** гр. Смолян

Попада на територията на следните Регионални инспекции по околната среда и водите Смолян, ул.Дичо Петров № 16

Попада на територията на следните Регионални дирекции по горите: РДГ Смолян: ТП ДГС „Смолян“

Документи за обявяване: № 1094/03.12.1986 год. на Комитета на опазване на природната среда при Министерския съвет за обявяване на буферна зона

Документи за промяна: Прекатегоризация със Заповед No.РД-530 от 12.07.2007 год. на Министър: Джевдет Чакъров за обявяване на „Соскувчански дол“ за защитена местност

Цел на обявяване:

1.Опазване на вековни смърчови гори

Режим на дейности:

- Забранява се строителството на сгради и пътища от републиканската пътна мрежа;
- Забранява се разкриване на кариери, промяна на водния режим и на естествения облик на местността;
- Забранява се използване на химически средства за растителна защита;
- Забранява се лагеруване и палене на огън извън определените места;
- Забранява се ловуване;
- Забранява се залесяването с неприсъщи за района дървесни видове;
- Разрешава се извеждане на сечи, предвидени в горите със специално предназначение;
- Разрешава се провеждане на ловностопански мероприятия;
- Разрешава се паша на домашни животни /без кози/ в определените с лесоустройствения проект пасищни площи;
- Разрешава се косене на сено.

8. Природна забележителност „НЕВЯСТАТА“

Площ: 50,4 ха

Местоположение: Област: Смолян, **Община:** Смолян, **Населено място:** гр. Смолян

Попада на територията на следните Регионални инспекции по околната среда и водите (РИОСВ):Смолян, ул.Дичо Петров № 16

Документи за обявяване: Заповед No.425 от 18.05.1987 година. Код в регистъра 497.

Цели на обявяване: Опазване на скални образувания

Режим на дейности:

- Забраняват се всякакви дейности, които водят до повреждане или унищожаване на дърветата
- Забранява се късането или изкореняването на растенията
- Забранява се влизането, лагеруването, преминаването и паркирането на моторни превозни средства
- Забранява се разкриването на кариери, провеждането на минно-геоложки и други дейности, с които се поврежда или изменя както естествения облик на местността, така и на водния и режим
- Забранява се паша на домашни животни
- Забранява се всякакво строителство

9. Природна забележителност „СМОЛЯНСКИ ЕЗЕРА“

Площ: 49,2 ха

Местоположение: Област: Смолян, Община: Смолян, Населено място: гр. Смолян

Попада на територията на следните Регионални инспекции по околната среда и водите (РИОСВ):Смолян, ул.Дичо Петров № 16

Документи за обявяване: Заповед No.374 от 05.05.1982 на КОПС

Цели на обявяване: Опазване на езерата

Режим на дейности:

- Забраняват се извеждането на сечи освен санитарни и отгледни.
- Забранява се паша на домашни животни.
- Забранява се строителство.
- Забраняват се разкриването на кариери, провеждането на минно-геоложки и други дейности, с които се изменя естествения облик на местността.
- Забранява се ловуването

10. Природна забележителност „ГРАДИЩЕ“

Площ: 5,5 ха

Местоположение: Област: Смолян, Община: Смолян, Населено място: с.Градът, с.Подвис

Попада на територията на следните Регионални инспекции по околната среда и водите (РИОСВ):Смолян, ул.Дичо Петров № 16

Документи за обявяване: Заповед No.2194 от 12.12.1968 г. на КОПС

Документи за прекатегоризация:

1. Прекатегоризация със Заповед No.РД-313 от 31.03.2003 г.,
2. Промяна в площта - актуализация със Заповед No.РД-76 от 09.02.2018 г.

Цели на обявяване: Опазване на скални образувания

Режим на дейности:

- Забранява се провеждането на сечи, освен на санитарни и ландшафтни с оглед подобряване санитарното състояние и защитно украсното значение на горите около тези обекти.
- Забранява се пашата на добитъка през всяко време.

- Забранява се разкриването на кариери, вадене на пясък, къртене на камъни, изхвърляне на сгурия и други промишлени отпадъци, както и всякакви действия, които загрозяват или нарушават природната обстановка около тях.

11. Природна забележителност „СМОЛЯНСКИ ВОДОПАД“

Площ: 0,2 ха

Местоположение: Област: Смолян, **Община:** Смолян, **Населено място:** гр. Смолян

Попада на територията на следните Регионални инспекции по околната среда и водите (РИОСВ): Смолян, ул. Дичо Петров № 16

Документи за обявяване: Заповед No.3796 от 11.10.1965 г.

Документи за промяна:

1. Прекатегоризация със Заповед No.РД-149 от 23.03.2003г. на МОСВ
2. Промяна в площта – актуализация със Заповед № РД – 149 от 23.03.2018 г.

Цели на обявяване: Опазване на водопад

Режим на дейности:

- Забранява се разкриването на кариери, къртене на камъни, копаене на пръст и пясък
- Забранява се риболова, ловуването, както и гърменето с всякакви оръжия и експлозиви
- Забранява се прокарването на пътища, строеж на сгради, изменението или замърсяването на водните течения
- Забранява се косенето на тревата, късането на цветята и събирането на билки и горски плодове
- Забранява се палене на огън, замърсяването на района с отпадъци от храна, както и всякакви действия, които замърсяват или рушат красивия пейзаж около водопада
- Разрешава се да се провеждат залесителни мероприятия за подобряване на ландшафта около тях
- Разрешава се в горите да се провеждат санитарна, изборна или групово-изборна сечи, с оглед подобряване украсните и защитни функции на гората
- Разрешава се прокарването на пътища и алеи и строителството на сгради, необходими за правилното ползване и стопанисване на защитените природни обекти

12. Природна забележителност „КАЗАНДЖИ ДЕРЕ“

Площ: 1,0 ха

Местоположение: Област: Смолян, **Община:** Смолян, **Населено място:** с. Мугла

Попада на територията на следните Регионални инспекции по околната среда и водите (РИОСВ): Смолян, ул. Дичо Петров № 16

Документи за обявяване: Заповед No.РД-91 от 04.02.2014 г.

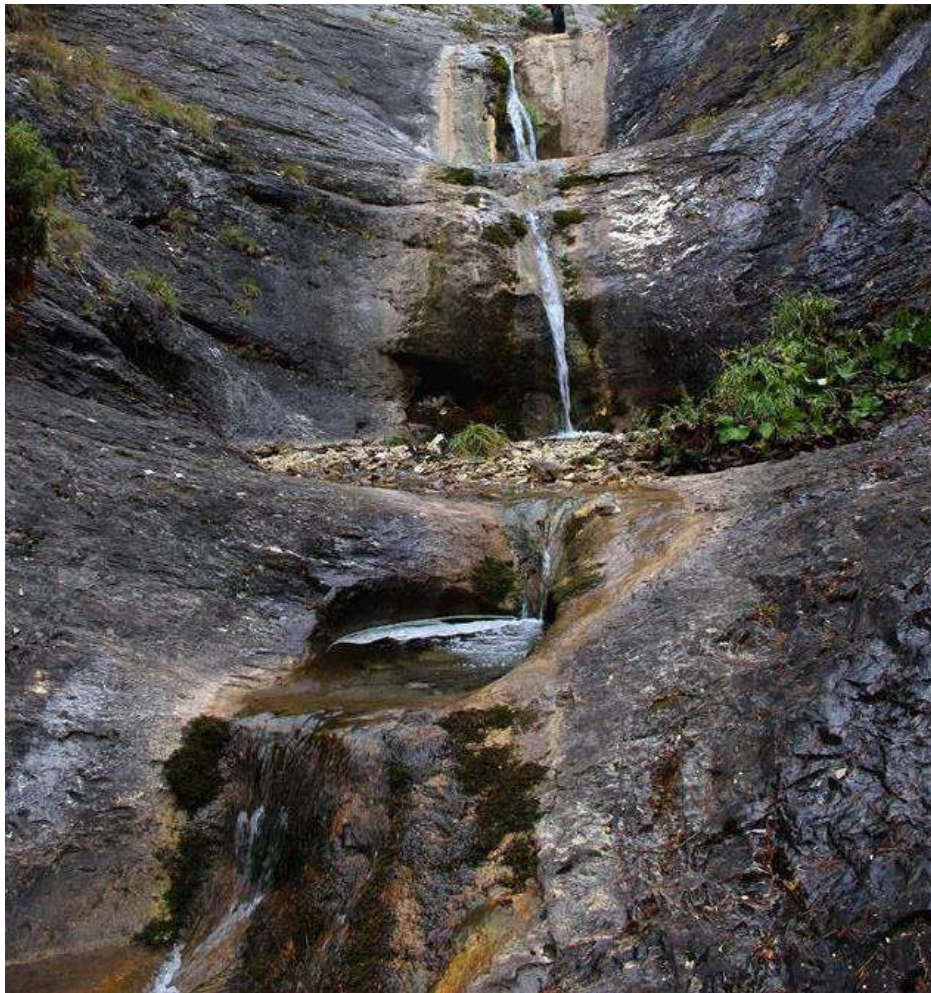
Цели на обявяване: Опазване на каскада от уникални водопади и вирове, под формата на „казани“, образувани от естественото течение на водата, в резултат на ерозионни процеси в дере – приток на река Мугленска.

Режим на дейности:

- Забранява се промяна в предназначението и начина на трайно ползване на земята;
- Забранява се строителство;
- Забранява се промяна на хидроложкия режим, включително източване, пресушаване, водоползване и др.;
- Забраняват се дейности, свързани с увреждане на физическите и естетическите характеристики на скалните образувания;
- Забранява се палене на огън.

Припокриване (частично или пълно):

1. 33 по директивата за местообитанията: Родопи - Западни
2. 33 по директивата за птиците: Триград-Мурсалица

Снимка: природна забележителност „Казанджи дере“

Вековно дърво БУК (Код в регистъра: 1174)

Вид: обикновен бук (*Fagus sylvatica*);

Местоположение: Област: Смолян, Община: Смолян, Населено място: с. Требище

Попада на територията на следните Регионални инспекции по околната среда и водите (РИОСВ): Смолян - ул. "Дичо Петров" №16

Попада на територията на следните Регионални дирекции по горите (РДГ):
РДГ Смолян: ДГС Златоград

Документи за обявяване: Заповед No.235 от 04.04.1980 г.

Характеристики на вековното дърво:

Години към датата на обявяване: 160 **Реална възраст:** 199 **Височина (m):** 20

Периметър (m): — **Диаметър (m):** 1.4

Вековно дърво БУК (код в регистъра: 2256)

Вид: обикновен бук (*Fagus sylvatica*);

Местоположение:Област: **Смолян**, Община: **Смолян**, Населено място: с. Река
Попада на територията на следните Регионални инспекции по околната среда и водите (РИОСВ): Смолян - ул." Дичо Петров" №16
Попада на територията на следните Регионални дирекции по горите (РДГ):
РДГ Смолян: ДГС Смолян
Документи за обявяване: Заповед No. РД - 606 от 11.07.2022 г.
Характеристики на вековното дърво:
Години към датата на обявяване: 220-250год. **Височина (m):** 27м
Периметър (m): — обиколка на стъблото (m): 4,80м.

Вековно дърво СМЪРЧ (код в регистъра: 2255)

Вид: обикновен смърч (*Picea abies*);
Местоположение:Област: **Смолян**, Община: **Смолян**, Населено място: гр.Смолян
Попада на територията на следните Регионални инспекции по околната среда и водите (РИОСВ): Смолян - ул." Дичо Петров" №16
Попада на територията на следните Регионални дирекции по горите (РДГ):
РДГ Смолян: ДГС Смолян
Документи за обявяване: Заповед No. РД - 606 от 11.07.2022 г.
Характеристики на вековното дърво:
Години към датата на обявяване: 150-180год. **Височина (m):** 30м
Периметър (m): — обиколка на стъблото (m): 4,30м.

1.1.2. Гори и горски територии попадащи в защитени зони обявени по реда на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР).

I.Защитени зони за птиците

1.Защитена зона 33 Триград-Мурсалица - BG0002113

Обща площ: 55340.95 ха

Документи за обявяване: обявена със Заповед № РД-531 от 26 май 2010 г. на министъра на околната среда и водите

Цел на обявяване:

1. Опазване и поддържане на местообитанията на видовете птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние;
2. Възстановяване на местообитания на видове птици, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

Предмет на опазване (видове и местообитания):

1. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗБР: Черен щъркел (*Ciconia nigra*), Осояд (*Pernis apivorus*), Черна каня (*Milvus migrans*), Орел змияр (*Circus gallicus*), Малък креслив орел (*Aquila pomarina*), Скален орел (*Aquila chrysaetos*), Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), Белошипа ветрушка (*Falco naumanni*), Сокол скитник (*Falco peregrinus*), Планински кеклик (*Alectoris graeca*), Ловен сокол (*Falco cherrug*), Лещарка (*Bonasa bonasia*), Глухар (*Tetrao urogallus*), Ливаден дърдавец (*Cygnus columbianus bewickii*), Бухал (*Bubo bubo*), Врабчова кукумявка (*Glaucidium passerinum*), Пернатонога кукумявка (*Aegolius funereus*), Козодой (*Caprimulgus europaeus*), Земеродно рибарче (*Alcedo atthis*), Сив кълвач (*Picus canus*), Черен кълвач (*Dryocopus martius*), Среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*), Трипръст кълвач (*Picoides tridactylus*), Сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*), Горска чучулига (*Lullula arborea*), Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), Черночела сврачка (*Lanius minor*), Ястребогушо коприварче (*Sylvia nisoria*), Градинска овесарка (*Emberiza hortulana*);
2. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 4 от ЗБР: Малък ястреб (*Accipiter nisus*), Обикновен мишелов (*Buteo buteo*), Черношипа ветрушка (Керкенец) (*Falco tinnunculus*), Сокол орко (*Falco subbuteo*),

Речен дъждосвирец (*Charadrius dubius*), Късокрил кюкавец (*Actitis hypoleucos*), Пчелояд (*Merops apiaster*).

Режим на дейности:

1. Забранява се разораването на пасищата и превръщането им в обработваеми земи;
2. Забранява се използването на пестициди в пасища и ливади;
3. Забранява се косенето на ливадите преди 1 юли, както и косене от периферията към центъра;
4. Забранява се разкриването на нови баластриери в речните корита и речните тераси с изключение на тези, за които към датата на обнародване на заповедта в "Държавен вестник" има започната процедура или са съгласувани по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда и/или чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие;
5. Забранява се изграждането на водноелектрически централи с изключение на тези, за които към датата на обнародване на заповедта в "Държавен вестник" има започната процедура или са съгласувани по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда и/или чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие;
6. Забранява се изграждането на вятърни генератори за производство на електроенергия с изключение на тези, за които към датата на обнародване на заповедта в "Държавен вестник" има започната процедура или са съгласувани по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда и/или чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие, както и с изключение на тези за самостоятелно захранване на обекти.

Тази защитена зона обхваща територии в землищата на: гр. Смолян, с. Киселчево, с.Кремене, с.Мугла и с. Турян.

От инвентаризираната територия, горските територии са 11704.2 ха. а тези стопанисвани от ТП „ДГС Смолян” са 9072.7 ха горска територия, от която залесена 8482.1 ха и незалесена 590.6 ха.

В нея попадат следните отдели и подотдели: 1:а-и, 1-3; 2:а-м, 1-3; 3:а-т, 1-4; 4:а-и, 1-8; 5:а-л, 1-8; 6:а-ж, 1-4; 7:а-м, 1, 2; 8:а-р, 1-13; 9:а-н, 1-10; 10:а-л, 1-7; 11:а-ж, 1-4; 12:а-д, 1; 13:а-ж, 1-3; 14:а-ф, 1-3; 15:а-ж, 1-3; 16:а-в, 1; 17:а-е, 1-12; 18:а-ж, 1-15; 19:а-г, 1-9; 20:а-з, 1-8; 21:а-з, 1-10; 22:а-р, 1-11; 23:а-з, 1-15; 24:а-д, 1-12; 25:а-г, 1-8; 26:а-е, 1-12; 27:а-ж, 1-3; 28:а-и, 1-7; 29:а-о, 1-10; 30:а-н, 1-6; 31:а-з, 1-9; 32:а-ж, 1-12; 33:а-е, 1-14; 34:а-к, 1-13; 35:а-д, 1-11; 36:а-с, 1-9; 37:а-к, 1-8; 38:а-ж, 1, 2; 39:а-с, 1-16; 40:а-я, а1,б1, 1-5; 41:а-ц, 1-10; 42:а-т, 1-6; 43:а-и, 1-10; 44:а-у, 1, 2; 48:а-о, 1-12; 49:а-ж, 1-14; 50:а-т, 1-5; 51:а-п, 1-6; 52:а-н, 1-7; 53:а-я,а1-и1, к1-м1, 1-16; 54:а-я, а1-в1, 1-9; 55:а-ч, 1-9; 56:а-я, а1-ж1, 1-7; 57:а-ц, 1-8; 58:а-р, 1-8; 59:а-л, 1-11; 60:а,д, з, 1, 2, 13; 62:а-е, к, с-у, 1-5; 63:а-н, п, 1-6; 64:а-и, ш-я, а1-д1, 1-3; 165:а-ж, и, х, я, д1, 5-7, 9; 166:ц, я, а1-и1, л1, н1, 13-22; 167:а-я, а1-и1, к1-ш1, 1, 2; 168:а-ш, б1,в1, 1-5; 169:а-н, 1; 170:а-р, 1-3; 171:а-я, а1,б1, 1, 2; 172:а-д, 1-13; 173:а-е, 1-15; 174:а-и, 1, 2; 175:а-в, 1; 176:а-в, 1-3; 177:а-в, 1, 2; 178:а-т, 1-3; 179:а-ю, в1-и1,к1-т1, х1-ш1, ю1,я1, а2-д2, 1, 2; 180:а-я, а1-з1, 1-5; 181:а-я, а1, в1, 1-10; 182:а-д, ж-я, а1-и1, к1-ш1, ю1,я1; 183:а-з, к, 1; 184:а-ж, к, м, р,с, 1-5; 186:а-г, 1, 2; 187:а; 188:а-д; 189:а-о, г1-и1, к1; 190:а-г, ш, 1, 2; 193:а, г, ж-н, 1, 3; 194:а, в, к, р,с, у, ш,щ, 1, 2; 195:а-з, 1; 196:а-и, 1, 2; 197:а-ш, 1-5; 198:а-р, 1-13; 199:а-д, 1; 200:а-з, 1-3; 201:а-т, 1-3; 202:а-ж, 1-3; 203:а-д, 1-6; 204:а-ж, 1; 205:а-к, 1-4; 206:а-з; 207:а-и, 1-6; 208:а-м, 1-7; 209:а-р,1-3; 1001:а-я, а1-и1, к1, 1-8; 1002:а-я, а1-з1, 1-9; 1003:а-т, ф-ч, щ-ю; 1004:а-о, 1-4; 1005:а-м, о-р, 1-4; 1006:а-д, 1, 2; 1007:а-к, 1-3; 1008:а-е, 1, 2; 1009:а-ф; 1010:а-р, 1-4; 1011:а-м, 1-8; 1012:а-ж, 1-4; 1013:а-л, 1-6; 1014:а-п, 1-3; 1015:а-к, 1-3; 1016:а-к, 1-5; 1017:а-л, 1-8; 1018:а-з, 1-6; 1019:а-м, 1-7; 1020:а-х, 1; 1021:а-м, 1,2; 1022:а-ц; 1023:а-к, 1, 2; 1024:а-и; 1025:а-с, 1-5; 1026:а-о, 1-5; 1027:а-т, 1-5; 1028:а-т, 1-13; 1029:а-з, 1-4; 1030:а-н, 1-3; 1031:а-ж, 1; 1032:а-ж, 1-5; 1033:а-л, 1-12; 1034:а-м, 1-4; 1035:а-и, 1-4; 1036:а-к, 1, 2; 1037:а-ж; 1038:а-к, 1, 2; 1039:а-ф, 1-3; 1040:а-н, 1-6; 1041:а-н, 1-4; 1042:а-ф, 1; 1043:а-з, 1; 1045:а-п, 1-4; 1046:а-я, а1-и1, к1-н1, 1-5; 1047:а-р, 1-8; 1048:а-ф, 1-12; 1064:а-в, 1; 1065:а-о, 1-3; 1066:а-ш, 1-3;

1067:а-л, 1, 2; 1068:а-м,1-5; 1069:а-н, 1-5; 1070:а-ж, 1-5; 1071:а-л, 1-4; 1072:а-л, 1-10; 1073:а-ю, 1-7; 1074:а-и, 1-4; 1075:а-в, д-р, 1-6;1076:а-ч, 1-18; 1077:а-я, а1-и1, к1-т1, 1-14; 1078:а-о, 1-4; 1079:а-ж, 1; 1080:а-ж, 1, 2; 1081:а-н, 1-9; 1082:а-р,1-4; 1083:а-е, 1; 1084:а-ж, 1, 2; 1085:а-ж, 1; 1086:а-ж; 1100:а-я, а1-и1, к1-ц1, 1-17; 1101:а-н, 1-8; 1102:а-л, 1-7; 1103:а-к, 1; 1104:а-я, а1-и1, 1-14; 1105:а-ш, 1-19; 1106:а-з, 1-3; 1107:а-ж, и-н, 1; 1108:а-е, 1; 1109:а-д, 1, 2;1138:а,б; 1139:а-к, м-ф, 1-10; 1140:а-о, 1, 2; 1141:а-о, р-ч, 1-8; 1142:а-н, 1, 2; 1143:а-в, 1-3; 1144:а-е, 1, 2; 3076:а-к, 1-5; 3077:а-о, 1-8; 3078:а-м, 1-3; 3079:а-ю, 1-4; 3080:а-у, 1-3; 3081:с, ф; 3082:ч, 5, 6; 3087:1, 9;

ЗАПЛАХИ:

1. Премахването на характеристики на ландшафта (синори, единични и групи дървета) при ползването на земеделските земи като такива.

2. Залесяването на ливади, пасища и мера, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;

3. Използването на пестициди и минерални торове в пасища и ливади;

4. Намаляване на площта на крайречните гори от местни дървесни видове.

II. Защитени зони за местообитанията - Директива 92/43/ЕЕС за запазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (наричана накратко Директива за хабитатите).

1.Защитена зона BG0001030 Родопи - Западни

Обща площ: 272 851.41 ха

Документи за обявяване: одобрена е с решение на Министерски съвет: № 661 от 16 октомври 2007 г.,

Документи за промяна: изменено и допълнено с Решение №811/2010г. на Министерски съвет.

Целите на опазване на защитената зона са:

1. Запазване площта на природните местообитания и местообитанията на видовете и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

2. Опазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.

3. Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

За територията на зоната има определени 20 типа горски местообитания, част от които попадат на територията на стопанството – напр. буковите, еловите, черборовите гори.

Стандартният формуляр за зоната със списък на местообитанията и видовете е на страницата: http://natura2000bg.org/natura/UserFiles/File/SDF/SDF_BG0001030.pdf

Тази защитена зона обхваща горски територии в землищата на гр. Смолян, с. Киселчово, с.Кремене, с. Мугла и с. Турян. На територията на ТП „ДГС Смолян” зоната заема горскостопански територии с площ от 11915.2 ха, от която 11045.8 ха горска територия, стопанисвана от ТП „ДГС Смолян”.

В нея попадат следните отдели и подотдели: 1:а-и, 1-3; 2:а-м, 1-3; 3:а-т, 1-4; 4:а-и, 1-8; 5:а-л, 1-8; 6:а-ж, 1-4; 7:а-м, 1, 2; 8:а-р, 1-13; 9:а-н, 1-10; 10:а-л, 1-7; 11:а-ж, 1, 2, 3, 4; 12:а-д, 1; 13:а-ж, 1, 2, 3; 14:а-ф,1, 2, 3; 15:а-ж, 1, 2, 3; 16:а-в, 1; 17:а-е, 1-12; 18:а-ж, 1-15; 19:а-г, 1-9; 20:а-з, 1-8; 21:а-з, 1-10; 22:а-р, 1-11; 23:а-з, 1-15; 24:а-д, 1-12; 25:а-г, 1-8; 26:а-е, 1-12; 27:а-ж, 1-3; 28:а-и, 1-7; 29:а-о, 1-10; 30:а-н, 1-6; 31:а-з, 1-9; 32:а-ж, 1-12; 33:а-е, 1-14; 34:а-к, 1, 3-12;

35:а-д, 1-11; 36:а-с, 1-9; 37:а-к, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8; 38:а-ж, 1, 2; 39:а-п, 1, 6-16; 40:а-я, б1, 1, 3-5; 41:а-ц, 1-10; 42:а-т, 1-6; 43:а-и, 1-10; 44:а-у, 1, 2; 48:а-о, 1-12; 49:а-ж, 1-14; 50:а-т, 1-5; 51:а-п, 1-6; 52:а-н, 1-7; 53:а-в, е-я, а1-и1, к1-м1, 1-16; 54:а-ч, щ-я, а1-в1, 1-9; 55:а-ч, 2-9; 56:б, г-щ, я, а1-д1, ж1, 1-6; 57:а-ц, 1-8; 58:а-р, 1-8; 59:а-л, 1-11; 60:а, д,е, з,и, 1, 2, 11-13; 62:а-е, м, с, у, 1-5; 63:а-п, 1-4, 6; 64:а-и, х-я, а1-д1, к1,л1, 1-3; 165:а-ж, и, х, 5-7, 9; 166:б1-з1, л1, н1, 16-22; 167:а-о, р-я, а1-и1, к1-ш1, 1, 2; 168:б,в, д-ц, б1,в1, 3-5; 169:а-н, 1; 170:а-р, 1-3; 171:а-я, а1,б1, 1, 2; 172:а-д, 1-13; 173:а-е, 1-15; 174:а-и, 1, 2; 175:а-в, 1; 176:а-в, 1-3; 177:а-в, 1, 2; 178:а-т, 1-3; 179:а-я, а1-и1, к1-щ1, ю1,я1, а2-д2, 1, 2; 180:а-я, а1-з1, 1-5; 181:а-я, а1, в1, 1-10; 182:а-д, ж-я, а1-и1, к1-щ1, ю1,я1; 183:а, в-з, н; 184:а-н, п-с, 1-5; 186:а-е, 1, 2; 187:а, т,у; 188:а-г, е-н; 189:а-я, а1-и1, к1, 1; 190:а-ю, а1-и1, к1-н1, 1-4; 191:а-я, а1-и1, к1-м1,1, 2; 192:а-ч, 1; 193:а-я, а1-з1, 1-3; 194:а-щ, 1-3; 195:а-з, 1; 196:а-и, 1, 2; 197:а-ш, 1-5; 198:а-р, 1-13; 199:а-д, 1; 200:а-з, 1-3; 201:а-т, 1-3; 202:а-ж, 1-3; 203:а-д, 1-6; 204:а-ж, 1; 205:а-к, 1-4; 206:а-з; 207:а-и, 1-6; 208:а-м, 1-7; 209:а-р, 1-3; 1001:а-я, а1-и1, к1, 1-8; 1002:а-я, а1-з1, 1-9; 1003:а-т, ф-ч, щ-ю; 1004:а, д-о, 1, 2; 1005:а-м, о-р, 1-4; 1006:а-д, 1, 2; 1007:а-к, 1-3; 1008:а-е, 1, 2; 1009:а-ф; 1010:а-р, 1-4; 1011:а-м, 1-8; 1012:а-ж, 1-4; 1013:а-л, 1-6; 1014:а-п, 1-3; 1015:а-к, 1-3; 1016:а-к, 1-5; 1017:б-л, 1, 3-8; 1018:а-з, 1-6; 1019:а-м, 1-7; 1020:а-х, 1; 1021:а-м, 1, 2; 1022:а-ц; 1023:а-к, 1, 2; 1024:а-и; 1025:а-с, 1-5; 1026:а-о, 1-5; 1027:а-т, 1-5; 1028:а-т, 1-13; 1029:а-з, 1-4; 1030:а-н, 1-3; 1031:а-ж, 1; 1032:а-ж, 1-5; 1033:а-л, 1-12; 1034:а-м, 1-4; 1035:а-и, 1-4; 1036:а-к, 1, 2; 1037:а-ж; 1038:а-к, 1, 2; 1039:а-ф, 1-3; 1040:а-н, 1-6; 1041:а-н, 1-4; 1042:а-ф, 1; 1043:а-з, 1; 1045:а-п, 1-4; 1046:а-я, а1-и1, к1-н1, 1-5; 1047:а-р, 1-8; 1048:а-ф, 1-12; 1064:а-в, 1; 1065:а-о, 1-3; 1066:а-ш, 1-3; 1067:а-л, 1, 2; 1068:а-м, 1-5; 1069:а-н, 1-5; 1070:а-ж, 1-5; 1071:а-л, 1-4; 1072:а-л, 1-10; 1073:а-ю, 1-7; 1074:а-и, 1-4; 1075:а-в, д-р, 1-6; 1076:а-ч, 1-18; 1077:а-я, а1-и1, к1-т1, 1-14; 1078:а-о, 1-4; 1079:а-ж, 1; 1080:а-ж, 1, 2; 1081:а-н, 1-9; 1082:а-р, 1-4; 1083:а-е, 1; 1084:а-ж, 1, 2; 1085:а-ж, 1; 1086:а-ж; 1100:а-я, а1-и1, к1-ц1, 1-6, 8-17; 1101:а-н, 1-8; 1102:а-л, 1-7; 1103:а-к, 1; 1104:а-я, а1-и1, 1, 4-14; 1105:а-е,з-ш, 1-19; 1106:а-з, 1-3; 1107:а-ж, и-н, 1; 1108:а-е, 1; 1109:а-д, 1, 2; 1138:а,б; 1139:а-к, м-ф, 1-10; 1140:а-о,1, 2; 1141:а-о, р-ч, 1-8; 1142:а-н, 1, 2; 1143:а-в, 1-3; 1144:а-е, 1, 2; 3076:а-о, 1-6; 3077:а, в-о, 1-8; 3078:а-м,1-3; 3079:а-ч, щ-ю, 1-4; 3080:м-п, 2; 3081:с, ф; 3082:ч, 5, 6; 3087:ж-м, т-я, а1-г1, е1-и1, к1-щ1, ю1,я1, а2-в2,1, 2, 6, 8-14; 3088:б, г-м, п-ц, 3-7, 10; 3089:а-я, 1-16; 3090:а-г, о-р, 4; 3091:а-е, н, 1, 6; 3094:а-в, 1; 3095:а,б, д,е, з-п, т, 1-3; 3096:а-д, 1; 3103:а-е, 1-5; 3106:б, е-з, 2; 3120:а;

ЗАПЛАХИ

1. Намалвяване на площта на природните местообитания и местообитанията на видовете и на техните популации в резултат на човешка намеса.

2. Нарушаване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове.

2.Защитена зона BG0001031 Родопи - Средни - Директива 92/43/ЕЕС за запазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (наричана накратко Директива за хабитатите).

Обща площ: 154 107.68 ха.

Документи за обявяване: одобрена е с решение на Министерски съвет: № 661 от 16 октомври 2007 г.,

Документи за промяна: изменено и допълнено с Решение №811/2010г. на Министерски съвет.

Целите на опазване на защитената зона са:

1. Запазване площта на природните местообитания и местообитанията на видовете и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

2. Опазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително

и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.

3. Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

За територията на зоната има определени 16 типа горски местообитания, част от които попадат на територията на стопанството.

Стандартният формуляр за зоната със списък на местообитанията и видовете е на страницата:

http://natura2000bg.org/natura/UserFiles/File/predmet_celi_sprian/PrCeli_BG0001031.pdf

Тази защитена зона обхваща горски територии в землището на с.Момчиловци. На територията на ТП „ДГС Смолян” зоната заема горскостопански територии с площ от 658.6 ха, от която 427.0 ха горска територия, стопанисвана от ТП „ДГС Смолян”.

В нея попадат следните отдели и подотдели: 2042:а,б; 2052:а-с, ш, х1, л2, н2, п2-ш2, ю2,я2, в3, 1-3,5-7; 2083:а-х, 1-10; 2084:а-я, а1-и1, к1-щ1, ю1,я1, а2,б2, г2-е2, л2, 1-3; 2085:а-я, а1-и1, 1-4; 2086:а-п; 2087:а-я, а1-и1, к1-щ1, 1-4; 3046:ф1; 3047:б-ж, к-м, п, г1, 2;

Поетите ангажименти на Р. България по изпълнението на Директива 409/79 и Директива 92/43 и съгласно прякото действие на двете директиви, посочените по-горе проекто-защитени зони подлежат на превантивни мерки на опазване и защита. Предвидените лесовъдски дейности на териториите на проекто защитените зони трябва стриктно да следват изискванията на Закона за биологичното разнообразие за превенция и поддържане на благоприятно природозащитно състояние на видове и местообитания.

ЗАПЛАХИ

1. Намаляване на площта на природните местообитания и местообитанията на видовете и на техните популации в резултат на човешка намеса.

2. Нарушаване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

1. За защитените територии в обхвата на ДГС се спазват стриктно разпоредбите, посочени в заповедите за обявяване.

2. За защитените зони в границите на ДГС няма изготвени и приети планове за управление. До изготвянето на такива, стопанисването да се извършва съгласно Закона за биологичното разнообразие и заповедта за обявяване.

3. За защитените територии и зони в обхвата на ДГС са в сила и следните допълнителни норми и ограничения:

✓ За природните горски местообитания, включени в Приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие, се прилагат нормите и режимите за горскостопанските мероприятия, дефинирани в наръчника "Режими за устойчиво управление на горите в Натура 2000", издаден от Изпълнителна агенция по горите.

✓ Да се извърши оценка на благоприятното природозащитно състояние за горските екосистеми на територията на ДГС, включени в границите на защитените зони. По линия на превенцията, прилаганите горскостопански дейности да бъдат изцяло съобразени с поддържането и подобряването на благоприятното природозащитно състояние на горските видове и местообитания.

✓ Санитарни сечи и изваждане на мъртва дървесина и стари дървета, се водят само в случаите, когато има големи природни нарушения (ветровали, снеговали, пожари) или каламитети. Санитарни сечи при каламитети се провеждат само при наличие на повреди и

съхнене на дървета, съставляващи не по-малко от 20% от запаса на насаждението, при спазване нормите за запазване на количествата мъртва дървесина посочени по-долу.

✓ При провеждане на сечи се запазват стояща и лежаща мъртва дървесина и загиващи дървета, които са не по-малко от 10% от запаса на насаждението преди сечта, като не по-малко от 5% е стояща мъртва дървесина. Мъртви дървета, застрашаващи безопасността на хора и съоръжения в гората, се повалят и оставят като лежаща мъртва дървесина.

✓ Прилаганите лесовъдски мероприятия да се съобразяват с естествената динамика на горските екосистеми и сукцесионните процеси.

✓ В горите, в които се планира провеждане на отгледни сечи са в сила следните ограничения и норми:

- не се допуска еднократно отсичане на повече от 30 % от запаса на насаждението;

- прилага се само комбиниран метод с преобладаване на върхов метод; - склопеността и пълнотата на насаждението след провеждане на отгледни сечи не се допуска да бъде по-малка от 0,7;

- за осигуряване на акумулация на мъртва дървесина при отгледните сечи се запазват подтиснати и част от некачествените, повредените и особено загиващи дървета, които не конкурират директно качествени дървета.

✓ Не по-малко от 10% от площта на всяко природно горско местообитание (Приложение I от Закона за биологичното разнообразие) в защитените зони на територията на ДГС се обособява като „гори във фаза на старост” както границите и местоположението на тези площи не се променят.

- ✓ приоритет имат възобновителните сечи с дълъг възобновителен период;

- ✓ в насажденията с изведени подготвителни и осеменителни и осветителни фази на постепенна сеч, следващите фази на сечта да се изведат в съответствие с принципите на дългосрочните възобновителни сечи;

- ✓ при провеждане на възобновителни сечи не се допуска еднократно отсичане на повече от 25 % от запаса на насаждението;

- ✓ площта на първоначално отворените при възобновителните сечи прозорци е не по-голяма от 0,05 ха;

- ✓ клоните и остатъците от сечта се оставят равномерно разпръснати в местата на падане на дърветата извън местата с подраст;

- ✓ извозът на отсечената дървесина се извършва само на секции;

- ✓ използват се техника и технологии, с които в минимална степен се нарушава растителната и почвената покривка и пътната инфраструктура;

- ✓ след прекратяване на горскостопанските дейности се извършва рехабилитация на нарушените терени (напр. извозни горски пътища).

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

1. Поради липсата на изготвени и приети планове за управление на представените защитени територии и защитените зони е необходимо ръководството на ТП ДГС „Смолян“, което по закон отговаря за управлението на защитените територии, да следи за неблагоприятни въздействия върху ВКС. Съвместно с РИОСВ Смолян трябва да се определят стандартните процедури и индикатори за мониторинг, с цел идентификация и предотвратяване на отрицателните въздействия от дейностите върху ВКС на защитените територии и зони. За пример могат да се вземат въздействия на горскостопанските дейности върху горските екосистеми, нарушаване на миграционни пътища на дивите животни, повишаване на риска от пожари, влошаване на благоприятното природозащитно състояние и др.

2. Препоръчваме да се използват мониторинговите схеми и формуляри на Националната система за мониторинг на биологичното разнообразие за отразяване на основните индикатори касаещи ВКС 1.1.

ВКС 1.2 ЗАСТРАШЕНИ, ИЗЧЕЗВАЩИ И ЕНДЕМИЧНИ ВИДОВЕ

ВКС притежават териториите от горскостопанските единици, в които се среща всеки вид от *Приложение 1* към ръководството. Това са видове с толкова голяма консервационна значимост, че е достатъчно наличието на един такъв вид, постоянно обитаващ горскостопанската единица, за да представлява тя ГВКС. Всяка ГТ, включваща местообитания на видовете, включени в *Приложение 1* към ръководството е ГВКС.

РАСТИТЕЛНИ ВИДОВЕ ВКЛЮЧЕНИ В ПРИЛОЖЕНИЕ 1 КЪМ НАЦИОНАЛНОТО РЪКОВОДСТВО, УСТАНОВЕНИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ТП ДГС „СМОЛЯН”

Родопска горска майка (*Lathraea rhodopaea* Dingler)

Многогодишно тревисто растение, геофит, паразит. Цветовете са розови, събрани в цилиндрично, гроздовидно съцветие. Цъфти в периода март – април, а плодоноси от май до юни. Паразитира върху корените на леските, бука, смърча, белия бор, елшите и други дървесни видове. Среща се във влажни и сенчести гори до 1500 m.n.v. Включен в Приложение 1 на ЗБР, балкански ендемит.

ПРЕПОРЪКИ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Инвентаризиране и картиране на потенциалните находища на вида в границите на горското стопанство е препоръчително да се извършва през пролетта - юни. Дейностите могат да се извършват и от служители на ДГС. Мероприятията по маркиране на лесосечния фонд в установените находища на родопската горска майка, да се провеждат през месец юни - по време на цъфтежа ѝ. При установяването на наличие на вида, дърветата в съседство се запазват и не подлежат на сеч. При дейностите да се внимава да не се нараняват корените на оставащите дървета.

ПРЕПОРЪКИ ЗА МОНИТОРИНГ

Проверка състоянието на находището на вида (минимум на 5 години) – брой индивиди в горскостопанска единица. Да се извършва предварително планиране и оценка на лесовъдските мероприятия, преди началото на дейностите в близост до находищата на вида, с цел да не се наранят дървета-гостоприемници и да не се нарушат условията на средата.

ЗАПЛАХИ:

1. Маркиране на ЛФ извън периода на цъфтеж.
2. Отсичане на дърветата фостоприемници.
3. Нараняване на корените на дърветата гостоприемници

Родопско енъовче (*Galium rhodopeum* Velen), сем. *Rubiaceae*

Описание на вида:

Многогодишно тревисто растение с дълго коренище. Стъблата достигат височина до 35 см и в основата си са с многобройни стерилни клонки, образувачи рехави чимове. Листата са тясно линейни до игловидни, заострени, разположени в прешлени по 6. Цветовете са дребни, бледожълтеникави, събрани в тясно пирамидално съцветие. Плодът е сух, съставен от две бъбрековидни орехчета.

Период на цъфтеж и плодоносене: Цъфти май-юни, плодоноси юли – август.

Природозащитен статус: Включен в Червената книга на България, с категория Застрашен, и в Закона за биологичното разнообразие, Бернска конвенция. Бернска конвенция. Балкански ендемит. Терциерен реликт.

Местообитания: Видът се среща по сухи варовити каменисти склонове, предимно на южни изложения, върху хумусно-карбонатни, ерозиран и неразвити почви от пояса на ксеротермните дъбови гори до буковия пояс. Участва в тревния етаж на съобщества от космат дъб и келяв габър.

Разпространение в България: Разпространен е в диапазона от 300 до 1450 м н.в. в Западните и Средни Родопи.

ЗАПЛАХИ:

1. Маркиране на лесосечен фонд извън периода на цъфтеж.
2. Отсичане на дърветата фостоприемници.
3. Нараняване на корените на дърветата гостоприемници.

ПРЕПОРЪКИ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Инвентаризиране и картиране на други потенциални находища на вида за препоръчване през лятото. Дейностите могат да се извършват и от служители на стопанството. Мероприятията по маркиране на лесосечния фонд в установените находища, да се провеждат в през месеците май и юни, по време на цъфтежа му. При установяването наличие на вида, дърветата в съседство се запазват и не подлежат на сеч. При дейностите да се внимава да не се повредят индивидите на вида.

ПРЕПОРЪКИ ЗА МОНИТОРИНГ

Ежегодна проверка състоянието на находището – брой индивиди, определяне на възрастовата структура на ценопопулацията (брой цъфтящи или плодоносещи индивиди), здравословно състояние (наличие на повреди или вредители). Да се извършва предварително планиране и оценка на лесовъдските мероприятия, преди началото на дейностите в близост до находищата на вида.

Елвезиево кокиче (*Galanthus elwesii* Hooker f.), сем .Amaryllidaceae

Описание: Луковично растение с почти кръгла луковича, обгърната от плътна обвивка от сухи и стари листа. Стъблото достига 25 cm. височина. Листата са до 3cm широки, в основата жлебовидни на върха качулести. На върха на стъблото се развива един увиснал надолу цвят, в основата на който е развит ципест зеленикав прицветник. Околоцветникът е с шест венчелистчета външни три са големи, бели елиптични, а вътрешните три са дребни, обратнoяцевидни, с две зелени петна – тясно подковообразно на върха и голямо, почти квадратно при основата. Плодът е жълтозелен, месест, с елипсовидни семена, разнасящи се след разпукване на зрелия плод.

Период на цъфтеж и плодоносене: януари-март, плодоноси февруари – април.

Природозащитен статус: Включен в Червената книга на България, с категория Застрашен, и в Закона на биологичното разнообразие.

Местообитания: Расте из храсталаци, гори и скални поляни по варовити почви, по долините на реките в низинния и долния планинския пояс върху богати наносни почви.

Разпространение в България: Среща се до около 2000m н.в. наредко в цяла България, с изключение на Черноморското крайбрежие, Беласица и Странджа. Голяма част от находищата са в защитени територии.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Инвентаризиране и картиране на установените и потенциални находищата на вида, за препоръчване през пролетта. Мероприятията по маркиране на лесосечния фонд в установените находища се провеждат в края на зимата и през пролетта. При установяване наличие на вида дърветата в съседство се запазват и не подлежат на сеч. При провеждане на лесовъдските мероприятия да не се нанасят механични повреди на индивидите. Склопеността да не пада под 0,7.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Проверка състоянието на находището на вида (ежегодно) – брой индивиди, определяне на възрастовата структура на ценопопулацията (брой цъфтящи или плодоносещи индивиди), здравословно състояние (наличие на повреди или вредители). Да се извършва предварително планиране и оценка на лесовъдските мероприятия преди началото на дейностите в близост до находищата на вида.

ЗАПЛАХИ

1. Нанасяне на механични повреди на индивидите по време на горскостопанската дейност.

Фривалдскиев зановец (*Chamaecytisus frivaldszkyanus*)

Нисък храст висок до 20–30(50) cm, летораслите и клонките изправени, гъсто покрити с изправени и закривени власинки. Листата тройни, листчетата дълги 10–12 mm и широки 3–12 mm, разредено - влакнести до почти голи. Цветовете по 5–10 в главести съцветия по върховете на клонките. Венчето бяло, дълго 18–22 mm, почти по цялата гръбна повърхност гъсто разперено - влакнесто. Чашката неправилна, дълга 10–13 mm и широка 4(5) mm. Плодът боб, дълъг 2–2,5 cm и широк 5–6 mm, гъсто разперено - влакнест. Семената

3–4, бъбрековидни, кафяви, гладки. Цв. VI–VII, пл. VIII–IX. Размножава се със семена. Из храсталаци и разредени гори в предпланините и планините, с малочислени популации от групи или единични растения (Мешинев 2011).

ЗАПЛАХИ:

Нанасяне на механични повреди на индивидите по време на горскостопанската дейност.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Инвентаризиране и картиране на находищата на вида в границите на горското стопанство. При провеждане на лесовъдските мероприятия да не се нанасят механични повреди на индивидите. При установяването на наличие на вида, дърветата в съседство се запазват и не подлежат на сеч. Склопеността да не пада под 0,6.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Проверка състоянието на находището на вида (ежегодно) – брой индивиди, определяне на възрастовата структура на ценопопулацията (брой цъфтящи или плодоносни индивиди), здравословно състояние (наличие на повреди или вредители).

РАСТИТЕЛНИ ВИДОВЕ, КОИТО НЕ СА ВКЛЮЧЕНИ В ПРИЛОЖЕНИЕ 1 КЪМ НАЦИОНАЛНОТО РЪКОВОДСТВО, УСТАНОВЕНИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ТП ДГС „СМОЛЯН“

Блатен плаун, блатна лycopодиела (*Lycopodiella inundata* (L.) Holub/*Lepidotis inundata* (L.) C. Borner1/*Lycopodium inundatum* L.)

Многогодишно тревисто растение. Вегетативното стъбло пълзящо, късо, вкореняващо се на интервали, понякога разклонено. Генеративното стъбло изправено, неразклонено, високо 3–8 cm. Листата линейно-шиловидни, по пълзящите стъбла извити нагоре, а по спороносните разперени на всички страни. Спороносното класче единично, върхно, без дръжка, дълго 1–3 cm.

Спорангиите единични, в пазвите на спорофилите. Размножава се вегетативно и чрез спори, узряващи VIII–X.

Изисква постоянна влага. Расте по оголени места в с фагнови торфища в пояса на иглолистните гори. Известни са 6 находища, но в някои от тях видът вероятно е изчезнал. В последните години са потвърдени само две от находищата – Смолянски езера, където са установени многобройни индивиди, с мозаечно пространствено разпределение и Чаирски езера, с малочислена популация на площ около 2 m² (Иванова 2011). Поддържан

резерват “Амзово“ е създаден с цел възстановяване и опазване на находището на блатен плаун (*Lycopodium Inundatum*). Блатния плаун се среща и около езерето „Лагера“ на Смолянски езера по последни данни на РИОСВ Смолян.

Видът фигурира в Червена книга на Р. България т. 1 (Пеев и др. 2011) с категория „критично застрашен“ и в приложение 3 на ЗБР.

ЗАПЛАХИ

Засушаване и затопляне на климата, настъпване на конкурентни видове и обработване на оголените места в торфищата, пресушаване на терена.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Инвентаризиране и картиране на находищата на вида в границите на горското стопанство. При провеждане на лесовъдските мероприятия да не се нанасят механични повреди на индивидите.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Проверка състоянието на находището на вида (ежегодно) – брой индивиди, определяне на възрастовата структура на ценопопулацията, здравословно състояние (наличие на повреди или вредители).

Начленен салеп (*Orchis morio*)

Описание: дребни растения, 8 - 30 см високи. Листата 6 - 9, в основата струпани в розетка. Приосновните 4 - 6 листа не са с петна, израстват през есента и презимуват. Те са с дължина до 14 см и ширина до 2 см. Нагоре следват 3 - 4 ножовидни, стъблови листа. Съцветието е късо и рехаво, съдържа 5 - 25 хлабаво подредени цветове. Прицветниците са дълги, колкото яйчника. Цветовете са средни големи, чашелистчета и венчелистчета оформят шлем, жилките от външната страна са ясно оцветени в зелено. Страничните чашелистчета са 6 - 8 mm дълги. Устната е повече или по-малко триделна, страничните дялове са по-големи от средният дял. Устната е широка общо 9 - 13 mm, страничните дялове са разперени и обърнати назад. Цветовете са променливо оцветени, като се започне от чисто бели цветове, до дълбоко тъмно лилави оцветени екземпляри. В по-светлата централната част на устна е покрита с тъмен сочен рисунък. Шпората е огъната нагоре, дълга е 8 - 11 mm, малко по-къса от яйчниците.

Период на цъфтеж: от началото на март до края на май. По време на цъфтеж едната грудка храни растението, поради което е набръчкана (майчината грудка), а от другата която е сочна, се развива растението през следващата година (дъщерна грудка).

Разпространение: В България се среща от крайбрежието до около 1800 м н. в.

Местообитание: В слабо кисела до основни почви, в сухи ливади, гори и оскъдни на растителност ливади.

Природозащитни мерки: В Централна Европа през последните десетилетия числеността е спаднала рязко.

ЗАПЛАХИ

Унищожаване на местообитанията чрез нанасяне на механични повреди върху вида при извозването и складирането на дървесина в не добре проучени и картирани местообитания за вида. Премахване на съседни дървета, които предпазват муховидната пчелица.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Инвентаризиране и картиране на находищата на вида, като това е препоръчително да се извършва през периода март-юни (по време на цъфтежа), когато растението може да бъде идентифицирано най-лесно. Дейностите могат да се извършват и от служители на ТП ДГС „Смолян“. При установяването наличие на вида, дърветата в съседство се запазват и не подлежат на сеч, с оглед да не се променят условията на средата. Всички лесоустройствени и лесовъдски дейности в установените находища да бъдат съобразени с екологията на вида, който се среща във влажни и склопени иглолистни гори.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Проверка състоянието на установените находища на вида (минимум на 5г.) – брой индивиди, определяне на възрастовата структура на ценопопулацията, здравословно състояние (наличие на повреди или вредители и др.)

Петров кръст / *Lilium martagon* L./

Описание и разпознаване:

Многогодишно тревисто луковично растение. Луковицата яйцевидна, до 5 cm дълга, жълта. Стъблото е изправено, високо от 0,5 до 1,2 м. Листата са разположени прешленесто, в 1-3 прешлена. Цветовете са събрани в гроздовидно съцветие. Околоцветникът на цвета се състои от 6 извити навън розово-червени листчета, дълги около 4,5 cm и 0,5-1 cm широки. Тичинките са 6 на брой с червеновиолетови прашници. Стълбчето два пъти по-дълго от яйчника. Плодът е шест делна кутийка, 2-3 cm дълга. Цъфти юни - юли.

Местообитание: В гори и горски поляни в равнините и планините, субалпийски ливади и др. тревисти места

Разпространение в България: Установен е във всички флористични райони, от 0 до 2000 метра надморска височина.

Общо разпространение: Европа и Азия.

ЗАПЛАХИ

Унищожаване на местообитанията чрез нанасяне на механични повреди върху вида при извозването и складирането на дървесина в не добре проучени и картирани местообитания за вида. Видът е защитен от Закона за биологичното разнообразие.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Инвентаризиране и картиране на находищата на вида, като това е препоръчително да се извършва през периода юни-юли (по време на цъфтежа), когато растението може да бъде идентифицирано най-лесно. Дейностите могат да се извършват и от служители на ТП ДГС „Смолян“. При установяването наличие на вида, дърветата в съседство се запазват и не подлежат на сеч, с оглед да не се променят условията на микросредата. Всички лесоустройствени и лесовъдски дейности в установените находища да бъдат съобразени с екологията на вида, който се среща във влажни и склопени иглолистни гори.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Проверка състоянието на установените находища на вида (минимум на 5г.) – брой индивиди, определяне на възрастовата структура на ценопопулацията, здравословно състояние (наличие на повреди или вредители и др.)

Други растителни видове с висок консервационен статус разпространени в териториалния обхват на ТП ДГС „Смолян“

	Наименование на вида	Българско наименование	Категория, съгласно Червената книга на България
1.	<i>Cyclamen coum</i>	Пролетно ботурче	защитен
2.	<i>Haberlea rhodopensis</i>	Родопски силивряк	защитен
3.	<i>Galanthus nivalis</i> L.)	Кокиче снежно	Рядък
4.	<i>Galanthus elwesii</i> L.)	Кокиче елвезиево	Защитен
5.	<i>Drosera rotundifolia</i> L.)	Росянка	Защитен
6.	<i>P. mollissima</i> Kern.	Медуница	Защитен
7.	<i>Gentiana lutea</i> L	Тинтява жълта	Защитен
8.	<i>Gentiana punctata</i> L	Тинтява петниста	Защитен

ПРЕПОРЪКИ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Мероприятията по маркирането на насажденията, в които има находища от горните видове да се извършва по време на цъфтеж на насажденията. При наличие на горните видове дърветата в съседства с тях да не се маркират. При сеч и извоз да се опазват застрашените видове.

ПРЕПОРЪКИ ЗА МОНИТОРИНГ

Проверка състоянието на находищата ежегодно, проверка за наличие на повреди или вредители.

**ЖИВОТИНСКИ ВИДОВЕ ВКЛЮЧЕНИ В ПРИЛОЖЕНИЕ 1 КЪМ
НАЦИОНАЛНОТО РЪКОВОДСТВО, УСТАНОВЕНИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА
ТП ДГС “СМОЛЯН”**

1. Кафява мечка (*Ursus arctos*)

Защитен вид, включен в Червена книга на България т. 2 с категория рядък. Застрашен от изчезване в европейски мащаб. У нас видът е с разпокъсано разпространение, основно в Рила, Пирин, Славянка, Западни Родопи, Централна и Източна Стара планина.

Видът е установен в териториалния обхват на ДГС "Смолян". Има данни за присъствие на

Данни за присъствие на вида към 2026 година има и в следните отдели:

ЗАПЛАХИ

Основни заплахи за мечката са загубата на местообитания, директно преследване и безпокойство от човека.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

В отделите, където е установен вида, да не се извършват голи сечи и реконструкции и да се оставят без никакви сечи подотделите с леговища, в които евентуално видът се размножава /плюс буфер от 200 метра/. Необходимо е точно идентифициране на леговищата за размножаване. Също така в посочените по-горе отдели да не се позволява мащабно строителство и развитие на инфраструктури, вкл. на спортни и туристически комплекси.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Установяване на точните местонахождения на леговищата и дългосрочен мониторинг на броя на мечките.

2. Глухар (*Tetrao urogallus*)

Включен в Червена книга на България (под печат) с категория "Застрашен". Ареалът му в Европа е силно редуциран и разпокъсан, почти повсеместно видът намалява заради интензивното горско стопанство и безпокойството. На територията на ДГС "Смолян" съществуват находища /токовища/ на вида из старите иглолистни гори – смърчови и борови. Конкретни данни за присъствието на глухари има за следните

Твърде вероятно видът има токовища и в някои други отдели в рамките на посочената по-горе област.

Фиг.3 Глухар /мъжки/ (*Tetrao urogallus*)

ЗАПЛАХИ

Промяна и фрагментиране на местообитанията - всяко намаляване на размера на подходящите местообитания или влошаване на качеството им (според изискванията на вида) увеличава риска от изчезване на находища. Събиране на гъби, горски плодове и др. горски продукти - освен честото безпокоене, събирането на горски плодове води до обедняване на хранителната база. Пътна мрежа и често използвани туристически маршрути - развиването на инфраструктурата прави местообитанията по-лесно достъпни за браконьерството на глухари и нарушаване на спокойствието при преминаване на туристи в близост.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Да не се извеждат сечи в посочените отдели и подотдели с установено присъствие на глухара. Допустими са само сечи в подотдели с млади насаждения /под 70 год. възраст/ в рамките на посочените отдели. В самите токовища не трябва да се извеждат сечи или други горскостопански дейности. В тях не бива да се допуска бране на плодове и билки в периода 1 април – 15 юли. В радиус от 600 м. от центъра на всяко токовище не трябва да се извеждат голи сечи, реконструкции или други дейности, променящи ландшафта. Сечите да се извеждат извън гнездовия период на птиците - извън периода март-юли. Да се ограничи и пренасочи потока от туристи, гъбари, билкари встрани от тези райони. Да не се допуска застрояване и фрагментиране на местообитанието на глухара. Да се осигури зимно подхранване на глухаря.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Ежегодно в периода от април до началото на май да се преброяват (най-лесно по следите в снега) глухарите в токовището. Да се установят и запазят от сечи зимовъчните дървета- най-често стари бели борове. Да се потърсят следи от глухари и в други части на ДГС и ако се установят да се прилагат същите мерки.

3. Дива Коза (*Rupicapra rupicapra balcanica*)

Разпространение: Централна Стара планина, Рила, Пирин и Западни Родопи (реинтродуцирана на Витоша). Численост: около 1600-1800 индивида. 35 Местообитание: скалисти райони, клекови формации и тревни местообитания в субалпийската зона, иглолистни гори, по-рядко смесени (с бук). На територията на ДГС

ЗАПЛАХИ

1. Браконьерство.
2. Нарушаване на спокойствието със стопанска и туристическа дейност.
3. Промяна на местообитанието.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Да не се допуска браконьерски улов/отстрел.

В отделите с присъствие на вида – да не се допуска:

- ✓ прокарването на нови туристически маршрути;
- ✓ изграждането на пътна, туристическа и спортна инфраструктура;
- ✓ фрагментация на местообитанията и грубо повлияване състава и структурата на гората.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Провеждане на ежегодно преброяване на дивите кози в териториалния обхват на дейност на ТП ДГС „Смолян“ и при възможност – определяне на половото съотношение и размножителния успех.

ВИДОВЕ БРЪМБАРИ, ПЕПЕРУДИ, ЗЕМНОВОДНИ И ВЛЕЧУГИ С ПОТЕНЦИАЛНО РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ТП ДГС „СМОЛЯН“

1.Еленов рогач (*Lucanus cervus*), Сем. Lucanidae (Рогачи)

Природозащитен статус: България: ЗБР – II, III Международен: HD – II; IUCN European Red List of Saproxylic Beetles – NT; BC – III

Разпространение: Цяла България, от 0 до 1500–1700 m в широколистни гори.

Описание на вида: Най-едрият български бръмбар (4,5–9,0 cm) с черно-кафяви до червено-кафяви надкрилия.

Налице е изразен полов диморфизъм – мъжките имат по-големи размери, които силно варират, по-широка глава, силно развити и удължени челюсти, докато при женските такива белези липсват. Ларвата се развива най-често 5–6 (максимално до 8) години в гнила дървесина на дънери, пънове и корени на дъб, липа, бук, върба, тополя и други широколистни дървета. Сезонното развитие на вида зависи от височината, географската ширина и климатичните условия. Възрастните обикновено се появяват в края на май, като мъжките завършват развитието си около седмица преди женските. Срещат се до края на септември. Възрастното насекомо най-често се наблюдава през ранното лято. През деня възрастните стоят най-често неподвижно на стволове на дървета, пънове и клони. Мъжките летят по здрач и в първите часове на нощта, докато женските пълзят по земята или по дърветата. Няма близки видове в България. Женската на *Lucanus cervus* би могла да бъде трудно сбъркана с *Dorcus parallelipipedus*, но последният е значително по-дребен, с тъмнокафяв до черен цвят.

ЗАПЛАХИ

- 1.Намаляването на мъртвата дървесина.
- 2.Изкореняване на оставащите пънове.
- 3.Възникване на пожари.
- 4.Използване на инсектициди.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Спада към видовете за първа оценка. Мониторингът се извършва по трансектен метод, като се проверяват подходящите микроместообитания, в същото време се отчитат и летящите и пълзящи екземпляри. Подходящите микроместообитания са големи стоящи, отмиращи или мъртви, отсечени или паднали дървета или големи клони, купчини с отрязани дърва, хралупи на големи живи отмиращи дървета. Отчитането на екземплярите се осъществява като се огледат добре микрохабитатите, например в случая с хралупите се разравя гниещата материя на дъното на хралупата на

дълбочина не повече от 5–6 cm. Отчита се броят на индивидите в рамките на един трансект, с дължина около 1 km (важи за всички видове, отчитани по този метод)

МЕРКИ И ПРЕПОРЪКИ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ГОРАТА

Идентификация и запазване на гори във фаза на старост и на острови на старостта и тяхното опазване и изключване от лесовъдски мероприятия. Забрана за сеч на биотопни дървета, маркиране и опазване на бъдещи такива. Забрана за изкореняване на пълнове. Изготвяне на планове за противопожарна защита и предотвратяване на пожари. Забрана за използване на инсектициди (освен при крайна необходимост, и то само биологични и видовоспецифични).

2. Трионест сечко *Prionus coriarius* (Linnaeus); *Prionus besicanus* Fairmaire,

Сем. Cerambycidae (Сечковци)

© Ростислав Бекчиев

Природозащитен статус България: Няма
Международен: IUCN European Red List of Saproxyllic Beetles – LC

Разпространение:
Двата вида се срещат почти в цяла България, от 0 до 2100–2400 m.

Описание на вида:
Едри бръмбари с дължина от

2,0–5,5 cm. Цветът на тялото е черно-кафяв, понякога с по-светъл оттенък. Главата е къса и дебела, антените, най-вече при мъжките, са с характерно трионовидно назъбване на членчетата. Възрастните се срещат по стари, полугнили или мъртви дънери и стъбла. През деня стоят обикновено по кората, а нощем са активни. Ларвата се развива в продължение на три и повече години в дървесината на стари, болни и мъртви широколистни и иглолистни дървета. Какавидирането се извършва в почвата. Среща се често в по-стари гори през юли и август. Представителите на род *Prionus* се различават ясно от другите представители на подсемейство Prioninae в България, по ясно видимите три остри зъба на страните на преднегръба. Двата вида се различават най-лесно по структурата на надкрилията. При *Prionus coriarius* надкрилията са грубо набръчкани и с три ясни надлъжни ребра, докато при *Prionus besicanus* са почти гладки, с едва различими ребра.

ЗАПЛАХИ

1. Намаляването на мъртвата дървесина.
2. Изкореняване на оставащите пълнове.
3. Възникване на пожари.
4. Използване на инсектициди.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Спада към видовете за първа оценка. Мониторингът се извършва по трансектен метод, като се проверяват подходящите микроместообитания, в същото време се отчитат и летящите и пълзящи екземпляри. Подходящите микроместообитания са големи стоящи отмиращи или мъртви дървета, отсечени или паднали дървета. Отчитането на екземплярите се осъществява като се огледат добре и внимателно микрохабитатите. Отчита се броят на индивидите в рамките на един трансект.

МЕРКИ И ПРЕПОРЪКИ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ГОРАТА

Идентификация и запазване на гори във фаза на старост и на острови на старостта и тяхното опазване и изключване от лесовъдски мероприятия. Забрана за сеч на биотопни дървета, маркиране и опазване на бъдещи такива. Забрана за изкореняване на пънове. Изготвяне на планове за противопожарна защита и предотвратяване на пожари. Забрана за използване на инсектициди (освен при крайна необходимост, и то само биологични и видовоспецифични).

3.Алпийска розалия (*Rosalia alpina*), Сем. Cerambycidae (Сечковци)

Природозащитен статус:

България: ЗБР – II, III
Международен: HD – II, IV;
IUCN – VU; IUCN European
Red List of Saproxylic Beetles –
LC; BC – II; CORINE

Разпространение:

Широко разпространен в цялата страна, от 0 до 1500 m. Предимно в планините, но и по Черноморието.

Описание на вида:

Възрастното е с размери 1,5–3,8

cm. Главата е удължена, преднегръбът е закръглен, с чифт насочени нагоре шипове на страните, надкрилията са удължени с паралелни страни. Основният цвят на окраската е светлосин. На предния край на преднегръда има черно петно, а на надкрилията – черна напречна препаска през средата и два чифта петна – едно в основата и едно на върха на елитрите. Антените са 11-членести, като членчета 3–8 имат на върха снопче от черни четинки. Полов диморфизъм: антените на мъжките са 1,5–2,0 пъти по-дълги от дължината на тялото, при женските те едва надминават дължината на елитрите. Обитава стари широколистни гори. Развива се предимно по бук, но също по *Carpinus*, *Fraxinus*, *Ulmus*, *Acer*, *Alnus*, *Castanea*, *Crataegus*, *Juglands*, *Larix*, *Quercus*, *Salix* и *Tilia*. Предпочита места с просвети, огрени от слънцето. Ларвите са ксилофаги, живеят в гниещата дървесина на стари живи или мъртви дървета и се хранят с нея. Възрастното лети през юли–август. Активно е през деня, като през слънчевите часове на деня се наблюдава върху кората на дървета. Яйцата се отлагат в цепнатините на кората. Цикълът на развитие е 3–4 години. Няма близки видове.

ЗАПЛАХИ

- 1.Намаляването на мъртвата дървесина.
- 2.Изкореняване на оставащите пънове.
- 3.Възникване на пожари.
- 4.Използване на инсектициди.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Спада към видовете за първа оценка. Мониторингът се извършва по трансектен метод, като се проверяват подходящите микроместообитания, в същото време се отчитат и летящите и пълзящи екземпляри. Подходящите микроместообитания са големи стоящи отмиращи или мъртви дървета, отсечени или паднали дървета. Отчитането на екземплярите се осъществява като се огледат добре и внимателно микрохабитатите. Отчита се броят на индивидите в рамките на един трансект.

МЕРКИ И ПРЕПОРЪКИ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ГОРАТА

Идентификация и запазване на гори във фаза на старост и на острови на старостта и тяхното опазване и изключване от лесовъдски мероприятия. Забрана за сеч на биотопни дървета, маркиране и опазване на бъдещи такива. Забрана за изкореняване на пълнове. Изготвяне на планове за противопожарна защита и предотвратяване на пожари. Забрана за използване на инсектициди (освен при крайна необходимост, и то само биологични и видовоспецифични)

4. Голям буков сечко *Morimus asper funereus* (Mulsant),

Сем. Cerambycidae (Сечковци)

Природозащитен статус България: ЗБР –ЗБР – II Международен: HD – II; IUCN Red List of Threatened Species – VU; CORINE

Разпространение: Широко разпространен вид в цялата страна, от 0 до 2000 m.

Описание на вида: Възрастните бръмбари могат да достигнат до 4 cm, но има

и по-дребни екземпляри. Надкрилията им са покрити плътно със сиви власинки, които придават сивия им цвят, както и с черни власинки, които образуват черни кръгли петна. Антените на мъжките са добре развити и надвишават дължината на тялото. При женските антените не достигат до върха на надкрилията. Бръмбарите са безкрили и не могат да летят, което обуславя слабите им разселителни възможности. Обитава широколистни, смесени гори и иглолистни гори. Развиват се в гниеща, влажна дървесина (стволове, трупи, дънери, пълнове, кори от дървета), лежаща на земната повърхност, най-често на дъб, бук, тополя, кестен, ела. Възрастните бръмбари се срещат през април–септември в купчини от отсечени трупи. Женските снасят яйцата си в мъртва дървесина с кора, с предпочитание към по-големи дънери или трупи. Ларвите се развиват под кората, където се хранят със сърцевината на дървесината. Пиковите в числеността на големия буков сечко през първата половина на май и втората половина на юни предполагат развитие на 2 поколения през годината. Бръмбарите са активни привечер и през ранните часове на нощта (между 20 ч. вечер и 3 ч. сутрин), но много често могат да се наблюдават и през деня, на сенчести и относително хладни места. Цикълът на развитие е 2–3 годишен. Показва много широка способност за адаптация

към различни надморски височини, типове гора и климатични условия. Може да бъде сбъркан с близкия до него вид от род *Lamia* – *Lamia textor* (Linnaeus), но при нея напълно липсват типичните тъмни петна на надкрилията. В България се срещат няколко подвида от род *Morimus*, според някои автори – *M. asper asper*, *M. asper funereus* и *M. asper verecundus* (Faldermann), както и още един близък вид – *Morimus orientalis* (Reitter). Поради изключително практичната насоченост на определителя, близката екология и природозащитно значение, няма да бъдат описвани разликите между посочените подвидове и видове.

ЗАПЛАХИ

1. Намаляването на мъртвата дървесина.
2. Изкореняване на оставащите пънове.
3. Възникване на пожари.
4. Използване на инсектициди.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Спада към видовете за първа оценка. Мониторингът се извършва по трансектен метод, като се проверяват подходящите микроместообитания, в същото време се отчитат и пълзящите екземпляри. Подходящите микроместообитания са големи стоящи отмиращи или мъртви дървета, отсечени или паднали дървета. Отчитането на екземплярите се осъществява като се огледат добре и внимателно микрохабитатите. Отчита се броят на индивидите в рамките на един трансект.

МЕРКИ И ПРЕПОРЪКИ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ГОРАТА

Идентификация и запазване на гори във фаза на старост и на острови на старостта и тяхното опазване и изключване от лесовъдски мероприятия. Забрана за сеч на биотопни дървета, маркиране и опазване на бъдещи такива. Забрана за изкореняване на пънове. Изготвяне на планове за противопожарна защита и предотвратяване на пожари. Забрана за използване на инсектициди (освен при крайна необходимост, и то само биологични и видовоспецифични).

5. Четириточкова меча пеперуда *Euplagia quadripunctaria* (Poda, 1761), Сем. Erebiidae, Arctiinae (Мечи пеперуди)

WWF Справочник 2017 г.

Природозащитен

статус: България:
България: ЗБР – 2
Международен: HD – II,
приоритетен вид

Разпространение:

Навсякъде, в планините до към 1900 m н.в. Не е рядък, нито малочислен вид, през август може да се намери почти навсякъде, включително и в големите градове. Извършва миграции.

Описание на вида: Едра и лесна за разпознаване красива нощна пеперуда (50–62 mm с разперени криле), разпространена в Европа и Предна Азия. Предните криле са черни, с метален отблясък и с бели линии, две от които образуват буквата V (Фиг. 45).

Задните криле са пурпурни, с четири черни точки, две от които образуват петно (Фиг. 46). Антените и при двата пола са нишковидни. Тялото е червено отгоре, с ивица от черни точки по средата. Гърдите от горната страна са с широка черна ивица в средата, оградена с по една широка бяла линия странично. У нас *Euplagia quadripunctaria* няма вид, с който да се сбърка. Близък вид е *Callimorpha dominula* (LINNAEUS, 1758), но при него предните криле не са с линии, а с бели петна (Фиг. 47–48). В България *Euplagia quadripunctaria* се среща от най-ниските части на страната, включително Черноморското крайбрежие, до около 1900 m н.в. в планините. Установена е на Пирин, под връх Орелек, на 1900 m н.в. и на Беласица, под връх Конгуро, на 1730 m н.в., но намирането там е вероятно резултат от миграция. Пеперудата лети и се храни предимно денем през юли и август на сенчести места край храсталаци и в покрайнините на горите, но се привлича и нощем от светлинни източници. У нас е известна от множество находища, разпръснати из цялата страна. Новоизлюпените ларви се хранят с глухарче (*Taraxacum*), *Lamium* (мъртва коприва), коприва (*Urtica*). Гъсениците зимуват след третото линее (събличане на кожата). Напролет, след зимуването, ларвите сменят хранителните растения и предпочитат нокът (*Lonicera*), малина (*Rubus idaeus*), леска (*Corylus*). Възрастните гъсеници са космати, черни, със светла гръбна ивица и кичури от рижави косми. Видът се приема в Европа като парамигрант – извършващ сезонни миграции. Такъв е и у нас във високите части на планините, а вероятно и другаде.

ЗАПЛАХИ

1. Промяна на хабитата на вида.
2. Замърсяване на околната среда.
3. Използването на пестициди.
4. Изсичането на подлеса и храстовата растителност.
5. Смяна на широколистните гори с иглолистни.
6. Възникването на пожари.
7. Промяна в хидроложките условия на местообитание.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Спада към видовете за първа оценка. Основен метод за установяване на вида е привличането със светлинни ловилки нощем. Използват се силни живачни лампи със специален спектър, на светлинни ловилки, тип „палатка“, захранвани от генератор с 220V електричество. Ловилките се поставят на 200–250 m една от друга, за да покриват по-голяма площ и да не се конкурират. Желателно е да са на места с различна експозиция. Ловилките се проверяват периодично през цялата нощ и за последно рано сутрин. Прилагат се и светлинните ловилки с една 8W actinic и една 8W black light луминесцентни тръбни лампи и с фотоклетка за автоматично включване (при здрачаване) и изключване (при изгрев), захранвани от 12V акумулатор. Ловилките и лампите се слагат в гори и покрайнини на гори през юли, август и първата третина на септември. Друг метод е наблюдаване и преброяване на индивидите от вида денем, по предварително набелязан пробен трансект. По протежение на трансекта се отбелязват всички забелязани екземпляри.

Предварителна подготовка: Изборът на трансекта трябва да бъде в хабитат, подходящ за вида – влажни сенчести дерета в широколистни гори с леска, малина и коприва. Мониторингът се извършва за около час, като трансектът трябва да е с дължина около 1 km. Препоръчително е да се разполага с карта на района и при наличие на подходящи местообитания трансектът да обхваща максимална за дължината си територия. При началната и крайната точка задължително се вземат GPS-

координати. Поради това че мониторингът се повтаря и на следващата година по същата схема и със същите усилия, е необходимо да се изберат трансекти без или със минимално човешко влияние (като голи сечи, отводняване и др.). Ако в течение на годината трансектите загубят екологичните си характеристики до такава степен, че да не са подходящи за вида, необходимо е да се изберат нови в подходящи за вида местообитания в непосредствена близост.

Провеждане на мониторинга: Общ принцип. Всеки трансект се обхожда от двама души. Паралелно с това и двамата участници извършват преброяване на намиращите се в рамките на трансекта индивиди. Отчитането на данните става на всеки 100 m, като се спира и данните за участъка се записват в полевия формуляр, като в съответните графи се отбелязват женски, мъжки, в полет или на земята/върху цветовете на растения. Схемата се повтаря до края на трансекта или до изтичане на един час от началото му. Участниците се движат паралелно на трансекта, на сравнително малко разстояние един от друг (1–1,5 m), като визуално се търсят подходящи за съответния вид микрохабитати, на разстояние приблизително 10 m от мислената средна линия на трансекта, разположена между участниците, т.е. трансектът е с ширина ок. 20 m. Подходящите микрохабитати са сухи или водни дерета в широколистни гори с леска, коприва или малина. Определянето и отчитането на екземплярите се осъществява като се наблюдават или улавят екземпляри с ентомологична мрежа. Всички резултати се записват в полеви дневник. Отчита се общият брой на индивидите от двете ловилки и ловилката тип „палатка“ в рамките на една нощ на пробна площадка или брой на индивидите по протежение на трансекта при подходящи метеорологични условия.

МЕРКИ И ПРЕПОРЪКИ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ГОРАТА

Лимитиращ фактор са промяна характера на основния хабитат на вида; редуцирането или унищожаване на микрохабитатите на вида; пожари; замърсяването с битови, строителни и други отпадъци; използването на пестициди в горското стопанство; голите сечи, светлинното замърсяване. Опазване на храстовата растителност и подлеса; забрана за подмяна на широколистни насаждения с иглолистни и несвойствени видове; изготвяне на планове за противопожарна защита и предотвратяване на пожари; забрана за отводнявания и промяна на хидрологичния режим; забрана за използване на инсектициди (освен при крайна необходимост, и то само биологични и видовоспецифични).

6. Жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*)

© Георги Попгеоргиев

Природозащитен статус:
В България: ЗБР – Приложения II и III

Международен: IUCN – LC;
Бернска конвенция – Приложение II; HD – Приложения II и IV

Разпространение: в България широко разпространен вид за Централна и Западна България, както и в по-голямата част от Западни Родопи (с изключение на околностите на язовир „Доспат“). Характерен е за районите с надморска височина между 500 и 2000 m.

Не се среща във високите части на Рила, Пирин, Южен Пирин и Славянка, Тракийската низина, както и в цяла Източна България, с изключение на Котелската и Твърдишката планина, които са най-източното разпространение на вида в страната (с изключение на Дуранкулашкото езеро, което е изолирано находище).

Описание на вида: Малка жаба, достигаща на дължина 5 cm. Кожата на гърба е покрита с множество брадавички, всяка от които с една или няколко черни точки на върха. Главата е малка и заоблена. Очите са изпъкнали, а зеницата е със сърцевидна форма. Гърбът е кафяв до сиво-кафеникав, понякога с масленозелени нюанси до почти черен цвят. Коремът и долната страна на крайниците са с жълт или жълто-оранжев цвят. От долната страна също има разпръснати малки черни точки. При улавяне често заема отбранителна поза, като извива гърба и крайниците дъгообразно нагоре, за да покаже коремната си страна. По този начин става видима ярката предупредителна коремна окраска.

Жизнена дейност: През деня често застава неподвижно на повърхността на водата с изпънати назад и широко разтворени задни крака, като подава главата си над повърхността, а тялото остава с лек наклон към дъното на водоема. Щом бъде подплашена, бързо отплува към дъното, където се скрива сред водораслите или се заравя в тинята. Активна е предимно през светлите часове на денонощието, но през брачния период и през голяма част от нощта. Силно привързана е към водата, затова се храни предимно с водни организми, като в менюто влизат ларви на комари, малки червеи, охлюви, бръмбарчета, насекоми и др. Размножителният период е от края на март до май–юни. Женската снася от 60 до 200 яйца. Те се прикрепят към водни растения или към камъчета и други повърхности най-често поединично или на малки групи (до 20–30 броя). Подвижността на малките жабки е голяма, което подпомага бързото разселване на вида. Зимува на сушата между камъни или под падналите листа.

Местообитания: Най-често се среща в мътна вода, но може да бъде открита и в бързотечащи потоци. Обитава реки, езера, язовири, блата и канали. Често може да бъде открита също и в локви, наводнени коловози по черни пътища, временни изкопи и други временно образуващи се водни площи.

ЗАПЛАХИ

1. Воденето на сечи близо до водни басейни.
2. Просушаването на водни тела.

МЕРКИ И ПРЕПОРЪКИ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ГОРАТА

Да се опазват от нараняване и убиване индивидите на вида. Да не се водят сечи в горите в радиус от най-малко 50 m около водните басейни, където е регистрирано присъствие на вида. Да не се пресушават водните тела, използвани от вида.

7. Южен гребенест тритон (*Triturus ivanbureschi*)

© Георги Попгеоргиев

Природозащитен статус: В България: ЗБР – Приложения II и III
Международен: IUCN – LC;
Бернска конвенция – Приложение II; HD – Приложения II и IV

Разпространение в България: От групата на големите гребенести тритони това е най-често срещаният вид у нас. Среща се почти в цялата страна, с изключение на долините на долните течения на река Дунав. Горната граница на разпространение на вида е 1500 m н.в.

Описание: Дължината на тялото достига 19 cm. Женските са по-едри от мъжките. През водната фаза гърбът е сиво-кафеникав с тъмнозелени (до почти черни) петна. Коремът е жълт до тъмнооранжев, с едри или дребни тъмни петна. От северния и дунавския гребенест тритон се различава по цвета на гушата, която е жълто-оранжева, с дребни черни петна (за разлика от другите, при които е тъмна до черна, с бели петънца). Мъжките са с висок, силно назъбен гребен, обикновено ясно отделен от опашния плавник. Опашката отстрани е със синкаво-белезникава ивица (при женските съвсем бледа). Клоаката при мъжките е тъмна, при женските – оранжева. Пръстите са без или със слабо изразени плавателни ципи. През сухоземната фаза гърбът е почти черен (петната едва личат), понякога с тънка жълта линия. Южният, северният, дунавският и македонският гребенест тритон спадат към групата на големите гребенести тритони. Първоначално са смятани за един и същи вид, а по-късно са разделени като различни видове на база на някои генетични различия и незначителни морфологични (външни) разлики. Поради това определянето им до вид от неспециалист може да бъде затруднено. Тъй като всички видове от групата на големите гребенести тритони, срещащи се в България, са включени в приоритетните за опазване видове в сертифицираните гори, за нуждите на горските стопанства е достатъчно дори само констатиране на представител от групата, без точното му определяне до вид.

Жизнена дейност: Активен е от края на март до началото на ноември. Размножителният период е през април–май, след което повечето тритони напускат водата. Оплодените яйца се залепват по подводните растения поединично и се излюпват след около две седмици. Ларвите наподобяват възрастните тритони, но имат външни хриле от двете страни на главата. Метаморфозата настъпва след около три месеца, като хрилете изчезват, след което младите тритони напускат водата. Има случаи, в които метаморфозата завършва на втората година и тогава ларвите остават да зимуват във водата. Храната се състои основно от безгръбначни, като червеи, охлюви, дребни рачета, насекоми, ларви и др. Прекарва зимата на сушата във вцепенено състояние, скрит под паднали листа, под камъни или в дупки, като често се събират голям брой тритони на едно и също място. Местата на зимуване обикновено са отдалечени до около 100 m от водоема.

Местообитания: Предпочита плитките и обраснали с водна растителност стоящи водоеми. Среща се в бавните течения на реки, разливи, напоителни и отводнителни канали, езера, блата и други застояли водоеми и техните околности.

ЗАПЛАХИ

1. Воденето на сечи близо до водни басейни.
2. Просушаването на водни тела.

МЕРКИ И ПРЕПОРЪКИ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ГОРАТА

Да се опазват от нараняване и убиване индивидите на вида. Да не се водят сечи в горите в радиус от най-малко 50 m около водните басейни, където е регистрирано присъствие на вида. Да не се пресушават водните тела, използвани от вида.

ВКС 1.3 КРИТИЧНИ КОНЦЕНТРАЦИИ НА ВИДОВЕ

Целта на този елемент е да осигури запазването на гори с важни концентрации на видове, които използват дадената горска територия постоянно или само през определено време или в отделни фази от жизнения си цикъл. Тук се включват критични места за размножаване и миграции, миграционни маршрути и коридори (по отношение на географската ширина или надморската височина). В тази ВКС могат да бъдат използвани съществуващите системи за определяне на територии с високи концентрации на видове, например Орнитологично важни места, Ботаническо важни места, Херпетологично важни места и т.н.

Списък на индикаторните видове за тази ВКС с техните минимални концентрации в България са посочени в *Приложение 2* към ръководството, като там са посочени и праговете им стойности поотделно за всеки вид. Когато в една гора има значимо постоянно или временно съсредоточаване на видове или е убежище от критична важност, съгласно изискванията на *Приложение 2* към ръководството, тогава гората е ГВКС.

Примери за важни временни концентрации:

- Концентрации на мигриращи птици
- Токовища на глухари
- Колонии от прилепи
- Миграции на риби до местата за хвърляне на хайвер
- Сватбовища на елени

1.Токовища на Глухар (*Tetrao urogallus*) са установени в посочени по долу

.

ЗАПЛАХИ:

1. Браконьерство.
2. Нарушаване на спокойствието по време на токуването.
3. Наличие на горско стопанска и туристическа дейност по време на токуването.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

- В идентифицираните токовища да не се извеждат сечи.
- Да не се допуска събирането на горски плодове и билки в периода на токуване, мътене и отглеждане на малки.
- В радиус от 500 м при токуващи 2-5 мъжки и 700 м при токуващи повече от 5 мъжки, от центъра на токовището да не се извеждат голи сечи, реконструкции,

застрояване, прокарване на пътища и други дейности водещи до промяна в ландшафта.

- Да се ограничат посещенията от туристи в районите на токуване.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Ежегоден мониторинг на птиците в периода на токуване.

ЗАПЛАХИ:

1. Браконьерство.
2. Нарушаване на спокойствието по време на сватбуване.
- 3.Наличие на горско стопанска и туристическа дейност по време на сватбуването.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Провеждане на ежегодно преброяване на елените в района и определяне на половото съотношение на животните.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Да се контролира строго браконьерството в района. Да не се допуска безразборно застрояване и безпокойство.

Да се ограничат горскостопанските работи в периода 01-30.09, около сватбовищата на благородния елен.

В подотделите, които са посочени като сватбовища не се допуска извеждане на механизирани дърводобивни дейности през размножителния период. Допускат се единствено дейности свързани с предотвратяване на нарушения от всякакъв произход – напр. противопожарни, лесозащитни мероприятия или такива, които са за защита на важни инфраструктурни обекти.

Лесовъдските мероприятия през останалото време трябва да осигуряват запазване на природната стойност на насажденията като сватбовища, т.е:

- Да не се допуска замърсяване на горските територии с битови отпадъци и вредни химически вещества;
- На местата, където има калища да не се извършва сеч на дървета в радиус от 15 м, а извозните трасета да се проектират и залагат, така че да не разрушават калищата;
- Да се прилагат възобновителни сечи с по-дълъг възобновителен период – напр. постепенно-котловинни.
- За опазването им е необходимо в посочените отдели да се оставят старите дървета с хралупи и да се оставят стояща и паднала мъртва дървесина.

ВКС 2. ЕКОСИСТЕМИ И МОЗАЙКИ ОТ ЕКОСИСТЕМИ НА НИВО ЛАНДШАФТ. НЕПОКЪТНАТИ ГОРСКИ ЛАНДШАФТИ ГОЛЕМИ ЕКОСИСТЕМИ* НА НИВО ЛАНДШАФТ И МОЗАЙКИ ОТ ЕКОСИСТЕМИ* С ГЛОБАЛНО, РЕГИОНАЛНО ИЛИ НАЦИОНАЛНО ЗНАЧЕНИЕ, В КОИТО СЪЩЕСТВУВАТ ЖИЗНЕНИ ПОПУЛАЦИИ НА ПОВЕЧЕТО ЕСТЕСТВЕНО СРЕЩАЩИ СЕ ВИДОВЕ В ЕСТЕСТВЕНИТЕ ИМ МОДЕЛИ НА РАЗПРОСТРАНЕНИЕ И ОБИЛИЕ.

Гори, които съдържат жизнеспособни популации на повечето или всички местни видове, трябва да имат голяма площ и да са сравнително неповлияни от човешка дейност и с ниско ниво на фрагментация (% незалесени територии). Целта на определяне на тази консервационна стойност е да бъдат включени типични ландшафти и тяхното биологично многообразие от съответния горско-растителен район.

ВКС 2 представляват значими горски територии, формиращи ландшафт от регионално и национално значение, в които всички естествено срещащи се видове съществуват при естествени условия на разпространение и обилие.

Цялата територия на ТП ДГС „Смолян” попада във ВКС 2.

ЗАПЛАХИ:

1. Намаляване на лесистостта на ТП ДГС „Смолян”.
2. Намаляване на процента на ГФС.
3. Премахване на мъртва и биотопна дървесина, в т.ч. дървета с хралупи, единични и групи със стари дървета.
4. Изкуствено залесяване на естествени открити пространства.
5. Антропогенна фрагментация на територията.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 2

1. Планираните лесовъдски и стопански мероприятия не трябва да водят до намаляване на процента на лесистост на ТП ДГС “Смолян”.

2. Да се използват лесовъдски системи, които да поддържат видовото, възрастовото и структурното разнообразие в насажденията и на ниво ландшафт. Да се прилагат природосъобразни и разнообразни лесовъдски системи в съответствие с особеностите на конкретното насаждение.

3. Най-малко 2% от територията на горскостопанската единица трябва да бъдат отделени за осигуряване на гори от основно представените горскодървесни видове, които са във фаза на старост (Old-growth forests).

4. Да се спазват екологични принципи и практики при планиране и извеждане на лесовъдските мероприятия. При провеждане на лесовъдски дейности да се поддържат определено количество мъртва дървесина в насаждението, дървета с хралупи, единични и групи стари дървета.

5. Да се дава приоритет на естественото възобновяване. Да се прилагат лесовъдски системи, които осигуряват естествено възобновяване.

6. Приоритетно да се прилагат възобновителни лесовъдски системи с дълъг възобновителен период или изборни сечи.

7. Не се допуска смяна на корения дървесен състав.

8. При възстановителни дейности (залесяване) да се използват само местни видове и произходи. Да не се внасят чуждоземни дървесни видове и произходи с

изключение на дендрариумите и географските култури, както и животински видове извън естественият им ареал на разпространение на територията на ТП ДГС “Смолян”.

9. Да не се допуска изкуствено залесяване на естествени открити пространства в горските масиви, с изключение на мероприятия за контрол на ерозионни процеси.

10. След нарушения вследствие на абиотични, биотични и антропогенни причини, да се допуска протичане на естествени сукцесионни процеси, а при доказана необходимост от залесяване да се работи с местни пионерни видове и групови(мозаечни) схеми на залесяване.

11. Да не се допускат дейности (в това число и лесовъдски), които да увеличават антропогенната фрагментираност на територията. При планиране на пътищата и инфраструктурата, трябва максимално да се запази целостта на ландшафта. Необходимо е да се осигурят подходящи елементи, намаляващи влиянието на фрагментираността на територията, които да подпомагат движението на организмите – например да се предвиждат коридори за придвижване, връзки и зони на спокойствие на животните и т.н.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 2

1. При провеждане на мониторинга се следят и количествените показатели на трите критерия – естественост, фрагментираност и лесистост.

2. Мониторирането се извършва всяка година по документи и снимки. Да се използват действащите лесоустройствени проекти, планове за управление, териториално устройствени планове, процедури, свързани с промяна на предназначението на земи и гори от горския територии, стопански планове и т.н.

3. Да се осъществява контрол върху изпълнение на дърводобивните дейности.

4. На всеки 5 години да се прави ревизия на теренни обекти, в които са проведени дейности, касаещи някой от критериите. Да се провеждат консултации със заинтересованите групи, обществеността и съответните власти, за да се осигури информираността на всяка от страните за дейностите на другата страна и работа за смекчаване на потенциалните бъдещи заплахи, като незаконна сеч, разработване на мини, неустойчиво земеделие и др.

Да се извършва мониторинг на въздействието на външни заплахи от антропогенен характер, например пожари, както и мониторинг на условията за възникване на екстремни събития, например нападения на вредители и др. и прилагане на превантивни мерки, когато е възможно.

ВКС 3. ЕКОСИСТЕМИ И МЕСТООБИТАНИЯ. РЕДКИ, ЗАЩИТЕНИ ЗАСТРАШЕНИ ОТ ИЗЧЕЗВАНЕ ЕКОСИСТЕМИ ИЛИ РЕФУГИИ.

ГВКС представляват всички ГТ, включени в списъка на *Приложение 4* към Националното ръководство. За ВКС се считат и гори, притежаващи характеристики, отличаващи ги като гори във фаза на старост (Old growth forests), които със своята възрастова структура и степен на естественост представляват местообитание на комплекс от видове от специфични екологични и таксономични групи. Тези гори включват наличие на:

1. Големи живи дървета с диаметри близки до максималните за съответния дървесен вид;

2. Дървета с изсъхнали, деформирани или счупени върхове и клони;

3. Дървета с масивни живи клони (често с диаметър по-голям от 25 см);
4. Дървета с белези от пожар или дървета с хралупи;
5. Големи мъртви дървета, които са все още на корен;
6. Паднали големи мъртви дървета, които са в различни фази на разлагане;
7. Неравномерна пространствена структура.

За определяне на горите, отговарящи на критериите на ВКС 3, са използвани данни от ЛУП на ТП ДГС „Смолян”. Извършено е и теренно обследване на идентифицираните за тази консервационна стойност типове екосистеми. Съгласно списъка към *Приложение 4* на Националното ръководство за определяне на ГВКС, за територията на ТП ДГС „Смолян” са идентифицирани 8 типа редки, застрашени или изчезващи екосистеми. Границите на отделните гори, представляващи ВКС 3, не са отбелязани на терена тъй като в повечето случаи съвпадат с границите на насаждението.

G1.61 Medio-European acidophilous [*Fagus*] forests

Гори с преобладание на бук, разположени на бедни кисели и влажни почви. Местообитанието включва ацидофилни широколистни и смесени широколистно-иглолистни гори с основен едификатор обикновен бук (*Fagus sylvatica*). Развиват се на сравнително бедни (понякога ерозирали), кисели кафяви светли горски почви и ранкери, формирани главно върху диорит, гранит, риолит, пясъчници, кристалинни шисти и др. Заемат най-често стръмни склонове с различни изложения - както сенчести, така и слънчеви. Имат голям вертикален диапазон - от 700 до 1700 m надм. вис. В долната част на този диапазон (700-1100 m надм. вис.) горите са монодоминантни букови и смесени широколистни със сравнително голямо участие на обикновен габър (*Carpinus betulus*) и зимен дъб (*Quercus dalechampii*), а на места и на бяла бреза (*Betula pendula*). На по-големи надморски височини (1300-1700 m надм. вис.) обикновеният бук формира както чисти, така и смесени гори с обикновена ела (*Abies alba*) и обикновен смърч (*Picea abies*). Единично участие имат офиката (*Sorbus aucuparia*), трепетликата (*Populus tremula*), бялата бреза и белият бор (*Pinus sylvestris*). Ацидофилните букови гори имат добре развит тревен синузий с преобладаване на видове, чието разпространение е свързано с кисели почви. В някои съобщества се формира мъхова покривка. В синтаксономично отношение ацидофилните букови гори се отнасят към клас *Querco-Fagetea*, разред *Fagetalia sylvaticae* и съюз *Luzulo-Fagion*. На територията на ДГС „Смолян” са представени **типичните ацидофилни букови гори от асоциация *Luzulo luzuloidis-Fagetum sylvaticae*.**

Към този подтип се отнасят голяма група ацидофилни букови гори, с широко разпространение в България - Стара планина, Средна гора, Осоговска планина, Западни Родопи, Врачанска планина, Васильовска планина и Беласица. Развиват се най-често в диапазона 1000-1500 m надм. вис. и заемат предимно стръмни склонове с различни изложения. Почвите са сравнително плитки и бедни кисели кафяви горски ненаситени, ранкери, и по-рядко кафяви горски наситени. Константни и доминиращи видове са *Luzula luzuloides* и *Deschampsia flexuosa*. Други често срещащи се видове са *Calamagrostis arundinacea*, *Hieracium murorum* gr., *Mycelis muralis*, *Poa nemoralis*. В отделни фитоценози доминанти и субдоминанти са *Bruckenthalia spiculifolia*, *Calamagrostis arundinacea*, *Juniperus communis*, *Vaccinium myrtillus*, *V. vitis-idaea*, *Veronica officinalis*, както и някои мъхове - *Leucobrium glaucum*, *Pleurozium schreberi*, *Polytrichum juniperinum* и др.

Този тип гори са включени в Червена книга на България том. III Местообитания с категория “уязвимо местообитание”.

На територията на ДГС „Смолян“ това местообитание не е установено в отдели държавна собственост.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Насажденията в преобладаващата си част се характеризират с неравномерна пространствена структура. Това предполага използването на лесовъдски системи, които да поддържат тази структурна неравномерност и ще подпомогнат запазването и увеличаване на дендрологичното разнообразие. Подходящи за целта са групово-постепенната, неравномерно-постепенната и групово-изборната. При лесовъдските мероприятия трябва да се вземе предвид и опасността от зачимяване.

Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, острови на старостта, дървета с хралупи и т.н. Приоритет при стопанисването на издънковите букови гори от тази група трябва да бъде тяхното превръщане в семенни.

G1.63 Medio-European neutrophile [*Fagus*] forests

Неутрофилните букови гори са най-разпространените в България букови гори. Формирани са на относително по-големи надморски височини от около 700 до около 1800 (2100) m при типичен планински климат. Заемат предимно северни склонове, долове и клисури. Почвите са неутрални, слабо кисели или слабо алкални, богати на хранителни вещества, влажни кафяви горски. Тези гори се развиват при среден хидротермичен режим и се характеризират с участието на редица бореални и средноевропейски видове, което ги прави сходни със средноевропейските букови гори. Преобладаващ дървесен вид е обикновеният бук (*Fagus sylvatica* subsp. *sylvatica* и *Fagus sylvatica* subsp. *moesiaca*), който понякога в по-ниските части формира смесени широколистни гори с участие на *Acer heldreichii*, *A. pseudoplatanus*, *Betula pendula*, *Carpinus betulus*, *Fraxinus excelsior*, *Populus tremula*, *Sorbus aucuparia*, *Ulmus glabra*, а в по-високите части на планините образува смесени широколистно-иглолистни гори с *Abies alba*, *Picea abies* и *Pinus sylvestris*. Храстов етаж обикновено не се формира, но сравнително постоянно участие имат *Daphne mezereum*, *Lonicera xylosteum*, *Rubus idaeus*, *Salix caprea*, *Sambucus racemosa*. Мезофилните букови гори се отличават с богат и разнообразен по флористичен състав и обилие тревен етаж в сравнение с останалите букови гори в България. Доминиращи видове най-често са *Anemone nemorosa*, *Dentaria bulbifera*, *Galium odoratum*, *Lamium galeobdolon*, *Sanicula europea*, *Melica uniflora*.

Този тип гори са включени в Червена книга на България том. III Местообитания (Бисерков и др. 2011) с категория “почти застрашено местообитание”.

На територията на ДГС “Смолян” неутрофилните букови гори са представени от следните подтипове:

Типични неутрофилни букови гори (асоциация *Asperulo-Fagetum*). Типичните неутрофилни букови гори са най-разпространения тип букови гори в България. Заемат главно средната част на буковия пояс в диапазона 1000-1500 m надм. вис. в Стара планина, Средна гора, Осоговска планина, Беласица, Родопи, Рила, Пирин, Руй планина, Влахина, Конявска, Васильовска планина и Микренски възвишения. Отличават се със сравнително ниско покритие на тревния синузий, в който най-често доминират *Dentaria bulbifera*, *Galium odoratum* и *Mycelis muralis*.

Мезофитни букови гори върху сравнително бедни почви (асоциация *Festuco drymejae-Fagetum*). Този подтип включва гори върху бедни до средно богати, добре запасени с влага кафяви горски почви и сенчести склонове с надморска височина от 600

до 1500 m. Етажът на дърветата, в който често пъти субедификатори са *Carpinus betulus* и *Quercus dalechampii*, е със сравнително по-ниско покритие. По-високата почвена влажност определя участието на мезохигрофити като *Eupatorium cannabinum* и *Prunella vulgaris*. Основен доминант е *Festuca drymeja*. Постоянно присъствие имат също *Galium odoratum*, *Prenanthes purpurea* и *Rubus hirtus*.

Този тип гори са включени в Червена книга на България том. III Местообитания с категория “потенциално застрашено местообитание”.

Местообитанието на територията на ДГС “Смолян” не е установено в отдели държавна собственост.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Насажденията в преобладаващата си част се характеризират с неравномерна пространствена структура. Това предполага използването на лесовъдски системи, които да поддържат тази структурна неравномерност и ще подпомогнат запазването и увеличаване на дендрологичното разнообразие. Подходящи за целта са групово-постепенната, неравномерно-постепенната и групово-изборната. При лесовъдските мероприятия трябва да се вземе предвид и опасността от зачимяване.

Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, острови на старостта, дървета с хралупи и т.н. Приоритет при стопанисването на издънковите букови гори от тази група трябва да бъде тяхното превръщане в семенни.

G1.6921/G1.6922 Moesian [*Fagus*] forests

Чисти и смесени широколистни гори с основен едификатор обикновен бук (*Fagus sylvatica* subsp. *sylvatica* и *Fagus sylvatica* subsp. *moesiaca*). Срещат се предимно в предпланините, ниските планини и долните части на високите планини в диапазона от 100 до 1300 m надм. вис. при условия на умерено-континентален и преходно-континентален климат. Заемат главно сенчести изложения и участъци в доловете с относително по-висока въздушна и почвена влажност. Почвите са кафяви горски и по-рядко канелени горски и рендзини. Мизийските букови гори се отличават с термофилен характер, подчертан чрез присъствието на видове от съседно разположените дъбови, липови, габъррови и др. широколистни гори. В горната част от вертикалния си диапазон на разпространение, мизийският бук формира смесени гори с участие най-вече на обикновен габър (*Carpinus betulus*) и обикновен горун (*Quercus dalechampii*). В по-ниските участъци съедификатори са предимно дървесни видове сюжен произход и разпространение - *Acer hyrcanum*, *Corylus colurna*, *Ostrya carpinifolia*, *Quercus cerris*, *Q. frainetto*, *Sorbus torminalis* и *Tilia tomentosa*. Храстов етаж обикновено не е формиран. По-често се срещат единични храсти от *Cornus mas*, *Crataegus monogyna*, *Rosa arvensis*, *Rubus hirtus*, *Ruscus aculeatus*, *R. hypoglossum*. Общото покритие на тревния етаж варира в широки граници в зависимост от покритието на дърветата и се характеризира с мозаична структура. Най-често се формират микрогрупировки с преобладаване на следните видове: *Aremonia agrimonoides*, *Dentaria bulbifera*, *Euphorbia amygdaloides*, *Galium odoratum*, *Luzula forsteri*, *Melica uniflora* и *Sanicula europaea*. Други видове с висока срещаемост са *Dryopteris filix-mas*, *Hedera helix*, *Lamium galeobdolon*, *Melissa officinalis*, *Mycelis muralis*, *Piptatherum virescens*, *Polygonatum latifolium*, *P. odoratum*, *Potentilla micrantha*, *Sanicula europaea*, *Tamus communis*, *Viola odorata*, *V. reichenbachiana* и *V. riviniana*. Присъствието на *Glechoma hederacea*, *Arum maculatum*,

Geum urbanum, *Helleborus odoratus*, *Lathyrus niger* и *Physospermum cornubiense* е указателно за термофилния характер на този тип букови гори. Характерен е и пролетният синузид от *Arum maculatum*, *Geum urbanum*, *Glechoma hederacea*, *Helleborus odoratus*, *Lathyrus niger*, *Physospermum cornubiense* и др.

Този тип гори са включени в Червена книга на България том. III Местообитания с категория “потенциално застрашено местообитание”.

На територията на ТП ДГС „Смолян” местообитанието е установено в отдели: 1е, 4а, 4ж, 5ж, 5з, 5л, 7ж, 7к, 8о, 14и, 14л, 14с, 21е, 33е, 52и, 53р, 55л, 166д1, 166ж1, 168б, 179о, 179ц, 179у1, 180т, 181ш, 182щ, 182д1, 182р1, 188л, 188н, 199в, 201а, 201б, 201е, 202в, 202д, 203д, 204в, 204г, 205а, 205в, 206а, 206г, 206ж, 207е, 207ж, 208в, 208и, 209а, 1018з, 1019в, 1020б, 1020г, 1020п, 1021б, 1022а, 1022д, 1022и, 1022м, 1022н, 1022ф, 1023а, 1023д, 1024з, 1026б, 1026г, 1026д, 1026м, 1027б, 1027г, 1027з, 1027м, 1027о, 1027п, 1027с, 1028з, 1030е, 1030ж, 1030л, 1030м, 1033в, 1034е, 1034м, 1035в, 1035е, 1108а, 1109в, 1144д, с обща площ 482,2ха

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Насажденията в преобладаващата си част се характеризират с неравномерна пространствена структура. Това предполага използването на лесовъдски системи, които да поддържат тази структурна неравномерност и ще подпомогнат запазването и увеличаване на дендрологичното разнообразие. Подходящи за целта са групово-постепенната, неравномерно-постепенната и групово-изборната. При лесовъдските мероприятия трябва да се вземе предвид и опасността от зачимяване.

Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, острови на старостта, дървета с хралупи и т.н. Приоритет при стопанисването на издънковите букови гори от тази група трябва да бъде тяхното превръщане в семенни.

G1.661 Medio-European limestone [Fagus] forests

Ксеротермофилни гори, развиващи се върху варовити, често плитки почви от типове лесивирани файоземи и рендзини. Основен дървесен вид е обикновеният бук (*Fagus sylvatica* subsp. *sylvatica* и *Fagus sylvatica* subsp. *moesiaca*). В състава на дървесния етаж участват още *Tilia tomentosa*, *T. cordata*, *Carpinus betulus* и *C. orientalis*. Храстовият етаж е изграден от *Acer campestre*, *Cornus mas*, *Fraxinus ornus* и *Ligustrum vulgare*. В тревния етаж участват видове, характерни за термофилните дъбови гори (*Brachypodium pinnatum*, *Lathyrus niger*, *Mycelis muralis*, *Physospermum cornubiense*). характерен белег е и участието на видове от сем. *Orchidaceae* (*Cephalanthera* spp., *Dactylorhiza cordigera*, *Epipactis* spp., *Neottia nidus-avis*, *Orchis pallens*).

Този тип гори са включени в Червена книга на България том. III Местообитания с категория “почти застрашено местообитание”.

На територията на ТП ДГС „Смолян” местообитанието е установено в отдел 1104з1, с обща площ 2,3ха.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Насажденията в преобладаващата си част се характеризират с неравномерна пространствена структура. Това предполага използването на лесовъдски системи, които да поддържат тази структурна неравномерност и ще подпомогнат запазването и увеличаване на дендрологичното разнообразие. Подходящи за целта са групово-

постепенната, неравномерно-постепенната и групово-изборната. При лесовъдските мероприятия трябва да се вземе предвид и опасността от зачимяване.

Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, острови на старостта, дървета с хралупи и т.н. Приоритет при стопанисването на издънковите букови гори от тази група трябва да бъде тяхното превръщане в семенни.

G1.7C1 [*Ostrya carpinifolia*] woods – G1.763, G1.A1C3

Съобщества с участие на воден габър (*Ostrya carpinifolia*). Водният габър формира както горски, така и храстови съобщества предимно на скалисти варовикови и по-рядко на силикатни терени в Южна България и фрагментарно по северните склонове на Стара планина. В състава им участват както термофилни видове, някои от които с предимно южен произход и разпространение, така и мезофилни видове, характерни за букови, габърви и горунови гори (*Acer hyrcanum*, *Aremonia agrimonoides*, *Brachypodium pinnatum*, *Carpinus betulus*, *Cornus mas*, *C. sanguinea*, *Corylus avellana*, *Cotinus coggygria*, *Cotoneaster nebrodensis*, *Fagus sylvatica*, *Fraxinus ornus*, *Haberlea rhodopensis*, *Hedera helix*, *Luzula luzuloides*, *Melica uniflora*, *Mercurialis perennis*, *Poa nemoralis*, *Polypodium vulgare*, *Quercus dalechampii*, *Tamus communis* и др.). На територията на ТП ДГС „Смолян“ съобществата на водния габър, отговарящи на характеристиките на местообитанието се срещат главно на стръмни склонове и по-рядко в дълбоки влажни дерета в пояса на мезофилните габърви и букови гори (Русакова и Ташев 2011). Този тип гори са включени в Червена книга на Р. България том 3 Природни местообитания с категория "уязвимо местообитание" (Бисерков и др. /ред./ 2011).

На територията на ТП ДГС „Смолян“ местообитанието е установено в отдели: 48ж, 48и, 48к, 49б, 49д, 50ж, 59в, 63л, 33в, 48м, 48н, с обща площ 87,3ха

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Тези гори са разположени на бедни и средно богати месторастения върху стръмни части и сипеи при ксеротермични условия и са със сравнително ниска продуктивност. Това са относително чувствителни растителни съобщества, които са се приспособили към условията на месторастенето и в тази връзка всяка неосъобразена с условията на средата лесовъдска намеса може наруши равновесието в системата. Еволюционната стратегия на водния габър му позволява бързо да заема освободени площи и при извеждане на гола или постепенна възобновителни сечи може да измести другите дървесни видове. В зависимост от начина по който са възникнали насажденията, доминирани от воден габър, те може да се разглеждат като пионерни съобщества или като резултат от неблагоприятна вторична сукцесия. Тъй като преобладаващата част от насажденията са разположени на много стръмни скалисти терени и имат изключителна защитна функция, в тях не се препоръчва провеждането на горскостопански мероприятия. Ако се вземе решение за стопанисване на тези гори, то лесовъдските мероприятия трябва да се провеждат с внимание към отделното дърво и биогрупа. Не трябва да се прилагат голи и краткосрочнопостепенни възобновителни сечи. Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, дървета с хралупи и т.н.

G3.16 Moesian [*Abies alba*] forests

Горите от обикновена ела (*Abies alba* subsp. *alba*) имат ограничено разпространение в планините на България. Вертикалната им амплитуда е повече от 1500 m (450-2000 m надм. вис.), като оптимумът им на развитие е между 1000 и 1700 m надм. вис. Заемат най-често долните части на склонове със северно изложение в панини

и дълбоки долове, където овлажнението на почвите и въздуха е относително високо. Скалната основа е по-често силикатна, рядко алкална. Еловите гори се развиват най-често върху дълбоки, влажни, богати и много богати, кисели и слабо кисели, добре дренирани и аерирани кафяви горски почви и тъмноцветни планинско-горски почви. Извън тези оптимални характеристики на местообитанията, елата расте при различни топографски, климатични, хидроложки, петрографски и почвени условия, които намират израз в голямото разнообразие във флорния състав на отделните фитоценози.

Монодоминантните гори на обикновената ела все повече се превръщат в изчезващи реликтни фитоценози. По-широко разпространение имат смесените гори, като най-често в тях освен обикновена ела участват още обикновен смърч (*Picea abies*) и обикновен бук (*Fagus sylvatica*). Съотношението между трите вида се мени в различни етапи от тяхната синдинамика. Освен смърч и бук, съедификатори на елата значително по-рядко са белият (*Pinus sylvestris*) и черният бор (*Pinus nigra* subsp. *pallasiana*), бялата (*Pinus peuce*) и черната мура (*Pinus heldreichii*), обикновеният явор (*Acer pseudoplatanus*) и др. Храстов етаж липсва, спорадично се срещат *Corylus avellana*, *Daphne mezereum*, *Lonicera nigra*, *L. xylosteum*, *Rosa pendulina*, *Rubus idaeus*.

В тревния етаж доминират видове, характерни за европейските широколистни мезофилни гори: *Aegopodium podagraria*, *Athyrium filix-femina*, *Cardamine pectinata*, *Dentaria bulbifera*, *Dryopteris filix-mas*, *Euphorbia amygdaloides*, *Galium odoratum*, *Glechoma hederacea*, *Lamium galeobdolon*, *Mycelis muralis*, *Sanicula europaea* и *Soldanella chrysostricta*, *Luzula luzuloides*, *L. sylvatica*, *Oxalis acetosella*, *Vaccinium myrtillus*, *Rhytidadelphus triquetrus* и др.

Монодоминантните и смесени с черен бор, смърч и черна мура гори от обикновена ела, развиващи се върху варовикови субстрати, имат ограничено разпространение в Средните Родопи и Славянка. В приземния синузид характерни видове са *Aquilegia vulgaris*, *Corallorhiza trifida*, *Daphne laureola*, *D. oleoides*, *Epipogium aphyllum*, *Haberlea rhodopensis*, *Hepatica nobilis* и *Rubus saxatilis*.

Този тип гори са включени в Червена книга на България том. III Местообитания с категория “застрашено местообитание”.

На територията на ТП ДГС “Смолян” местообитанието е установено в отдели: 8к, 9ж, 11б, 11д, 11е, 17е, 19в, 20в, 20г, 20е, 24б, 24д, 25а, 25б, 25г, 26в, 27а, 27в, 27г, 27е, 27ж, 28д, 28е, 28ж, 28з, 28и, 29е, 29ж, 29л, 29н, 30е, 30л, 30м, 30н, 32е, 33б, 33д, 34а, 35в, 35г, 35д, 36а, 36р, 36с, 37г, 37и, 52м, 52н, 63ж, 166в1, 166г1, 167ц, 167ш, 167а1, 167б1, 168к, 168т, 169а, 169б, 169г, 169и, 169л, 170а, 170б, 170и, 170к, 170м, 170р, 171д, 171ж, 171н, 171т, 171ш, 171а1, 172б, 172д, 173а, 173б, 173е, 174а, 174в, 174д, 174ж, 175а, 175б, 176б, 177а, 177в, 178а, 178б, 181н, 182ж, 182м, 182р, 182с, 182у, 188ж, 188и, 189к, 189л, 189к1, 195а, 196а, 196б, 197а, 197в, 197с, 197ц, 198в, 198г, 198д, 198з, 198и, 200в, 200г, 1048б, 1065л, 1084в, 1105л, 1105о, 1140о, 3077з, 3079а, 3079б с обща площ 972,2ха.

В зависимост от условията на месторастенето елата формира чисти, но по-често смесени насаждения. Предвид изразената сенкоиздражливост на вида, за участие в насажденията, е необходимо прилагането на лесовъдски системи да осигурят нейното възобновяване. В тази връзка особено подходящо е прилагането на единично-изборната сеч, групово – постепенната сеч и групово-изборната сеч с размер възобновителните площи между 25-30 метра. Отгледните мероприятия трябва да се извършват навреме за да се подобри устойчивостта на младите насаждения. При планирането и извеждането на лесовъдските мероприятия да се осигури представянето на различни фази в развитието на елата

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Особено внимание трябва да се обърне за запазването на насаждения, които са достигнали “фаза на старост” (old growth forests).

Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – острови на старостта, дървета с хралупи, зони на спокойствие и т.н.

Горите от смърч са доминиращи в иглолистния горски пояс в планините на България. Най-големи площи заемат в Родопите, Рила, Пирин, по-ограничено се срещат в Западна и Средна Стара планина, Витоша и Осоговска планина. Основното развитие на смърчовите фитоценози е между 1500-1600 и 1900-2100 m надм. вис. В затворени котловини и дълбоки долини, главно в Родопите, където се наблюдават температурни инверсии, се създават условия за развитие на смърчови фитоценози и при 1200 m надм. вис. Формите на релефа, надморската височина, изложението, основната скала и почвите не са строго определящи за развитието на смърчовите гори, но имат съществено значение за флористичния им състав и продуктивността им. Предпочитани са северните изложения и заравнените терени или склоновете с умерен наклон. Основните скали и почвите са кисели. Към горната граница на гората почвите са тъмноцветни планинско-горски, а на по-малка надморска височина - кафяви горски. Рядко (главно в Средните Родопи) смърчови монодоминантни и полидоминантни гори се развиват и на варовити, хумусно-карбонатни почви. Поради високия склоп на голяма част от смърчовите гори, в тях почти не се развива храстов, а в някои случаи и тревен етаж.

В зависимост от надморската височина и флористичния състав се разграничават два подтипа. На територията на ТП ДГС „Смолян” е представен типът:

G3.1E1 South-eastern Moesian [*Picea abies*] forests

В долната част на разпространението си (1200-1800 m надм. вис.) горите от обикновен смърч по-често са смесени с участие на обикновена ела (*Abies alba*), бял бор (*Pinus sylvestris*) и обикновен бук (*Fagus sylvatica*). В тревния етаж участват както видове, характерни за европейските широколистни мезофилни гори, така и видове, характерни за иглолистните бореални гори - *Dentaria bulbifera*, *Epilobium montanum*, *Festuca drymeja*, *Luzula luzuloides*, *L. sylvatica*, *Oxalis acetosella*, *Rhytidadelphus triquetrus*, *Vaccinium myrtillus*, *Veronica urticifolia*, *Viola reichenbachiana*. Тези гори се отнасят към подсъюз *Abieti-Piceenion* и асоциация *Veronico urticifoliae-Abietum*.

Тези типове гори са включени в Червена книга на България том. III Местообитания с категория “потенциално застрашено местообитание”.

На територията на ДГС “Смолян” местообитанието е установено в отдели: 1а, 1б, 1в, 2а, 3е, 4б, 4в, 4д, 4е, 4и, 5в, 5к, 6г, 7б, 7г, 7е, 8б, 8в, 8е, 8и, 8м, 8н, 8п, 8р, 9а, 9в, 9д, 9и, 9к, 10а, 10г, 10е, 10з, 10и, 12а, 12б, 13а, 13г, 13д, 14а, 14г, 14е, 14ж, 14м, 14о, 15е, 15ж, 16в, 17в, 17г, 17д, 18б, 18г, 18е, 19а, 20а, 21а, 21г, 21з, 22а, 22б, 22в, 22д, 22ж, 22к, 22н, 22п, 23а, 23б, 23г, 23ж, 24а, 28а, 28г, 29а, 29б, 29в, 29г, 30в, 31д, 31е, 36л, 36о, 37а, 37д, 37к, 38в, 39а, 39ж, 39и, 39л, 39п, 40а, 40г, 40д, 40е, 40ж, 40з, 40к, 40м, 40н, 40т, 40х, 40ц, 40ш, 40ю, 41а, 41б, 41г, 41е, 41н, 42а, 42б, 43б, 43в, 43г, 43д, 44в, 44д, 44е, 44з, 44к, 44м, 44п, 44т, 44у, 50а, 50д, 50к, 50н, 51а, 51б, 51г, 51д, 51е, 51ж, 51з, 51и, 51к, 51л, 51п, 52а, 52в, 52д, 52к, 53б, 53в, 53к, 53п, 53ф, 53б1, 53в1, 53д1, 53л1, 54а, 54е, 54ж, 54к, 54л, 54н, 54р, 54т, 54у, 54х, 54ю, 55б, 55в, 55ж, 55и, 55м, 55п, 55р, 55с, 55у, 56ш, 56а1, 56б1, 57б, 57м, 57р, 57у, 58в, 58н, 58р, 59ж, 59з, 59и, 60а, 62а, 62б, 62е, 63е, 63з, 63м, 64г, 64д, 64ж, 64ц, 64ч, 64д1, 165х, 170ж, 170п, 171х, 177б, 178в, 178е, 178ж, 179и1, 179с1, 179д2, 180а, 180в, 180г, 180и, 180я, 183ж, 184к, 190б, 190з, 190о, 192е,

193б, 193ф, 193в1, 194в, 194е, 194з, 194и, 194к, 194м, 195б, 195е, 196в, 196г, 196е, 196ж, 196з, 197г, 197д, 197з, 197н, 197п, 197т, 198а, 198л, 198о, 199г, 199д, 200б, 200д, 200е, 200з, 201г, 201д, 201з, 201к, 201н, 201п, 201т, 202а, 202б, 202г, 202е, 203б, 203г, 204а, 205д, 205к, 206в, 206д, 207а, 207б, 207в, 207д, 207з, 207и, 208д, 208е, 208ж, 208з, 208к, 208л, 208м, 209г, 209к, 209о, 209р, 1001б, 1001г, 1001и, 1001н, 1001о, 1001с, 1001ц, 1001ш, 1001щ, 1001я, 1001в1, 1001з1, 1001к1, 1002б, 1002г, 1002д, 1002ж, 1002и, 1002л, 1002с, 1002т, 1002х, 1002ш, 1002щ, 1002б1, 1002ж1, 1002з1, 1003а, 1003б, 1003н, 1004а, 1004д, 1004е, 1004к, 1004л, 1005а, 1005л, 1005м, 1005о, 1005р, 1006а, 1006б, 1006г, 1007в, 1007е, 1008а, 1008б, 1008в, 1009а, 1009б, 1009г, 1009ж, 1009и, 1009к, 1009л, 1009м, 1009п, 1009с, 1009ф, 1010б, 1010в, 1010з, 1010м, 1010п, 1011а, 1011б, 1011ж, 1011з, 1011л, 1011м, 1012б, 1012г, 1012е, 1013в, 1013е, 1013к, 1014б, 1014е, 1014з, 1014к, 1014м, 1014о, 1015в, 1015г, 1015з, 1015и, 1016а, 1016в, 1016г, 1016е, 1016з, 1016к, 1017б, 1017г, 1017е, 1017ж, 1017к, 1017л, 1018д, 1018е, 1018ж, 1019е, 1019з, 1020ж, 1020к, 1020л, 1020р, 1020ф, 1021д, 1021и, 1021л, 1022з, 1022п, 1023ж, 1023и, 1024е, 1025б, 1025в, 1025е, 1025ж, 1025м, 1025р, 1025с, 1026и, 1026к, 1026н, 1026о, 1027а, 1027е, 1027к, 1028а, 1028и, 1028м, 1028с, 1029а, 1029в, 1030а, 1030б, 1030д, 1030з, 1031б, 1031в, 1032а, 1032в, 1032д, 1032ж, 1033а, 1033е, 1033з, 1033и, 1033л, 1034з, 1035б, 1035д, 1035ж, 1035и, 1036а, 1036г, 1036д, 1036е, 1036з, 1036к, 1037а, 1037б, 1037г, 1037е, 1038а, 1038б, 1038в, 1038г, 1038д, 1038е, 1038з, 1038к, 1039а, 1039б, 1039и, 1039м, 1039н, 1039п, 1039р, 1039с, 1039т, 1040а, 1040б, 1040в, 1040е, 1040к, 1040н, 1041а, 1041в, 1041д, 1041е, 1041к, 1041л, 1042а, 1042б, 1042е, 1042з, 1042и, 1042к, 1042л, 1042м, 1042о, 1042п, 1042р, 1042с, 1042т, 1042ф, 1043а, 1043б, 1043д, 1043з, 1045б, 1045д, 1045е, 1045ж, 1045и, 1045к, 1045о, 1045п, 1046и, 1046ф, 1046ю, 1046я, 1046б1, 1046в1, 1046г1, 1046д1, 1046е1, 1046и1, 1046к1, 1047б, 1047д, 1047и, 1047м, 1047н, 1048а, 1048в, 1048д, 1048з, 1048с, 1048т, 1048у, 1048ф, 1064б, 1065ж, 1065к, 1065м, 1065н, 1066ж, 1066п, 1066с, 1066у, 1066ф, 1066х, 1067е, 1068б, 1068к, 1069а, 1069д, 1069з, 1069и, 1069л, 1070а, 1070в, 1070г, 1070д, 1071е, 1072а, 1072г, 1072д, 1072ж, 1072з, 1072л, 1073д, 1073ж, 1073з, 1073л, 1073м, 1073ш, 1074б, 1074д, 1075а, 1075в, 1075д, 1075ж, 1075з, 1075к, 1075н, 1075о, 1076а, 1076е, 1076ж, 1076и, 1076л, 1076о, 1076п, 1076р, 1076ф, 1077е, 1077и, 1077л, 1077м, 1077ф, 1077х, 1077щ, 1077б1, 1077ж1, 1077з1, 1077м1, 1077о1, 1077п1, 1077с1, 1078д, 1078н, 1079в, 1080в, 1080д, 1081а, 1081б, 1081в, 1081д, 1081и, 1081к, 1081л, 1082а, 1082в, 1082е, 1082л, 1082п, 1082р, 1083б, 1083е, 1084д, 1085д, 1086д, 1086е, 1100а, 1100ш, 1100б1, 1100в1, 1100м1, 1100н1, 1100п1, 1101а, 1101е, 1101ж, 1101з, 1101к, 1101м, 1102а, 1102б, 1102в, 1102д, 1102е, 1102и, 1102к, 1103а, 1103б, 1103в, 1103д, 1103ж, 1103з, 1104д, 1104ж, 1104и, 1104л, 1104о, 1104с, 1104т, 1104ц, 1104ш, 1104я, 1104б1, 1104в1, 1104г1, 1104д1, 1104ж1, 1105е, 1105и, 1105к, 1105м, 1105н, 1105р, 1105т, 1105ф, 1105ц, 1106а, 1106б, 1106в, 1106г, 1106д, 1106е, 1107е, 1107ж, 1107к, 1107л, 1108в, 1108д, 1109а, 1109г, 1139а, 1139в, 1139г, 1139к, 1140в, 1140ж, 1140и, 1140к, 1140л, 1141и, 1141м, 1141т, 1141ч, 1142з, 1142к, 1142л, 1143а, 1144а, 1144б, 1144г, 2052б, 2083а, 2083в, 2083д, 2083е, 2087а, 2087г, 2087д, 2087е, 2087м, 2087о, 2087п, 2087ш1, 3076а, 3076б, 3076г, 3076к, 3076л, 3077в, 3077л, 3077м, 3077н, 3077о, 3078в, 3078е, 3079г, 3079ж, 3087ж, 3087з, 3087и, 3087к, 3087м, 3087т1, 3087я1, 3087б2, 3087в2, 3088б, 3088г, 3088е, 3088ж, 3088з, 3088п, 3088ф, 3088х, 3088ц, 3089а, 3089в, 3089г, 3089д, 3089е, 3089ж, 3089з, 3089л, 3089с, 3089т, 3089х, 3089ц, 3089ч, 3089ш, 3089ю, 3090а, 3090в, 3090г, 3090о, 3090п, 3090р, 3091б, 3091е, 3091н, 3094а, 3094б, 3094в, 3095а, 3095б, 3095д, 3095е, 3095з, 3095к, 3095л, 3095о, 3095п, 3096а, 3096б, 3096в, 3096г, 3096д, 3103а, 3103в, 3103г, 3103д, 3106б, 3106е, 3106з, 3120а с обща площ 4436,6ха.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Смърчовите насаждения са изключително подходящи за прилагане на изборните форми на стопанство и сечи с дълъг възобновителен период (групово-постепенна, неравномерно-постепенна), които да осигурят неравномерната им пространствена структура. Да се ограничи прилагането на постепенната сеч. Отгледните мероприятия трябва да се извършват навреме, за да се подобри устойчивостта на младите насаждения. При планирането и извеждането на лесовъдските мероприятия да се осигури представянето на различните фази в развитието на смърчовите гори.

Особено внимание трябва да се обърне за запазването на насаждения, които са достигнали “фаза на старост” (old growth forests). Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – острови на старостта, дървета с хралупи, зони на спокойствие и т.н.

G 3.4.C Rhodope and Balkan Range Scots pine forests Пуло-Подонски и Старопланински бялборови гори

Гори, доминирани от *Pinus sylvestris*, на планински склонове със слънчеви изложения, предимно на силикатни и по-ограничено на варовикови терени. Имат разнообразна структура и богат видов състав. Участието на други дървесни видове - в различни съотношения, е признак за динамичния статус на голяма част от бялборовите гори.

На територията на ТП ДГС “Смолян” местообитанието е установено в следните отдели: 16а, 17а, 18а, 21д, 24в, 25в, 26г, 26д, 27б, 29д, 29к, 30к, 31г, 32а, 32б, 36п, 42з, 42н, 43е, 48а, 48б, 48д, 48е, 48л, 49а, 50г, 50з, 50л, 58к, 58м, 59б, 63к, 64в, 64е, 165а, 165в, 166з1, 167а, 167ю, 170н, 171б, 171з, 171п, 171ф, 171я, 172в, 172г, 173в, 175в, 176в, 179д, 179н, 179я, 179в1, 179ш1, 179в2, 180ж, 180л, 180у, 181а, 181в, 181г, 181з, 181л, 181о, 181р, 182б, 182г, 182о, 182п, 182т, 182ч, 183а, 183г, 184а, 184б, 184г, 184д, 184ж, 184и, 184р, 186а, 187а, 188а, 188б, 189в, 189г, 189п, 189у, 189ф, 189ч, 189а1, 190ф, 190а1, 190е1, 190з1, 190и1, 190к1, 190м1, 191д, 191т, 191х, 191ч, 191я, 192а, 192в, 192г, 192д, 192к, 193а, 193г, 193д, 193ж, 193м, 193р, 193у, 193х, 193ш, 193ю, 193а1, 193б1, 193з1, 194г, 194р, 197е, 198м, 198н, 198п, 198р, 1001л, 1001а1, 1001г1, 1003к, 1003м, 1003ю, 1004м, 1007а, 1007и, 1025а, 1033ж, 1041г, 1041н, 1043ж, 1048р, 1064а, 1065б, 1065д, 1067г, 1067д, 1068е, 1068з, 1069е, 1073и, 1073к, 1077а, 1077я, 1078а, 1078е, 1078ж, 1078з, 1078и, 1078к, 1079а, 1079б, 1079г, 1080г, 1081ж, 1081м, 1082ж, 1082з, 1082и, 1082к, 1082м, 1082н, 1083в, 1083г, 1085в, 1086а, 1086б, 1086в, 1086 г, 1100с1, 1102з, 1139и, 1139у, 1139ф, 1140а, 1140н, 1141г, 1141д, 1141ж, 1141з, 1141к, 1141л, 1141н, 1141о, 1141с, 1141у, 1141х с обща площ 1028,6ха.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Характерни особености на този тип хабитат са: Формирането на големи по площ едновъзрастни, хомогенни насаждения, с изключение на случаите, когато боровият дървостой е вторичен. В тези случаи под склопа на бора се формира възобновяване основно от сенкоиздръжливите видове смърч, ела и бук. Тези насаждения са с ясно изразена двуетажна структура в дозряваща възраст на боровия етаж. Естествената динамика на горите от този хабитат е свързана много често с формиране на временни равномерни по структура чисти бялборови насаждения (с естествен или изкуствен произход). Неравномерни, смесени, двуетажни или групови структури (смесени борово-смърчови, борово-смърчово-елови или борово-елово-смърчово-букови

насаждения) се формират върху по-богати месторастения или в края на фазата на зрелост за типичните бялборови месторастения. Върху сравнително бедните и сухи месторастения белият бор почти винаги има преобладаващо участие в състава на насажденията, като останалите видове участват с 1/10 2/10 от състава. В тези случаи и след проведени голи или краткосрочно-постепенни сечи белият бор се възобновява успешно и в състава на младия дървостой също е преобладаващ вид. Насажденията се отличават с относително добро и обилно възобновяване на бора при намаляване на склопеността около 0,5-0,6. Върху сравнително богатите свежи и влажни месторастения, където боровият дървостой е с вторичен произход, най-често зрелите борови насаждения се отличават със значителен резерв от смърчов, елов или буков подраст и по изключение с боров (след интензивни пробирки в боровия етаж и склопеност около 0,5). При чести мащабни нарушения (над 0,5 ха) върху тези месторастения белият бор бързо заема отворените пространства, при което се формират сложни, неравномерни по структура чисти или смесени насаждения с преобладаващо участие на белия бор.

Особено внимание трябва да се обърне за запазването на насаждения, които са достигнали “фаза на старост” (old growth forests). Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – острови на старостта, дървета с хралупи, зони на спокойствие и т.н.

Гори във фаза на старост (Old growth forests)

Горите във фаза на старост (ГФС) представляват последна фаза от развитието на насажденията, които със своята специфична структура и функционалност, са местообитание на комплекс от видове от различни екологични и таксономични групи. Поради ограничените знания за тях все още не може да се определи колко от проучените видове са свързани единствено с тези гори, но определено може да се каже, че много видове намират в тях оптимални условия за съществуване. Нещо повече, при сравняване на ГФС и по-млади гори са отчетени съществени разлики във видовия състав и обилието, което е показател за уникалността на тези екосистеми.

Горите във фаза на старост се характеризират с наличие на стари живи дървета с диаметри близки до максималните за съответния дървесен вид; дървета с изсъхнали, деформирани или счупени върхове или клони; дървета с хралупи; стоящи и паднали едроразмерни мъртви дървета, които са в различни фази на разлагане. В голямата си част тези насаждения имат неравномерна пространствена и възрастова структура.

Необходимо е най-малко 5% от територията на горскостопанската единица да бъдат отделени като насаждения за осигуряване на гори във фаза на старост. Препоръчително е горите във фаза на старост да бъдат относително равномерно разпределени на територията, като площта на един комплекс от стари гори да бъде не по-малко от 40 ха. По възможност трябва да се осигури и свързаността на тези комплекси с коридори, които също са съставени от ГФС.

За да може да достигнат характеристиките на горите във фаза на старост определените насаждения трябва да се оставят на естествената им динамика. Приблизително 160 до 230 години са нужни, за да се формира гора със характеристики на гора във фаза на старост. Трансформацията от зрели гори към гори във фаза на старост е постепенна и продължителността ѝ зависи много от дървесния състав (видовете достигат за различно време пределна физиологична възраст), условията на месторастение (периодът е по-кратък на добри месторастения, отколкото на бедни) и първоначалната структура на насажденията (при хомогенна структура е по-бавно в сравнение с хетерогенната).

На територията на ТП ДГС „Смолян“ като гори във фаза на старост и представителни образци на естествени екосистеми са описани в Приложение № 1 към Доклада.

ЗАПЛАХИ ЗА ВКС 3:

1. Намаляване на лесистостта на ТП ДГС „Смолян“.
2. Намаляване на процента на ГФС.
3. Премахване на мъртва и биотопна дървесина, в т.ч. дървета с хралупи, единични и групи със стари дървета.
4. Изкуствено залесяване на естествени открити пространства.
5. Антропогенна фрагментираност на територията.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 3

Представителните образци на естествените екосистеми и горите във фаза на старост представляват 10% от площта на ГСЕ.

В насажденията, определени като гори във фаза на старост, **не се допуска лесовъдска намеса и извличане на дървесина**, освен в случаите на големи природни нарушения /ветровали и каламитети на площи заемащи над 50% от площта на ГФС.

В представителните образци на естествените екосистеми не се допускат горскостопански дейности, освен дейности за възстановяване до състояние близко до естественото.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 3

Мониторингът на тези ГВКС включва извършване на периодични наблюдения и анализ на състоянието на вида гора, чрез теренни наблюдения и разработване и прилагане на отделна програма за всеки вид гора.

1. Програмата за мониторинг трябва да бъде разработена със стандартни оперативни процедури, които да включват ясни индикатори, подходящи за целите на стопанисване. Тя може да се провежда веднъж или повече годишно, ако е необходимо сезонно отчитане, т.е. ако в горскостопанската единица настъпват значими събития само през определени месеци.

2. При теренната работа да се извършва наблюдение на показатели като жизненост на отделните дървета, структура на насаждението, здравословно състояние, наличие на дегенеративни процеси, честотата, размери и разположение на празните пространства, нивата на фрагментация, базовата територия, наличието на сукцесия и нейната посока и т.н. и/или интерпретация на дистанционно получени данни.

3. Трябва да се установят заплахите за видовете гори с ВКС 3 и доколко сериозни са те, и да се определят мерките, които трябва да се вземат за намаляването им.

4. За успешно прилагане на процедурите по мониторинг е необходимо обучение на персонала, участващ в горскостопанските мероприятия, което трябва да запознае всички с ограниченията предизвикани от наличието на ВКС и мерките за неговото опазване.

5. При извършване на мониторинга може да се окаже, че плановите за управление не отразяват реалното състояние на горите, заплахите и тенденциите. В такъв случай трябва да се потърси съвет от специалисти, които да определят дали има пропуски в плановите и дали досегашния модел на стопанисване е критичен за опазването на вида екосистема. При установяване необходимост от промяна към по-строг режим на стопанисване, териториите с наличие на ВКС 3 могат да бъдат

включени в План за действие за опазване на биоразнообразието в рамките на по-голям ландшафтен обект или могат да бъдат включени в защитени територии.

ВКС 4. ЕКОСИСТЕМНИ УСЛУГИ ОТ КРИТИЧНО ЗНАЧЕНИЕ. ОСНОВНИ ЕКОСИСТЕМНИ УСЛУГИ ОТ КРИТИЧНО (НЕЗАМЕНИМО) ЗНАЧЕНИЕ В ОПРЕДЕЛЕНИ СИТУАЦИИ ВКЛ., ОПАЗВАНЕ НА ВОДОСБОРИ И КОНТРОЛ НА ЕРОЗИЯТА НА УЯЗВИМИ ПОЧВИ И СКЛОНОВЕ.

Тази ВКС се отнася до важните екологични функции на стопанисваната гора. Определени са следните компоненти:

- Гори представляващи единствени източници на питейна вода
- Гори от решаващо значение за водосбора
- Гори с решаващо противоерозионно значение
- Гори с пожарозащитни функции
- Гори с решаващо значение за земеделието и рибарството

На територията на ТП ДГС „Смолян” са представени типове ГВКС, свързани с екологичните функции на горските екосистеми. Определянето на тези консервационни стойности е извършено по данни от лесоустройствения проект и проведени интервюта с горските служители и местните заинтересовани страни. За всяка една от идентифицираните ВКС-та за територията на ТП ДГС „Смолян” са разписани конкретни мерки за стопанисване и мониторинг.

ВКС 4.1 ГОРИ – ЕДИНСТВЕНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ПИТЕЙНА ВОДА

В България за ГВКС се считат всички ГТ попадащи в рамките на санитарно-охранителните зони 1 и 2 на източници за питейно-битово водоснабдяване, определени по реда на Наредба 3 от 2000 г. За ВКС се считат също и ГТ попадащи в близост до източници за питейно - битово водоснабдяване, но без определени официални СОЗ, когато те са територии, включващи реката и крайбрежните заливаеми ивици на разстояние от 3500 м над водовземането и 50 м под него с широчина не по-малка от 1500 м от двете страни на реката.

1.1. Вододайни зони (не са приведени към изискванията на Наредба №2 от 01.08.1989 г. за санитарно - охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно - битово водоснабдяване) - обособени с Протокол от 25.02.1972 г., одобрен на 04.03.1972 г.; Протокол на основание заповед № 1118/21.10.1971 г., одобрен на 15.11.1971 г.; Протокол от 03.06.1978 г., одобрен на 24.10.1978 г. от ОНС Смолян, одобрен на 24.10.1978 г. от ОНС Смолян. Протокол от 13.09.1989 г., одобрен на 07.05.1990 г., в изпълнение на Заповед №1381/01.09.1989 г., на Председателя на ИК на ОБНС – Смолян и Наредба № 2 на КТСУ от 01.08.1989 г. (ДВ бр. 68 от 01.09.1989 г.). Определени съгласно чл. 4, ал 2, т. 1 от ППЗГ. - отдели и подотдели: 20:е, 8; 21:а-г, з, 1, 2, 3, 4, 5; 22:а-р, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11; 23:а-з, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15; 24:г,д, 9, 11; 35:а-д, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11; 36:а-с, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9; 37:а-к, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8; 38:а-ж, 1, 2; 39:а-с, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16; 40:а-я, а1,б1, 1, 2, 3, 4, 5; 41:а-ц, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10; 42:а-т, 1, 2, 3, 4, 5, 6; 43:а-и, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10; 44:а-у, 1, 2; 48:а-о, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12; 49:а-ж, 1, 2, 3, 4, 5, 6,

7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14; 50:а-г, 1, 2, 3, 4, 5; 51:а-п, 1, 2, 3, 4, 5, 6; 52:а-н, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7; 53:а-я, а1-и1, к1-м1, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16; 54:а-я, а1-в1, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9; 55:а-ч, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9; 56:а-я, а1-ж1, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7; 57:а-ц, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8; 58:а-р, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8; 59:а-л, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11; 60:а,б, г,д, 1, 2, 3, 13; 96:м1,н1; 135:г, ю,я, в1, з1, 2, 3; 136:з, с; 143:ж; 147:а,б, н, ц-щ, я, 9, 10, 11; 151:х, л1; 152:а-г, у-ц, ш, ю,я, а1-д1, ж1-и1, к1, м1,н1, 6, 7; 153:а,б, д, з, я, а1,б1, 1, 2, 3, 6, 7, 8; 159:а-г, 2; 162:ю,я, а1, ж1, р1, т1, 2; 165:а-я, а1-д1, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9; 166:в-я, а1-и1, к1-н1, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22; 167:а-з, л-о, р-я, а1-и1, к1-ш1, 1, 2; 190:б, 1; 1001:а-я, а1-и1, к1, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8; 1002:а-я, а1-з1, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9; 1004:а-о, 1, 2, 3, 4; 1005:а-м, о-р, 1, 2, 3, 4; 1006:а-д, 1, 2; 1007:а-к, 1, 2, 3; 1008:а-е, 1, 2; 1009:а-ф; 1010:а-р, 1, 2, 3, 4; 1011:а-м, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8; 1012:а-ж, 1, 2, 3, 4; 1013:а-л, 1, 2, 3, 4, 5, 6; 1014:а-п, 1, 2, 3; 1015:а-к, 1, 2, 3; 1016:а-к, 1, 2, 3, 4, 5; 1017:а-л, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8; 1018:а-з, 1, 2, 3, 4, 5, 6; 1019:а-м, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7; 1020:а-х, 1; 1021:а-м, 1, 2; 1022:а-ц; 1023:а-к, 1, 2; 1024:а-и; 1025:а-с, 1, 2, 3, 4, 5; 1026:а-о, 1, 2, 3, 4, 5; 1027:а-т, 1, 2, 3, 4, 5; 1028:а-т, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13; 1029:а-з, 1, 2, 3, 4; 1030:а-н, 1, 2, 3; 1031:а-ж, 1; 1032:а-ж, 1, 2, 3, 4, 5; 1033:а-л, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12; 1034:а-м, 1, 2, 3, 4; 1035:а-и, 1, 2, 3, 4; 1036:а-к, 1, 2; 1037:а-ж; 1038:а-к, 1, 2; 1039:а-ф, 1, 2, 3; 1040:а-н, 1, 2, 3, 4, 5, 6; 1041:а-к, м, 1, 2, 3, 4; 1042:а-ф, 1; 1046:а-я, а1-и1, к1-н1, 1, 2, 3, 4, 5; 1047:а-р, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8; 1048:а-ф, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12; 1076:а-ч, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18; 1101:а-н, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8; 1102:а-л, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7; 1103:а-к, 1; 1104:а-я, а1-и1, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14; 1105:а-ш, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19; 1106:а-з, 1, 2, 3; 1107:а-ж, и-н, 1; 1108:а-е, 1; 1109:а-д, 1, 2; 2026:б, г, с; 2031:з-л, у-ш, 4, 5, 7; 2033:а-я, 1, 2, 3, 4; 2034:а-щ, 1, 2, 3, 4; 2035:а,б, г-л, н-п, с-ч, щ-ю, а1,б1, г1,д1, 1; 2039:р-х, ш, 9; 2040:3; 2052:а-в, р, ч-я, д1,е1, 1, 2, 4, 5, 6, 7; 2054:м-с, 8, 14, 21, 22; 2058:г,д, у-ч, б1, г1, е1,ж1, 1, 4, 8, 9, 14; 2066:п, 9; 2068:а-в, ж,з, л-с, 1, 2, 3, 5; 2069:п-я, г1; 2072:с,т, ш-я, 8; 2073:з,и, а1-в1; 2074:л, 10, 11; 2075:а-г, х1-ч1, щ1, ю1,я1, а2, 1, 2, 3, 19, 20; 2076:ж, и, 9; 2083:8; 2084:а-н, ф-я, а1-и1, к1-ш1, ю1,я1, 1, 2, 3; 2085:ж; 2087:г, 1, 2; 2097:в-ж, н, 1, 2, 3; 2099:а,б, 1, 2; 2103:г,д; 2106:в-д, я, в1; 2112:а, в-р, 1; 2113:а-г, п-ч, 1, 2, 3; 2114:а-в, к; 2116:з-л, с, у-ч, ю, 9; 2117:в-ж, 1, 2; 2118:а,б, щ-я, а1-е1, п1, 1, 2; 2124:а-д; 2125:д-и, ж1-и1, к1-н1, п1, с1-у1; 2128:г-п, 2, 3, 4, 5, 6, 7; 2132:а,б, 1, 2, 3, 4; 2138:б,в; 2142:е-з, 3, 8; 2152:ж,з, к; 2157:д-ж, 2; 2158:е-з, к, 1;

с обща площ: 6155.7 ха, като залесената площ е 5782.1 ха, а незалесената площ е 373.6 ха.

1.2. Вододайни зони по Наредба № 3.

- Санитарно-охранителна зона (СОЗ) - около каптиран естествен извор „Извора“, в землището на село Орещец ЕКАТТЕ 53792, за питейно -битово водоснабдяване на село Орещец и село Стража, община Смолян, област Смолян

✓ СОЗ пояс 1 - отдели и подотдели: 2061:щ; с обща площ: 0.2 ха

✓ СОЗ пояс 2 - отдели и подотдели: 2061:а-в, т-ш, 1; с обща площ: 23.5 ха

- Санитарно-охранителна зона (СОЗ) - около каптирани естествени извори „Свети Дух 1“, „Свети Дух 2“, „Свети Дух 3“, „Баирево блато 1“, „Баирево блато 2“, „Баирево блато“ и „Орлов камък“ за питейно-битово водоснабдяване на град Смолян, общ. Смолян, обл. Смолян, определена със Заповед № СОЗ – А-240 от 08.05.2012 година.

✓ СОЗ пояс 1 - отдели и подотдели: 3087:х1; 3088:с; 3089:х,ц; с обща площ: 0.5 ха

✓ СОЗ пояс 2 - отдели и подотдели: 3087:я, а1,б1, ц1-щ1, 10; 3088:т, ф; 3089:к,л, ч, я, 13; с обща площ: 13.4 ха

✓ СОЗ пояс 3 - отдели и подотдели: 3087:ч-ю, ю1,я1, а2, в2; 3088:к-м, п, р, х, 10; 3089:ж,з, с-у, ш,щ, 11, 12; с обща площ: 25.4 ха

- Санитарно-охранителна зона (СОЗ) - около каптажна шахта при проучвателна галерия №47, местност „Мусаята” за самостоятелно питейно-битово водоснабдяване на „Регионално депо за ТБО” град Смолян, при общ. Смолян, определена със Заповед № СОЗ – А-312 от 31.01.2017 година.

✓ СОЗ пояс 2 - отдели и подотдели: 8:в-д, л-р, 1, 9, 10, 11, 12; с обща площ: 52.7 ха
- Санитарно-охранителна зона (СОЗ) – подземни води, около каптиран извор „Куртов лом” за самостоятелно питейно-битово водоснабдяване на обект: „База за отдих”, с възложител „Микони” ООД – Смолян, определена със Заповед № СОЗ – А-384 от 12.03.2020 година.

✓ СОЗ пояс 1 - отдели и подотдели: 3097:ц, 6; с обща площ: 0.4 ха

✓ СОЗ пояс 2 - отдели и подотдели: 3097:х, ш,щ, я; с обща площ: 0.6 ха

✓ СОЗ пояс 3 - отдели и подотдели: 3097:ю, а1; с обща площ: 1.9 ха

Общата площ на санитарно-охранителните зони в обхвата на ТП „ДГС Смолян” е 118.6 ха, като залесената площ е 112.6 ха, а незалесената площ е 6.0 ха.

2. Горски територии за защита на почвите

2.1. Технически проект за борба с ерозията- във водосбора на р. Черна.

Отдели и подотдели: 89:а-я, а1-и1, к1-р1, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17; 91:а-я, а1-и1, к1-с1, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7; 92:а-я, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16; 96:а-я, а1-и1, к1-ш1, 1; 97:а-ц, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9; 98:а-я, а1-и1, к1-р1, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16; 99:а-ю, а1, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16; 100:а-я, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16; 101:а-л, 1, 2, 3; 137:а-м, о, 1, 2, 3, 4, 5; 138:а-я, а1-и1, к1, 1, 2, 3, 4, 5, 6; 139:а-п, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8; 140:а-з, 1, 2, 3, 4; 152:а-г, 6, 7; 158:к, у-х, 2; 163:в, 1, 2, 3; 164:в, 1, 2, 3; 2113:а-л, н-ч, 1, 2, 3, 4; 3099:а-ш, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8; 3100:а-ч, 1, 2, 3, 4; 3101:а-г, е-н, п-я, а1-и1, к1-п1, 1, 2, 4, 5, 6, 7; 3105:л1, у1-щ1, ю1,я1; с обща площ: 1030.8 ха

2.2. Лесонепригодни площи, обрасли с дървесна и храстова растителност

Отдели и подотдели: 26:е; 32:ж; 89:ю,я, н1; 92:е; 147:к; 197:ж; 1002:е, к, н,о; 1006:д; 1007:з; 1010:е, л; 1012:ж; 1015:д; 1016:и; 1046:в, у; 1047:а; 1048:г, е; 1066:о, ш; 1067:з; 1073:е; 1074:ж; 1076:г, з, ц; 1085:а; 1105:с, ш; 1107:и, н; 2031:х; 2074:з; 2076:д; 2091:е,ж; 2148:в; 2151:в; 3085:я; 3101:д; 3124:з,и; 3138:х,ц; с обща площ: 132.9 ха

2.3. Гори на каменливи терени, грохоти и морени

Отдели и подотдели: 9:к; 11:ж; 16:в; 19:в; 20:в,г, е; 24:г,д; 25:г; 29:л; 30:н; 31:ж; 32:е,ж; 33:б,в, е; 35:в, д; 36:р; 48:к; 49:в; 50:е,ж; 59:ж,з; 60:а; 62:а; 63:к-м; 97:б, с; 133:д; 141:в, д,е; 150:р; 165:а; 166:г1; 168:н; 170:п; 172:а, д; 173:а, е; 174:а, в; 175:а,б; 177:а; 178:а; 194:е; 196:б; 198:а,б, з; 199:а-в; 200:а,б; 203:б; 204:а; 1002:е, к, н,о; 1006:д; 1010:л; 1012:ж; 1016:к; 1024:з; 1038:к; 1048:б, г; 1066:г, о, с, ш; 1068:ж; 1069:е, з; 1072:а,б; 1073:г-е, р-ф, ц, щ; 1074:з,и; 1075:в, д; 1080:а; 1083:а; 1084:а; 1085:а,б, е; 1086:а; 1102:а; 1104:в1; 1105:п; 1107:и, н; 1140:о; 2081:м; 2111:к,л; 2143:м; 2145:з, к; 3089:д; 3093:д,е, и-л; 3099:р; 3101:г; 3102:к-м; 3109:ж, к, д1; 3112:а, г-е, м; 3113:в-е, к,л, н; 3131:м,н, х; 3132:и, л; 3134:ц; 3137:о,п; 3140:г; 3143:с, у-ч, е1,ж1; с обща площ: 1079.1 ха

2.4. Гори на ерозиранни земи

Отдели и подотдели: 3109:ж, к, д1;
с обща площ: 7.7 ха

3. Горски територии за защита на горната граница на гората

3.1. Горна граница на гората – съгласно чл. 5, ал. 2 от Закона за горите

Отдели и подотдели: 14:а-г, у; 22:а, о,п; 39:а-в, ж,з, м,н, р,с; 40:а-д, и, я, а1; 44:а, л, н,о; 53:а-л, а1-в1, з1; 54:а-д, ч-щ, б1; 1064:а, в; 1065:а,б; 1067:а-г; 1068:а-ж; 1069:е,ж; 1070:е; 1071:а-в, д-ж; 1072:к,л; 1074:д,е; 1075:е-н, р; 1142:а-н;

ЗАПЛАХИ:

1. Намаляване на пълнотата на насажденията под 0,5.
2. Складиране на дървесина непосредствено във водните течения.
3. Извършване на подвоз и извоз на дървесина, когато почвата е мокра и/или преовлажнена.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.1

1. До обособяване на санитарно-охранителни зони за източниците на питейна вода, съгласно Наредба 3 от 2000 г., се използват следните общи препоръки за лесовъдска намеса:

- ✓ Да се подпомага създаването и поддържането на смесени насаждения с неравномерна пространствена структура;
- ✓ Да се използват лесовъдски системи, осигуряващи постоянно покритие на горските територии във водосбора с гора – изборни и дългосрочно-постепенни сечи;
- ✓ Пълнотата на насажденията във водосбора да не намалява под 0.5, но и да не е по-висока от 0.8, тъй като се влошава водният баланс;
- ✓ Забрана за използване на голи сечи;
- ✓ Да не се складира дървесина непосредствено във водните течения, без подходящите защитни дейности (поставяне на подпори, лонгони и др.)
- ✓ Да не се извършва подвоз и извоз на дървесина, когато почвата е мокра и/или преовлажнена.
- ✓ Зоните в непосредствена близост до водоизточниците изискват повече внимание, минимално нарушаване на земната повърхност при извоз на дървесина, дърводобив с много ниска интензивност или липса на такъв.

2. Трябва да се извършва обучение на персонала, който участва в горскостопанските мероприятия. Обучението трябва да запознае персонала с ограниченията предизвикани от наличието на ВКС и мерките за опазване на тези стойности.

3. След обособяване на санитарно-охранителни зони за източниците на питейна вода, съгласно Наредба 3 от 2000 г., горскостопанските мероприятия трябва да се съобразяват с посочените в нея режими на стопанисване и опазване.

4. В процеса на учредяване на СОЗ, стопаните трябва да търсят компенсиране на пропуснатите ползи или увеличени разходи при стопанисването на горите .

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.1

Горските стопани трябва да използват мониторинга на водите, извършван от компетентните органи – РИОСВ, басейновите дирекции или водностопанските фирми.

ВКС 4.2. ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА ВОДНИЯ ОТТОК ВЪВ ВОДОСБОРИТЕ

В България за ГВКС се приемат всички ГТ, които представляват:

1. ГТ попадащи във водосборите на поройни водни течения, чиято лесистост надхвърля 40%;
2. Съобщества на клек (*Pinus mugo*);
3. ГТ представляващи горна граница на гората (ГГГ), определени по реда на ЗГ или попадащи в 200 метрова ивица под ГГГ;
4. Крайречни естествени гори от *Q. pedunculiflora*, *Q. robur*, *Fr. oxycarpa*, *Ulmus minor*, *U. laevis*, *Salix alba*, *Alnus glutinosa*, *Populus alba*, *P. nigra*, *Platanus orientalis*, попадащи в заливаемата тераса на речното течение;
5. Горите между дигата и десния бряг на р. Дунав, горите на островите и 200 метровата ивица от високия бряг на реката;
6. Гори в 100 метровата ивица на реките Марица, Тунджа, Места, Струма, Арда, Лом, Цибрица, Огоста, Скът, Искър, Янтра, Вит, Съзлийка, Стряма, Осъм, Русенски Лом, Камчия, Велека, Резовска (Българския бряг);
7. ГТ попадащи в санитарно-охранителна зона 3 на язовирите чието основно предназначение е за питейни нужди, определени по реда на Наредба 3 от 2000 г.

ЗАПЛАХИ:

1. Замърсяване с битови отпадъци.
2. Извършване на подвоз и извоз на дървесина, когато почвата е мокра и/или преовлажнена.

За територията на ТП ДГС „Смолян” са определени ГВКС, покриващи изискванията на т. 3, от определението, съгласно Националното ръководство за определяне на ГВКС.

Отдели и подотдели, представляващи ВКС 4.2.3 на територията на ТП ДГС „Смолян”: 2:е-з, м; 3:а-в, с,г; 5:а,б; 6:а,б, д-ж; 7:л,м; 8:а; 9:а-в, м,н; 10:а,б, к,л; 12:а, д; 13:а, д-ж; 14:а-г, у; 22:а, о,п; 39:а-в, ж,з, м,н, р,с; 40:а-ж, и, м, я, а1; 44:а,б, г, л, н,о, с; 53:а-л, а1-г1, ж1-и1; 54:а-д, ц-щ, б1; 1005:л; 1064:а, в; 1065:а,б; 1067:а,б, г; 1068:а-ж; 1069:е,ж; 1070:е; 1071:а-в, д-ж; 1072:к,л; 1074:г,д; 1075:е-н, р; 1142:а-н; **с обща площ: 516.1 ха**

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.2

1. Да се картира местоположението на всички потенциални ВКС територии в горскостопанската единица. Препоръчва се да се използват материалите от лесоустройството и консултации със специалисти. Да се направи теренна проверка за установяване на точността на картираната информация.

2. Гората с водозащитни функции се определя и обозначава на терена.

3. Провеждането на стопанска дейност трябва да се извършва съобразно Правилника за определяне, устройство и стопанисване на горите и териториите със специално предназначение. Планирането и стопанските дейности в ГВКС се съобразяват с поддържане и подобряване на ВКС. Като общи препоръки за лесовъдска намеса могат да се посочат:

- ✓ За намаляване повърхностния воден отток да се използват лесовъдски системи, осигуряващи постоянно покритие с гора на горските територии в ивицата;
- ✓ При нужда се провеждат залесителни мероприятия за увеличаване лесистостта на водосбора;
- ✓ Подпомага се създаването и поддържането на смесени насаждения с неравномерна пространствена структура;

- ✓ Пълнотата на водосбора да не намалява под 0.5;
- ✓ Забрана за използване на голи сечи;
- ✓ Използват се технологични схеми и техника, осигуряващи минимално нарушаване на земната повърхност при извоз на дървесина;
- ✓ След прекратяване на стопанските дейности се извършва рехабилитация на нарушените терени (напр. извозни горски пътища);

4. Препоръчва се провеждане на обучение на персонала, участващ в горскостопанските мероприятия, което трябва да го запознае с ограниченията, предизвикани от наличието на ВКС и мерките за неговото опазване.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.2

За горите, представляващи ВКС 4.2., да се организира и прилага подходяща система за мониторинг. Може да се използва мониторинга на водите извършван от компетентните органи – РИОСВ или водностопанските фирми.

ВКС 4.3 ГОРИ С РЕШАВАЩО ПРОТИВОЕРОЗИОННО ЗНАЧЕНИЕ

В България за ГВКС се приемат всички ГТ, представляващи:

1. ГТ с наклон над 30° (или по-малък, при разположение под обработваеми земи, поляни, голини, редици, които са с наклон над 10° и дължина по-голяма от 200 м) с площ над 1 ha и пълнота над 0,6;

2. Гори, създадени по технически проекти за борба с ерозията, корекционни, брегозащитни и колматажни горски пояси,

3. Гори, предпазващи населени места или комуникации, разположени на пътя на паднали до момента лавини по данни от Планинската спасителна служба, гори в снегосборна област с наклон между 20°–50°, както и такива разположени под обезлесена снегосборна област с дължина над 200 м. и наклон над 20°;

Отдели и подотдели, представляващи ВКС 4.3 на територията на ТП ДГС „Смолян“:

5:б,в, и; 7:е,ж; 8:в, е, к, м, р; 9:г, е-з; 10:г, е, з; 11:б,в, д,е; 12:в,г; 13:в; 14:ж, к,л, н,о; 15:д, ж; 17:а; 19:а; 20:б; 21:в,г, з; 22:в, з, м; 23:д; 24:б-д; 25:а; 26:а; 27:е; 28:з,и; 29:в, ж,з, м-о; 30:м; 31:д-ж; 32:г-е; 33:б-е; 34:а, в,г, е, и; 35:б-д; 36:с; 37:и; 39:б; 40:м; 41:б, и; 42:д; 43:в, ж-и; 44:к; 48:л; 49:г; 50:з; 51:д,е; 52:е, н; 54:ф; 55:л; 56:с; 57:у; 58:з, к; 59:в; 60:в,г, е,ж; 61:е, з, п; 62:е; 63:к, м; 64:а, д1; 91:з, н; 92:д; 96:а1; 98:а, п, х; 100:г; 101:в; 102:б; 103:в, и, л; 104:ж, и, т, ш, я; 133:а,б; 134:а,б, г,д, ж,з, л; 136:а, к; 138:х, к1; 141:в, д, м, х, ч; 142:б, е; 143:а-в; 148:в, о; 149:а,б, д; 150:г, и-к, п,р; 151:в,г, к; 155:л; 156:е, к; 158:а; 159:в; 161:е; 162:л1-н1; 163:ж; 164:ч1, б2, д2, ж2; 166:д1-ж1; 167:д,е, щ, б1; 168:л,м; 170:п,р; 171:ю; 172:а, г; 173:б, е; 174:а, в,г; 175:а,б; 176:б; 177:а, в; 178:а,б; 179:я; 189:м, а1; 190:и1, н1; 193:г1; 195:а, в; 196:б,в, д-и; 197:в-д, з,и, п, с; 198:а-д; 199:а-в; 200:а,б, е; 201:а,б; 203:в,г; 204:б; 1001:ю; 1003:б; 1004:м; 1006:б; 1008:в; 1009:н, т; 1010:в, н,о; 1011:е-з; 1020:а-д, о, т; 1022:б,в, ф; 1023:а, в,г; 1024:в, е, и; 1025:г-ж, н; 1026:в, м; 1028:б-г; 1034:а,б; 1037:в; 1038:д; 1039:м, п, с; 1048:в, т, ф; 1065:л, о; 1066:ж; 1067:д, ж; 1068:б, з,и; 1069:м; 1072:а; 1075:в; 1078:и; 1083:а; 1084:а-в; 1085:б,в, е; 1086:а; 1101:и; 1102:г; 1104:в1; 1138:б; 2013:б, е; 2014:а-в, н-п, т; 2015:т; 2016:к, м, п,р, у,ф; 2017:м-п; 2021:г, е; 2023:д,е; 2024:в-е, з, л; 2025:г-ж; 2027:в,г, е,ж; 2028:ж,з, л; 2030:д1, и1; 2033:п, т, х; 2034:д, з, р; 2035:г; 2036:т; 2038:т, ф,х; 2040:в1; 2044:п2, с2,т2; 2045:в,г; 2046:и; 2054:а; 2058:т; 2059:е,ж, и; 2060:г; 2061:л; 2062:м; 2066:и; 2073:ж; 2076:ж; 2077:л,м, о; 2078:е, о; 2079:л; 2082:ц; 2087:а, г; 2089:а; 2090:а, и-к, о; 2091:а-в, з-к; 2092:а,б, у, ц, ш,

ю; 2093:в; 2100:л, о; 2101:б; 2103:б, л,м, п; 2106:л,м; 2108:б, с, х, ч-щ; 2109:а,б, г, п; 2110:а, и, п; 2111:б1,в1; 2115:о; 2116:з, я, г1, ж1, ф1; 2117:ж,з, л,м, п, у-х; 2120:р; 2121:б-ж; 2124:в, д, к; 2125:а, в,г, з, о1,п1, т1; 2126:а, м, п; 2127:а,б, з; 2128:а,б; 2130:б, г, м; 2131:б,в; 2132:а-в; 2133:б, е; 2135:к; 2136:в-д, т, х,ц; 2137:м, р, т, щ; 2138:ж,з, к, о, с; 2139:а-ж, и-к; 2140:а, в-д, к; 2141:а, в, з,и; 2142:б, г, е-и; 2143:а-в, д,е, к,л; 2144:б; 2145:и-к; 2151:а, л; 2152:б, г, ж, и, л, р; 2153:а,б; 2154:а, д, з; 2155:б, ж; 2156:а, ж, к; 2159:а-в, к; 2160:и-н, р; 3024:в; 3093:а, в, к,л; 3097:б,в, е; 3098:у,ф, з1; 3099:с, ф-ц, ш; 3101:е; 3106:к1, о1; 3108:к; 3109:л, н; 3110:п-с, ч,ш; 3111:ж, р, х; 3113:в, з, л, н; 3115:ж; 3120:в-д; 3128:е; 3129:ж; 3130:л,м; 3131:м,н, т, ф,х; 3132:з, к, н,о; 3133:г, о,п; 3135:г, з, т; 3136:а,б, з, л,м; 3137:м; 3138:к; 3140:в; 3141:г, ж; 3142:я; 3143:е, к, я, а1; **с обща площ: 4279.5 ха**

ЗАПЛАХИ:

1. Прилагането на лесовъдски системи при които пълнотата на насаждението да се намаля под 0,5.
2. Извеждане на госкостопански мероприятия на каменливи и урвести терени.
3. Използването на техники и технологии нарушаващи почвената покривка.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.3

1. Стопанисването на гори, представляващи ВКС 4.3. трябва да е насочено към ограничаване опасността от развитие на ерозионни процеси.
2. Планирането и стопанските дейности в ГВКС се съобразяват с ВКС 4.3. Като общи препоръки за лесовъдска намеса могат да се посочат:

В горите с решаващо противоерозионно значение:

- ✓ Да се използват лесовъдски системи, осигуряващи постоянно покритие на горските територии с гора, като пълнотата на насажденията не се намалява под 0.5;
- ✓ Да се водят предимно отгледните и санитарни сечи;
- ✓ Когато пред насаждение от списъка на ГВКС 4.3 са поставени допълнително една или повече цели (напр. курортни гори), лесовъдските мероприятия трябва да постигнат баланс между тях, но като приоритет остава осигуряване на противоерозионната функция;
- ✓ Подпомага се създаването и поддържането на смесени насаждения с неравномерна пространствена структура;
- ✓ При много стръмни терени (31-45°) не се водят голи сечи и краткосрочно постепенни сечи;
- ✓ При каменливи и урвести терени (над 45°) да не се провеждат стопански мероприятия;
- ✓ При извеждането на сеч да се използват техника и технологии, с които в минимална степен се нарушава растителната и почвената покривка;
- ✓ При нужда се провеждат залесителни мероприятия, като с предимство се използва коренната горскодървесна растителност;

В горите с решаващо значение против формиране на срутища и сипеи:

- ✓ Не се допуска извеждането на сечи;
- ✓ Провеждат се мероприятия за подпомагане на допълнително настаняване на растителност;

✓ Предвиждат се мероприятия за заздравяване устойчивостта в основата на склона при водни течения (включва изграждането на технически съоръжения за формиране на профил на равновесие).

3. Да се определят и картират пътищата и временни складове, които имат нужда от рехабилитация. След провеждането на дърводобива задължително се извършват необходимите възстановителни мероприятия, съобразно нарушенията на терена.

4. Да се разработят планове или правила за рехабилитация на нарушени или други територии, заплашени от ерозия и/или, в които мониторингът показва повишени нива на ерозия.

5. Препоръчва се провеждане на обучение на персонала, участващ в горскостопанските мероприятия, което трябва да го запознае с ограниченията предизвикани от наличието на ВКС и мерките за неговото опазване.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.3

1. Препоръчително е да се осъществят контакти и консултации със специалисти от РИОСВ.

2. За горите с решаващо противоерозионно значение да се извършва два вида мониторинг – краткосрочен и дългосрочен:

✓ краткосрочен – наличие на прояви на съвременна ерозия (засегната площ). Наблюдение – всяка година;

✓ дългосрочен – правят се измервания на мощността на почвения профил и мъртвата горска постилка (МГП). Наблюдение – през 10 г.

3. За горите с решаващо значение против формиране на срутища и сипеи се отчита динамиката на следните параметри:

✓ При формиран сипей се отчита обема на отложените материали;

✓ Площна динамика на свлачището;

✓ Площна (обемна) динамика на зоната на разрушаване;

✓ Наблюденията се извършват всяка година.

ВКС 4.4. ГОРИ, КОИТО ПРЕДСТАВЛЯВАТ БАРИЕРА ЗА РАЗПРОСТРАНЕНИЕТО НА ПОЖАРИ

За ГВКС се приемат всички широколистни гори разположени между иглолистни насаждения, между иглолистни насаждения и населени места, между иглолистни насаждения и земи с различно селскостопанско ползване, имащи ширина на насаждението минимум 100 м. И максимум 250 м. И състав включващ всички широколистни видове без бреза, акация и топови култивари.

На територията на ТП ДГС „Смолян“ като гори, представляващи бариера за разпространение на пожари са определени: 4:а, ж; 5:ж,з; 7:ж, к; 8:о; 14:и, л; 29:о; 33:в, е; 34:г, е; 38:а, г; 48:ж-к, м,н; 49:б, д; 50:ж; 52:з,и; 53:т; 55:л; 59:в; 60:в,г, ж; 61:а, ж, н, п,р; 63:л; 89:с, ц, а1, и1; 91:н; 92:у,ф; 96:с1; 98:а, ш; 102:д, к, о; 103:ж; 104:в, и, о,п, я; 133:а, в; 134:а,б, г,д, ж,з, к,л, с; 135:и, м, о-р, ю; 137:в,г, ж; 138:м, р; 139:з; 141:а-д, з, к, м, х, ч; 142:б,в, е; 143:ж,з, р; 147:л, у, ц; 148:б; 149:б; 150:к, п; 151:в,г, к, у; 152:б1, г1, ж1-и1, н1; 153:д, к,л, р, р1, ш1; 154:о, т, х-ч, щ-ю; 155:е,ж, л, р; 156:е, к, м,н, р, д1; 157:в; 158:а, з, о, я, г1, ж1, х1, г2; 159:в, е, з, п; 160:а, о,п; 161:д,е, м, п, з1; 162:л1; 164:л, п, ф, д1, и1, л1, б2, д2, ж2, л2; 165:и, м, а1; 166:в-д, з, о, а1, д1, ж1, и1; 167:ф1; 168:б,в; 171:л; 179:о, ц, ю, е1, у1; 180:т; 181:ш; 182:щ-ю, б1, р1; 185:щ; 186:ц; 187:е1; 188:е, м,н; 197:и; 199:в; 201:а,б, е; 202:в, д; 203:д; 204:в,г; 205:а, в; 206:а, г, ж; 207:е,ж; 208:в, и; 209:а; 1018:з;

1019:б,в; 1020:а,б, г,д; 1021:а,б; 1022:а, г,д, ф; 1023:а, д; 1024:з; 1026:г,д, м; 1027:б, г, з, м; 1028:з; 1030:е,ж, л,м; 1033:в; 1034:е, м; 1035:в, е; 1104:з1; 1108:а; 1109:в; 1144:в, д; 2012:а, е,ж, ф,х, щ; 2013:д,е, с; 2014:а,б, ж, н-п, т; 2015:с, ц-ш, я, в1, д1,е1, и1; 2016:к; 2017:н, р; 2018:ж; 2020:в, д, з; 2021:и, н, р; 2022:д,е; 2023:з; 2054:а, г,д, п-с, п1; 2055:г-з, с, ю; 2056:а,б, е, з, к, р; 2057:з, к, о, т, х, в1; 2058:л, н, п, ч, е1; 2059:з, к,л, о; 2060:в, е; 2061:з-л, п; 2066:а,б, м, т,у; 2067:а-д, ж,з, л,м, о-р, ю; 2068:а, в-д, ж; 2069:б,в, е, з, м,н, з1, о1, т1; 2070:д, ж, и, л, н, т, ф,х, в1; 2071:а, е, з1, м1,н1, р1; 2072:в, ю; 2073:д; 2074:г; 2075:а, г, м-о, с, щ-я, в1, е1, и1, о1, х1, щ1; 2077:а, ж, л, т; 2078:в,г, л, о; 2079:а, и, л, р; 2081:а, ж, к, о, ф; 2082:л, о,п, ц, щ, б1, к1, м1; 2089:б; 2090:з; 2091:в, к; 2092:т, я, а1; 2096:б; 2097:ж; 2098:в; 2099:е; 2100:ж, л, о; 2103:а, е, и-л, п, ш, д1, н1; 2104:п, ф, в1; 2105:л; 2106:а, з, л, н, п, т, щ, а1; 2107:а, д; 2108:х, щ; 2109:ч; 2111:т, к1, ш1; 2115:г,д, ж, л, ф, ч; 2116:и-к, м, х, д1, р1, у1-х1; 2117:в, ж, п; 2118:б-г, ж, л-р, т, ц, ю, ж1, к1; 2119:е, з; 2120:а, в, л,м, у, ц; 2121:б-д; 2122:а, в, к,л, о-р; 2124:б,в, д-з, к, н,о, с; 2125:е, к, н, т, ц, е1,ж1, о1, у1; 2126:а-в, м, п; 2127:а,б, ж,з; 2128:а,б, ж; 2129:а, в, е, и; 2130:а-д, м; 2131:а, в-е, з,и; 2132:б,в; 2133:а, д, з,и, л,м; 2134:а, г-ж, и-к; 2135:е,ж, и; 2136:и, т, ф, ч; 2137:х; 2138:в, ж,з, к,л, о, я; 2139:в, д, ж-к; 2140:г, е, з; 2141:з, л,м; 2142:г; 2143:к,л; 2144:е; 2145:з, к; 2146:б, д-ж; 2147:д, ж-и; 2148:а,б, к, о; 2149:б, г,д, ж, м, т, ю, в1, д1; 2150:в; 2151:д, з, л, п; 2152:в,г, ж, о, р; 2153:б, д, ж; 2154:д, з, к; 2155:в, е,ж, л-н; 2156:е,ж, к; 2157:г-ж; 2158:б,в, д,е, з-к; 2159:ж, к; 2160:в-е, и-н, п,р, т,у; 2161:ф, ш, д1; 2162:д, н, з1, л1, о1; 3093:т; 3105:г; 3109:д,е, л, н, ц, ю, а1, е1; 3110:р, у; 3111:ж, р, т, х, ш; 3120:в; 3130:л,м; 3138:л, с; **с обща площ: 3532.5 ха**

ЗАПЛАХИ:

1. Изсичането на ивиците широколистни гори в иглолистни масиви.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.4

1. Да не се допуска фрагментация на тези гори. Насажденията с отворен склоп или гори в които е воден дърводобив с висока интензивност са по-предразположени към пожари, тъй като създават предпоставки за увеличаване на тревното и храстовото покритие.

2. В наличните ивици широколистни гори да се запази и поддържа широколистния състав на гората. При стопанисването им да не се допуска понижаване на пълнотата под 0.7 върху цялата площ на ГВКС 4.4. При възобновителните сечи да се използват лесовъдски системи, които подпомагат създаването на групова структура.

3. При липса на подобни ивици да се планира създаването на буферни зони от пожароустойчиви дървесни видове с подходящи схеми на залесяване.

4. Да се разработят планове за борба с пожарите, които включват стандартни оперативни процедури за борба с пожарите и обучение на персонала, съгласно горското законодателство в страната.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.4

При тази ВКС се извършва мониторинг за честотата и площното разпространение на запалванията и пожарите в горскостопанската единица.

ВКС 4.5. ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА СЕЛСКОСТОПАНСКИТЕ ДЕЙНОСТИ (ЗЕМЕДЕЛИЕ, РИБНИ ЗАПАСИ) И ЗА ЗАЩИТАТА НА ИНФРАСТРУКТУРНИТЕ ОБЕКТИ

Всички гори с критично въздействие върху горските функции, от които зависят земеделието, състоянието на рибните запаси, защитата на инженерни съоръжения са ГВКС, когато представляват:

1. Ивично разположени гори, в съседство с обработваеми земи, създадени или функциониращи като полезащитни горски пояси, когато широчината на горската ивица не е по-голяма от 100 м;

2. Крайречни гори доминирани от различни представители на род *Salix* по брега на река Дунав и нейните острови, заливани при високи водни стоежи на реката, както и по бреговете на реките Марица, Тунджа, Места, Струма, Арда, Лом, Цибрица, Огоста, Скът, Искър, Янтра, Вит, Съзлийка, Стряма, Осъм, Русенски Лом, Камчия, Велека, Резовска (Българския бряг).

3. Гори създадени за защита на инженерни съоръжения.

За територията на ТП ДГС “Смолян” не са идентифицирани гори, които да отговарят на определението за ВКС 4.5, свързани със защита на инженерни съоръжения.

ВКС 5. ОСНОВНИ ПОТРЕБНОСТИ НА НАСЕЛЕНИЕТО. МЕСТА И РЕСУРСИ ОТ ФУНДАМЕНТАЛНО ЗНАЧЕНИЕ ЗА ЗАДОВОЛЯВАНЕ НА ОСНОВНИТЕ ПОТРЕБНОСТИ НА МЕСТНИТЕ ОБЩНОСТИ И КОРЕННОТО НАСЕЛЕНИЕ (ВКЛ. ПОМИНЪК, ЗДРАВЕ, ХРАНА, ВОДА), ИДЕНТИФИЦИРАНИ С ТЯХНО УЧАСТИЕ).

Тази ВКС се различава от биологичните и екологични стойности по участието на местните общности в ползването и управлението на гората. При определянето и трябва да се оцени потенциалната зависимост на местното население от ресурсите, които им дава гората.

Една гора може да има статут на гора с ВКС, ако местните общности получават от нея жизненоважни горива, храни, фураж, лекарства, или материали за строителството, без да имат леснодостъпни алтернативи за тяхното набавяне. В такива случаи високата консервационна стойност изрично се определя като една или повече от тези основни потребности. Ако хората от някоя общност получават приходите си единствено от дадена гора и нямат алтернативен източник на доходи, то тази гора има ВКС.

Съгласно националното ръководство за определяне на ГВКС, в България следните ресурси могат да характеризират ВКС 5, според нивото на зависимост на местното население от тях, наличието на лесно достъпни заместители и взаимодействието с други ВКС:

- Дърва за огрев и битови нужди
- Паша и фураж – сено и листна маса
- Гъби
- Други недървесни продукти – лечебни растения, горски плодове, охлюви, продукти от лов и други (недървесни горски продукти, с които може да се търгува, включително уловени животни, смоли, плодове, и т.н.)
- Водоснабдяване (вода за пиене и за всекидневни нужди – виж ВКС 4.1)

Територията на ТП ДГС “Смолян” обхваща землищата на селищата в община Смолян.

Всички селища на територията са централно водоснабдени, електрифицирани, с телефонна мрежа и изградена пътна мрежа до всяко селище.

В община Смолян добре развити са секторите строителство и особено – туризъм, поради подходящите природни дадености и близостта на курорта Пампорово.

Горите на територията на стопанството са с висока лесистост – над 90% от територията са залесени площи. По данни на общината на територията на ТП ДГС “Смолян” в горския сектор са заети около 15% от населението в района, които работят в горското стопанство, дърводобива и дървопреработката. Макар и нисък % на заетите в сектора, горското стопанство и дървопреработването осигуряват доходи на много домакинства в общината. Съществуват 10-15 местни дърводобивни фирми, които са ангажирани в ползванията от горите на горското стопанство.

Може да се каже, че основната част от население на територията на ТП ДГС “Смолян” се отоплява с дърва, което говори за важността на този ресурс за района. За последните две години на местно население по тарифа на корен са предоставени 20 369 м³ – дърва за огрев и 212 м³ – строителна дървесина, а продадените дърва за огрев на местно население по ценоразпис от временен склад са 480,20 м³.

По такъв начин ТП ДГС “Смолян” задоволява значителна част от нуждите на домакинствата с дърва за огрев и за бита. През последните години има голям ръст в добива на дърва за огрев от местно население, поради голямото количество пострадала дървесина от абиотични и биотични фактори.

Ползването на пашата се разпределя след съгласуване с кметствата за нуждите на местното население по подадените списъци с броя глави добитък по землища в съответствие с допустимото ползване по ГСП. Поради намаляване на стадата на територията на горското стопанство, обаче, за предходните години за паша са заявявани и определяни за ползване средногодишно около 5% до 10% от предвидените за целта по ГСП площи.

Списък на разрешената за паша площ и брой добитък по стопански участъци за горските територии – държавна собственост в териториалния обхват на дейност на ТП ДГС „Смолян“:

Горскостопански участък	Обща площ ха	Забранена за паша площ, ха	Разрешена за паша площ, ха	% разрешена от общата площ на ГСУ	Добитък	
					Едър, броя	Дребен, броя
ГСУ „Смолян”	5967,5	1698,9	4268,6	71,5	3628	17492
ГСУ „Мугла”	4646,0	1439,5	3206,5	69,0	2705	13024
ГСУ „Пампорово”	1595,9	797,3	798,6	50,0	669	3228
ГСУ „Устово-Момчиловци	4765,3	650,6	4114,7	86,3	3616	17587
Общо за ДГС	16974,7	4586,3	12388,4	73,0	10618	51331

Местното население има традиции да събира в горите недървесни продукти с цел подпомагане на доходите си. Събираните незначителни количества плодове и билки са за лично ползване, а останалата част предават на изкупвателните пунктове.

Регистрирани изкупвателни пунктове за билки, гъби и горски плодове на територията на стопанството са:

- ✓ **„Верона трейд“ ЕООД**
- ✓ **„Ниагара Фунги – Илия Илиев“ ЕООД**
- ✓ **„Фунгороси“ ЕООД**
- ✓ **„Фууд България и Ко“ ЕООД,**
- ✓ **„Фунгоробика България“ ООД**

От гледна точка на ловните дейности, те се извършват съгласно одобрени Ловоустройствени проекти за цялата територия. На територията на ТП ДГС „Смолян“ има две ЛСД – „Сокол“, гр.Смолян с дружинки ЛД „Смолян“, „Устово“, „Райково“, „Момчиловци“, „Турян“, „Мугла“ и ЛСД „Глухар“, с.Славейно с дружинки „Стража“, „Търън“. Дивечовият състав на територията на стопанството е разнообразен, обхващащ видовете: благороден елен, елен лопатар, сърна, муфлон, дива свиня, див заек, катерица, лисица, бялка, черен пор, язовец, дива котка, златка, видра, невестулка, яребица, пъдпъдък, гривек, гургулица, гугутка. Във връзка с ловните дейности ловните дружинки са в преки взаимоотношения с ТП ДГС „Смолян“. При извършване на горскостопански дейности в излетните дни за лов, служителите на ТП ДГС „Смолян“ уведомяват председателите на съответните дружинки, за да се съгласуват дейностите и не пречат една на друга.

Развитите туризъм, земеделие и търговия в района, както и проведените консултации с кметствата, дърводобивни фирми, представители на местното население в региона, показват също, че местното население не е безалтернативно по отношение ползванията и приходите от горите и поради това може да се смята, че ВКС 5 не се проявява на територията на ТП ДГС „Смолян“.

Социалните функции на горите на територията на ТП ДГС „Смолян“ са големи и от особено значение за местното население по всички точки от определението за ВКС 5, но съгласно изискванията за тази категория, и от получените мнения и данни на местните власти и заинтересовани страни, може да се направи извода, че няма критична зависимост и безалтернативност на местното население по отношение на който и да е от елементите на ВКС 5 на територията на ТП ДГС „Смолян“.

ЗАПЛАХИ:

1. Браконьерство.
2. Замърсяване с битови отпадъци или химически вещества.
3. Изкореняване и повреда на растителните индивиди.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 5

Като общи препоръки за управлението на горите в ТП ДГС „Смолян“ с цел съхраняване на социалната им значимост може да се каже:

➤ Поради високата степен на зависимост на местното население от дърва за огрев и битови нужди, ръководството на ТП ДГС „Смолян“ трябва да предвиди и за в бъдеще

добив на необходимите количества дърва за предлагане на местното население, без да бъде превишавано, обаче предвиденото по ГСП количество;

- Да се ползват възможностите за допълнителни приходи от събиране на такси по съответните тарифи за ползване на недървесни горски продукти и извършване на туристически дейности в земите от горския фонд;

- Да не се извършват залесявания с не-типични и не-местни видове;

- Мероприятията да се провеждат равномерно по цялата територия на горскостопанските единици;

- Да не се превишават по обем и интензивност ползванията определени по ГСП.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 5

Като общи препоръки за мониторинг на горите в ТП ДГС “Смолян” с цел съхраняване на социалната им значимост може да се каже:

- Веднъж на 5 години да се извършва консултация с местната власт и населението за проверка социалната значимост на ресурсите на територията на ТП ДГС “Смолян” съгласно определението за ВКС 5;

- Ежегодно да се извършва контрол по дейностите предвидени в ГСП, като те се съобразяват с препоръките и указанията за стопанисване на ресурсите, свързани с ВКС 5.

ВКС 6. КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ. МЕСТА, РЕСУРСИ, МЕСТООБИТАНИЯ И ЛАНДШАФТИ ОТ ГЛОБАЛНО ИЛИ НАЦИОНАЛНО КУЛТУРНО, АРХЕОЛОГИЧНО ИЛИ ИСТОРИЧЕСКО ЗНАЧЕНИЕ, И/ИЛИ ОТ КРИТИЧНО (НЕЗАМЕНИМО) ЗНАЧЕНИЕ ЗА ТРАДИЦИОННАТА КУЛТУРА НА МЕСТНИТЕ ОБЩНОСТИ И КОРЕННОТО НАСЕЛЕНИЕ, ИДЕНТИФИЦИРАНИ С ТЯХНО УЧАСТИЕ, ВКЛ. КУЛТУРНО, ЕКОЛОГИЧНО, ИКОНОМИЧЕСКО ИЛИ РЕЛИГИОЗНО/ДУХОВНО ЗНАЧЕНИЕ.

Една гора може да се обяви за ГВКС, ако притежава или осигурява стойности, без които местната общност би претърпяла драстична промяна в културата, или за които общността няма алтернатива. Съгласно нормативната уредба в страната около 40 000 обекта на културно-историческото наследство в България имат статут на паметник на културата. Част от тях попадат в гори или са тясно свързани с горски територии.

Такива ГВКС в България, съдържащи ВКС 6, са всички:

1. Горски територии в 500 м ивица около религиозните обекти от Приложение 7;

2. Горски територии в 100 м ивица около манастири и други религиозни обекти извън Приложение 7 (църкви, параклиси, оброчища, аязма, текета и др.), древни светилища, окултни средища, археологически паметници и разкопки и др. места важни за съхраняване на духовността, традициите, историческата и културната памет, определени при консултациите с местните хора;

3. Горски територии в 100 м ивица около територии, традиционно свързани с провеждането в тях на събори, надпявания и други мероприятия, важни за съхраняване на културното наследство и националните традиции, определени при консултациите с местните хора;

4. Горски територии в границите на обекти на недвижимото културно наследство (паметниците на културата) или в техните охранителни зони;

5. Горски територии непосредствено разположени (в 30 м. ивица/ по 15 м от всяка страна на пътеката) по протежение на официално маркирани туристически маршрути и немаркирани, но често използвани туристически пътеки.

6. Горски територии в 50 м. ивица около туристически обекти, както и горски територии с изключителна естетическа и рекреационна стойност (вкл. единични дървета или малки групи дървета – напр. вековни или забележителни дървета), чешми, беседки, образователни маршрути, и др. важни за туризма и образователни места определени при консултациите с местните хора и активни в района туристически групи, сдружения и компании.

На територията на ТП ДГС „Смолян“ са установени горски територии, отговарящи на изискванията на т.2 и т.4 в определението по ВКС 6 към националното ръководство за определяне на ГВКС.

2. Горски територии в 100 м ивица около манастири и други религиозни обекти извън Приложение 7 (параκληси, оброчища, аязма, текета и др.), древни светилища, окултни средища, археологични паметници и разкопки и др. места, важни за съхраняване на духовитостта и традициите, историческа и културна памет, определени при консултации с местните хора;

Параκληси:

- ✓ „Възнесение Господне” (отдел 2054д)
- ✓ Св.Пантелеймон (отдел 2039)
- ✓ Св. Неделя (отдел 2039)
- ✓ Св.Св.Константин и Елена (отдел 2032)
- ✓ Св.Троица – м.Боже име (отдел 2013р)
- ✓ Св.Илия (отдел 138х)
- ✓ Св.Елисей (отдел 100ж)
- ✓ Св.Дух (отдел 134а)
- ✓ Св.Архангел Михаил
- ✓ Св.Спас (отдел 3109м1)
- ✓ Св.Никола (отдел 3105у)
- ✓ Св.Неделя (отдел 3100м);
- ✓ Св.Св.Костадин и Елена (отдел 3105);
- ✓ Св.Димитър;
- ✓ Св.Пантелеймон (отдел 3139ф);
- ✓ Св.Архангел;
- ✓ Св.Констатин;
- ✓ Св.Георги (отдел 3110ч);
- ✓ Св.Дух (отдел 3091п);
- ✓ Св.Панталеймон (отдел 3101);

/посочени са независимо от собствеността върху горите/

4. Горски територии в ивица от 100 м около територии, традиционно свързани с провеждането в тях на събори, надпявания и други мероприятия, носещи стойност за съхраняване на културното наследство и националните традиции посочени в приложения списък по Приложение 7.

Чешми:

- ✓ „Балиевата вода”, на Гергьовден хората се мият за здраве през годината.

Екопътеки:

- ✓ „Каньона на водопадите”
- ✓ „Торнал е Тодю”
- ✓ Смолянски езера – връх Снежанка
- ✓ Огледалото – Рибката

На територията на ГТУ „Пампорово“ се провежда традиционният национален събор – Събор на народното творчество и животновъдство „Рожен”.

Места за палене на огън и къмпирание:

I ГСУ – СМОЛЯН

1. Екопътека – кв. Средок – резерват Сосковчето – отдел/подотдел 36 „в”;
2. Екопътека – кв. Средок – резерват Сосковчето – отдел/подотдел 36 „к”;
3. Екопътека – кв. Средок – резерват Сосковчето – отдел/подотдел 48 „з”;
4. Екопътека – кв. Средок – резерват Сосковчето – отдел/подотдел 48 „и”;
5. В ССФ до езеро „Рибката”;

II ГСУ – МУГЛА

1. Местността Равната гора – ССФ /в близост до отдел 1001 „а”;
2. Местността Касъка – ССФ /в близост до отдел 1104 „з”;
3. Главен път за с. Мугла /в съседство с подотдел 1028 „б”/;
4. Главен път за с. Мугла – местността Новак – ССФ /в близост до отдел 1026 „1”;
5. Отдел/подотдел 1102 „и” – Старата фурна;
6. Местността Меча поляна – ССФ /в близост до отдел 1033 „5”;
7. Местността Йозере – ССФ /в близост до отдел 1042 „е”;
8. Местността Чамла – ССФ /в близост до отдел 1003 „м”;
9. Отдел 1073 „и” – Новият мост;
10. Местността Гьолджука – ССФ /в близост до отдел 1071 „2”;

III ГСУ – ПАМПОРОВО

1. Хижа „Смолянски езера” – ССФ;
2. Параклис „Св. Дух” – местността Смолянски езера;
3. До ресторант „Рожен”;
4. Чекичевата чешма в местността Крива река – отдел/подотдел 3082 „с”;
5. В ССФ до езеро „Лагера”;
6. Параклис „Св. Спас” – местността Падала – отдел/подотдел 3109 „м1”.
7. Юруквата чешма – местността Смолянски езера – отдел/подотдел 3089 „к”.

IV ГСУ – УСТОВО – МОМЧИЛОВЦИ

1. Ловна хижа „Венкова вила” – отдел/подотдел 2059 „1”;
2. Миховската вода – ССФ /в близост до отдел 2052 „е”;
3. Хижа „Момчил юнак” – отдел/подотдел – 2052 „я”; „г1”; „д1”;
4. Хижа „Ахматица” – ССФ /в близост до отдел 2083 „е”;
5. Местността Дерин кедик – отдел 2102 „б” – 1 брой;

6. Ловна хижа „Бурето” – отдел/подотдел 2118 „а”;
7. Местността Ловната хижа – отдел 2122 „т”;
8. Параклис Св.Св.Константин и Елена - ССФ /в близост до отдел 2032 „ю”;
- 9.Местност „Общината“ - ССФ /в близост до отдел 2038 „б”;
- 10 Параклис „Всички Светии” – до отдел/подотдел 2044 „б2”.

Горски територии, с решаващо значение за съхраняване културни ценности и традиции, религиозна и етническа идентичност, включват отдели и подотдели: 35:в; 36:п-с, 2, 3, 4, 5; 48:ж-и, м-о, 12; 49:е; 100:е-з, 9; 104:м, п; 134:а; 139:а; 1027:б; 2012:р, б1; 2013:п; 2028:л-н; 2029:ч, ш; 2032:ю; 2039:в1; 2040:а; 2052:е, я; 2054:р; 2055:в; 2059:г; 2102:в; 2117:в; 2154:р; 2155:в; 3026:ж; 3033:г; 3082:ю, 7; 3089:б, д,е; 3090:а, г, п,р; 3095:к,л, п; 3098:к1; 3099:в-е, з, л; 3100:а, в, к,л, у,ф, ц,ч; 3101:м1, о1; 3105:т-ф; 3109:г, м1; 3110:ч; 3139:т; с обща площ: 320.1 ха

ЗАПЛАХИ:

1. Изчистване на насажденията от мъртва и биотопна дървесина, в т.ч. дървета с хралупи, единични и групи със стари дървета.
2. Залесяване на естествени открити пространства.
3. Антропогенна фрагментираност на територията.
4. Пожари.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 6

1. Стопанисването да се извършва съобразно режимите на обектите на недвижимото културно наследство (паметници на културата), определени в техните заповеди, когато има такива.

2. Препоръчително е в горите, определени като ВКС 6 да не се провеждат стопански мероприятия с изключения на сечи за отстраняване на опасни за безопасността на хората дървета.

3. Ако все пак се вземе решение за провеждане на лесовъдски мероприятия същите се съгласуват с представители на местните общности и експерти (културолози, историци, експерти по туризма и др.) за да се определят и запазят ключовите естетически характеристики на гората. Не се планират и провеждат мероприятия, водещи до промяна на ландшафта, облика на местностите и понижаване стойностите на гората като ВКС 6. Да не се извършват сечи (напр. голи сечи, краткосрочно-постепенни сечи, възобновителни сечи с голяма интензивност), които биха намалили естетическия облик на гората в близост до важните за културата, традициите и туризма места. **Особено внимание трябва да се обърне на запазване и по възможност подобряване на естетическите и защитни функции на гората чрез запазване на мъртви стоящи и лежащи дървета, живи единични и групи дървета с интересни интериорни качества, дървета с хралупи, стари дървета и др.).**

4. През туристическите сезони и периодите на провеждане на традиционните събори, панаири или културни, исторически, религиозни мероприятия на местното население, в отделите на провеждането им да не се извършват дърводобивни, извозни и други горскостопански дейности, нарушаващи духа и спокойното протичане на мероприятията.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 6

1. Да се извършва проверка дали ГВКС запазва критична значимост съгласно определението за ВКС 6 през пет годишен период (консултации с представители на местните общности и експерти (културолози, историци, експерти по туризма и др.).

2. Ежегодно да се извършва контрол по спазването на режимите на обектите на недвижимото културно наследство (паметници на културата), определени в техните заповеди.

3. Ежегодно да се извършва контрол по дейностите предвидени в горскостопанските планове и съобразени с препоръките и указанията за стопанисване на определените ВКС 6.

4. Препоръчително е мониторингът да включва и документална проверка и снимков материал.

№	Тип горски екосистеми		Директива 92/43/ЕЕС	Обща площ по тип екосистема, ха	Подотдели и площи на представителни образци. Обща площ на образците (не по-малка от 10%), ха	% от общата площ на типа екосистема	Подотдели и площи на гори във фаза на старост (ГФС). Обща площ на ГФС(не по-малко от 5%), ха	% на ГФС от общата площ на типа гора
1	Бял борови гори	естествени бял борови гори	91CA	1691.1	16а (11,6ха), 17а(1,8),176(20ха), 18а (7.1ха), 21ð(3.7ха), 24в(3.9ха), 48а(2,6ха), 48б(1,6ха), 48е(6,2ха), 48л(12,2ха), 49а(9.3), 50г(4,1ха), 50л(1,3ха), 172а(15,6ха), 175в(11,7ха), 190е1(11,3ха), 1003м(1,4ха), 1068е(4,4ха), 1068ж(19,3ха), 1068з(1,5ха), 1069е(12,2ха), 1080г(0,7ха), 1082н(0.9ха), 1083г(1,2ха),1085в(11,3ха),1085е(16,3ха), 1086г(11,3ха), 1141о(1,4ха), 2116н1(2,3ха) - обща площ 208,2ха	12,31%	17а(1,8),18а(7,1),48а(2,6ха), 48л(12,2ха), 49а(9,3ха), 1085в(11,3ха), 1085е(16,3ха), 1086г(11,3ха)-обща площ 71,9ха	4,25%
2	Чер борови гори	естествени гори от черен бор	9530	651.6	91м(4,2ха), 91р(1.3ха), 99г(9,4ха), 103г(7,5ха), 103ð(2,7ха), 103з(7,0ха), 103и(6,7ха), 103т(5,5ха), 103у(1,4ха), 103х(2,2ха),103ц(2,3ха), 103я(2,1ха), 103в1(1,2ха),103ж1(4,3ха), 135г(8,1ха),1066о(6,9), 1066ш(2,6ха), 1074з(10,4ха), 1138а(1,3ха), 1138б(5,5ха), 2022л(1,2ха), 2022н(2,1ха), 2022с(2,0ха), 2023к(1,6ха), 2024о(1,3ха), 2031ф(1,2ха), 2031ц(2,6ха), 2031ч(1,2ха), 2033р(0,6ха), 2034к(0,6ха), 2035н(0,5ха)- обща площ 107,5 ха	16,50%	1066о(6,9),1066ш(2,6ха), 1074з(10,4ха) - обща площ 19,9 ха	3,05%

3	Смърчови гори	естествени смърчови гори	9410	5530.1	5е(4,5ха), 7з(7,0ха), 8е(12,3ха), 8м(3,0ха), 8н(10,5) 8р(10,1ха), 9д(19,5ха), 10а(5,9ха), 10и(3,1ха), 12а(5,5ха), 12б(5,4ха), 13а(3,5ха), 13б(11,4ха), 13д(6,9ха), 14а(3,1ха), 14е(4,8ха), 14м(4,7ха), 14з(2,3ха), 14ж(7,9ха), 18е(4,9ха), 19а(8,4ха), 20а(2,6ха), 21а(9,9ха), 37а(2,5ха), 39а(22,4ха), 39и(4,3ха), 39п(2,5ха), 40ш(0,4ха), 42б(2,8ха), 44е(4,3ха), 44з(4,3ха), 49в(3,0ха), 50а(3,0ха), 50д(13,2ха), 50н(3,8ха), 51з(1,9ха), 59ж(5,4ха), 62а(8,4ха), 62н(2,6ха), 63м(11,6ха), 200б(14,9ха), 1004в(3,0ха), 1004е(13,4ха), 1004д(15,6ха), 1008в(4,0ха), 1009а(1,7ха), 1009б(1,8ха), 1009з(4,7ха), 1009л(0,9ха), 1011з(1,5ха), 1012б(14,1ха), 1013в(2,2ха), 1013ж(1,0ха), 1014б(15,4ха), 1014е(21,5ха), 1014з(0,3ха), 1014к(2,8ха), 1014м(18,9ха), 1014н(3,7ха), 1014о(1,4ха), 1016а(3,2ха), 1016в(4,5ха), 1016з(8,2ха), 1016е(22,5ха), 1016з(1,4ха), 1016к(3,2ха), 1017б(11,2ха), 1017з(2,6ха), 1017ж(10,8ха), 1017к(16,9ха), 1017л(4,4ха), 1018б(1,5ха), 1018з(1,9ха), 1018д(20,5ха), 1018е(7,7ха), 1018ж(1,7ха), 1020к(3,0ха), 1020л(1,2ха), 1020р(1,8ха), 1021з(1,5ха), 1021и(2,9ха), 1023в(12,6ха), 1027л(0,8ха), 1028к(4,3ха), 1030к(5,5ха), 1034з(2,8ха), 1035д(1,8ха), 1037а(15,0ха), 1042у(2,6ха), 1067е(7,2ха), 1069з(8,8ха), 1074д(24,3ха), 1084д(14,4ха), 1085д(11,5ха), 1101м(0,2ха), 1103д(4,7ха), 1106о(17,8), 1107к(12,8ха), 1107л(3,6ха), 1108в(7,2ха), 1108д(7,3ха), 1139к(1,5ха), 2035р(0,4ха), 2052б(2,9ха), 2087а(1,4ха), 2087з(4,7ха), 2087м(2,5ха), 2087о(3,0ха), 2087п(1,6ха), 3078в(15,4ха), 3079з(2,0ха), 3087м(0,3ха) - обща площ 729,9ха	13,20%	5е(4,5ха), 7з(7,0ха), 8е(12,3ха), 8м(3,0ха), 8н(10,5), 8р(10,1ха), 9д(19,5ха), 10а(5,9ха), 10и(3,1ха), 12а(5,5ха), 12б(5,4ха), 13а(3,5ха), 13б(11,4ха), 13д(6,9ха), 14а(3,1ха), 14е(4,8ха), 14з(2,3ха), 14ж(7,9ха), 14м(4,7ха), 18е(4,9ха), 19а(8,4ха), 20а(2,6ха), 21а(9,9ха), 37а(2,5ха), 39а(22,4ха), 39и(4,3ха), 39п(2,5ха), 40ш(0,4ха), 42б(2,8ха), 44е(4,3ха), 44з(4,3ха), 49в(3,0ха), 50а(3,0ха), 50д(13,2ха), 50н(3,8ха), 51з(1,9ха), 59ж(5,4ха), 62а(8,4ха), 62н(2,6ха), 63м(11,6ха), 200б(14,9ха), 1012б(14,1ха), 1013б(2,2ха), 1013ж(1,0ха), 1014б(15,4ха), 1014е(21,5ха), 1014з(0,3ха), 1014к(2,8ха), 1014м(18,9ха), 1014н(3,7ха), 1014о(1,4ха), 1016а(3,2ха), 1016в(4,5ха), 1016з(8,2ха), 1016е(22,5ха), 1016з(1,4ха), 1016к(3,2ха), 1017б(11,2ха), 1017з(2,6ха), 1017ж(10,8ха), 1017к(16,9ха), 1017л(4,4ха), 1018б(1,5ха), 1018з(1,9ха), 1018д(20,5ха), 1018е(7,7ха), 1018ж(1,7ха), 1020к(3,0ха), 1020л(1,2ха), 1020р(1,8ха), 1021з(1,5ха), 1021и(2,9ха), 1023в(12,6ха), 1027л(0,8ха), 1028к(4,3ха), 1030к(5,5ха), 1034з(2,8ха), 1035д(1,8ха), 1037а(15,0ха), 1084д(14,4ха), 1085д(11,5ха), 1103д(4,7ха), 1108д(7,3ха), 1139к(1,5ха), 2052б(2,9ха), 2087а(1,4ха), 2087з(4,7ха), 2087м(2,5ха), 2087о(3,0ха), 2087п(1,6ха), 3078в(15,4ха), 3079з(2,0ха), 3087м(0,3ха) - обща площ 598,3ха	10,82%
---	---------------	--------------------------------	------	--------	--	--------	--	--------

4	Елови гори	естествени елови гори	91BA	1001.9	20в(8,5ха), 32е(13,6ха), 34а(15,8ха), 35в(19,4ха), 35з(14,3ха), 35д(2,6ха), 36р(4,2ха), 36с(16,2ха), 60б(8,4ха), 173а(15,9ха), 173б(20,0ха), 173е(12,3ха), 174в(18,0ха), 175а(17,8ха), 176б(24,5ха), 200в(3,3ха), 1140о(5,0ха), 3079а(1,8ха), 3079б(1,1ха) - обща площ 222,7ха	22,23%	20в(8,5ха), 32е(13,6ха), 34а(15,8ха), 35в(19,4ха), 35з(14,3ха), 35д(2,6ха), 36р(4,2ха), 36с(16,2ха), 60б(8,4ха), 173а(15,9ха), 173б(20,0ха), 173е(12,3ха), 174в(18,0ха), 175а(17,8ха), 176б(24,5ха), 200в(3,3ха), 1140о(5,0ха), 3079а(1,8ха), 3079б(1,1ха) - обща площ 222,7ха	22,23%
5	Смесени иглолистни и иглолистно-широколистни гори	естествени гори		576.9	15д(13,6ха)32в(4,0ха), 33б(6,5ха),168м(17,3ха), 199а(8,4ха), 1084б(15,8ха), 1085б(12,2ха)-обща площ 77,8ха	13,48%	15д(13,6ха)32в(4,0ха), 33б(6,5ха),168м(17,3ха), 199а(8,4ха), 1084б(15,8ха), 1085б(12,2ха)-обща площ 77,8ха	13,48%
6	Букови гори	семенни букови гори	9130	547.4	206з(10,6ха), 206ж(7,8ха), 207ж(2,8ха), 207е(6,8ха), 1021б(1,7ха), 1022а(4,5ха), 1022д(1,1ха), 1022и(0,4ха), 1022м(1,0ха), 1022н(0,8ха), 1022ф(3,4ха), 1023д(1,1ха), 1027з(7,9ха), 1027м(2,9ха), 1027о(0,5ха), 1027п(0,6ха), 1033в(2,4ха), 1034е(3,1ха), 1035е(4,8ха), 1108а(7,2ха) -обща площ 71,4ха	10,65%	,1022а(4,5ха), 1022д(1,1ха), 1022и(0,4ха), 1022м(1,0ха), 1022н(0,8ха), 1022ф(3,4ха), 1027п(0,6ха) - обща площ 11,8ха	2,15%
7	Семенни термофилни букови гори	семенни букови гори	91WO	88.8	1104з1(2,3ха), 2012е(0,3ха),, 2012ш(0,9ха), 2012щ(1,2ха), 2012я(1,0ха),2079а(2,2), 2120н(0,8ха), 2120о(0,3ха), 3133з1(0,1ха) - обща площ 9,1ха	10,25%		
8	Гори от зимен дъб	семенни гори от зимен дъб	9170	20.9	2081ч(0,3ха), 2116и(3,0ха), 2116в1(0,3ха), 2116а1(0,2ха), 2116ю(0,1ха), 2117б(0,1ха) - обща площ 4,0 ха	19,14%		

9	Семенни смесени дъбови гори	естествени гори		3.9	2108о(0,3ха), 2111г1(0,3ха) - обща площ 0.6ха	15,38%		
10	естествени крайречни гори	естествени гори	91Е0	1.4	2117п(1,4ха) - обща площ 1.4ха	100.00%		
11	Трепетликови гори	естествени гори		6.8	63у(0,3ха), 64м(0,6ха) -обща площ 0,9 ха	13.24%		
12	Гори от келяв габър	естествени гори		174.6	140г(3,5ха), 2071ж1(4,1ха), 2072р(0.2ха), 2072с(2,1ха), 2159г(1,5ха), 3131х(6,3ха) - обща площ 17,7 ха	10.14%		
13	Гори от воден габър	естествени гори	91G0	23.7	34г(2,3ха), 34е(12,4ха)- обща площ 14,7ха	62.03%		
14	Издънкови букови гори			744.9	33е(18,7ха),2132в(3,4ха), 2133д(3,3ха), 2138з(18,2ха), 2138к(15,1ха), 2160д(16,0ха), 2160е(8,4ха) - с обща площ 83,1ха	11,16%	33е(18,7ха),2132в(3,4ха),2160д(16,0ха) - обща площ 38,1 ха	5,11
15	Издънкови дъбови гори			323.1	48к(15,3ха),59в(3,3) 2118ю(6,7ха), 2138л(3,0ха), 2138м(0,6ха), 2146б(4,6ха), 2146ж(12,8ха), 2147и(4,6ха), 2160к(2,3ха) - с обща площ 56,5ха	16,47%	48к(15,3ха) - с обща площ 15,3ха	4,78
16	Издънкови смесени гори от зимен дъб			37.9	48м(5,3ха), 48н(3,7ха), 2132б(5,5ха) - с обща площ 14,5ха	38,26%	48м(5,3ха), 48н(3,7ха), 2132б(5,5ха) - с обща площ 14,5ха	38,26%
17	Издънкови гори от обикновен габър			9.3	2116р1(1,2ха) - с обща площ 1,2ха	12,90%		

18	Гори от чужди иглолитни видове			81.6	2116o1(1,6ха), 2125a(1,9ха), 2125d(0,8ха), 2128з(0,3ха), 2133в(1,6ха), 2135в(1,0ха), 2157б(0,9ха), 2159з(0,4ха) - с обща площ 8,5ха	10,42%	
11	Нелесопригодна площ			959.7	1014 1 (0,6ха), 1017-3(7,6ха), 1017-2(6,2ха), 1032 1 (3,2ха), 1035 4 (0,8ха), 1047 4 (1,1ха), 1108 1 (1,4ха), 1109 1 (2,4ха), 1139 4 (0,2ха), 17 2 (1,1 ха), 18 2 (0,2ха), 18 14 (0,2ха), 19 4(0,3), 19 5 (0,4ха), 19 6 (0,5), 20 1 (0,2ха), 20 2 (0,9ха), 20 3 (0,3ха), 20 4(0,2 ха), 25 4 (0,2ха), 25 5 (0,7ха), 26 1 (1,0ха), 26 3 (0,5ха), 26 2 (0,3), 33 7 (0,2ха), 33 9 (0,6ха), 33 14 (1,6ха), 34 1 (0,7ха), 34 4 (0,2 ха), 34 5 (0,3ха), 34 6 (0,2ха), 34 7 (0,2ха), 34 8 (0,3ха), 35 4(0,4ха), 35 6(0,2ха), 35 7 (0,2ха), 35 8(0,2ха), 35 10 (0,2ха), 36 2 (0,2ха), 36 3 (0,2ха), 36 4 (0,6ха), 36 5 (0,2ха), 59 1 (0,4ха), 59 2 (1,5 ха), 59 3 (0,7ха), 59 4 (1,5 ха), 59 7 (0,5ха), 59 9 (1,1ха), 60 3 (4,5ха), 60 5 (0,2ха), 60 7 (0,9 ха), 60 9 (0,8ха), 166 13 (0,9ха), 166 16 (0,2ха), 166 17 (0,3ха), 166 18 (0,3ха), 166 19 (0,3ха), 166 22(1,2ха), 173 2 (1,4ха), 173 8 (0,2ха), 173 9 (0,2ха), 173 10 (0,6ха), 173 12 (0,2ха), 176 2 (1,0ха), 176 3 (0,2ха), 184 3(1,0ха), 1008 2 (0,4ха), 1015 2(1,1ха), 1101 5 (1,3ха), 35 3 (0,5ха), 60 1 (0,7ха), 60 2 (2,1ха), 1012 1 (0,3ха), 1068 2 (0,9ха), 1069 1 (0,9ха), 1069 2(2,0ха), 1069 4(4,4 ха), 1070 1(1,1ха), 1070 2(1,3ха), 1066 o(6,9ха), 1073e(3,1ха), 1074ж(3,1ха), 1076ц(6,2ха) - обща площ 96ха	10.00%	
Естествени горски екосистеми съществували, но деградирали в резултат на природни нарушения или антропогенно въздействие							

12	трансформиране в естествени насаждения			4054.5	136(11,4ха), 14н(3,5ха), 396(1,4ха), 52ж(10ха), 61е(19,9ха), 92д(6,4ха), 92з(16,2ха), 92ч(8,2ха), 96а1(4,6ха), 137д(17,9ха), 138н(2,3ха), 148а(6,3ха), 149а(7,7ха), 149е(2,6ха), 150и(2,9ха), 161с(2,4ха), 1013ж(1,0ха), 1013л(0,7ха), 1014л(14,5ха), 1014н(3,7ха), 1017и(0,8ха), 1021з(1,5ха), 1023в(12,6ха), 1028к(4,3ха), 1028н(0,6ха), 1029з(13ха), 1068и(1,5ха), 1073з(3,2ха), 1073ф(0,6ха), 1073х(0,4ха), 1073ц(20,2ха), 1073ч(1,9ха), 1139м(2,5ха), 1139р(21,5ха), 1139с(7,9ха), 2074б(3,2ха), 2074ж(5,0ха), 2082б(7,0ха), 2092и(1,4ха), 2092ю(1,6ха), 2093в(9,8ха), 2107и(10,1ха), 2110т(0,4ха), 2114р(2,9ха), 2115е(3,4ха), 2117т(8,3ха), 2118к(4,1ха), 2118и(6,5ха), 2125в(2,1ха), 2125ж(4,5ха), 2132а(28,0ха), 2136з(1,3ха), 2138е(3,0ха), 2138с(8,2ха), 2140а(6,0ха), 2142б(10,8ха), 2145е(15,6ха), 2145и(10,7ха), 2146з(3,8ха), 2152е(0,7ха), 2153е(0,1ха), 2153з(1,5ха), 2154л(1,7ха), 2158з(1,4ха), 2158ж(1,1ха), 2161а(2,8ха), 2161б(0,4ха), 3099с(2,2ха) - обща площ 405.7ха	10,01%	2132а(28,0ха) - обща площ 28,0ха	0,69%
----	--	--	--	--------	--	--------	----------------------------------	-------

